

ŞALOM

ergi

MARTILARA
SENİ SORDUM
SAİT FAİK

FİL CENNETİ
SRI LANKA

**HINCAL
ULUÇ**
BİR ÜSTAD-I AZAM

**HANNAH
ARENDT**
ÜÇÜNCÜ SÜRGÜNÜ

25 senedir
işsiz
karikatürist
**ERDİL
YAŞAROĞLU**

NURİ ARUN
NAZİ ALMANYASI'NDA
BİR ÖĞRENCİ

*Yetenekli, doğal
ve enerji dolu*
RIFF COHEN

**TUNCAY
YILMAZ**

SEVGİNİN EVİNDEN GELEN SES

* ŞARKILARLA DENİZ
KOKULU BİR SİĞINAK
CHAMBAO

* 10 PARMAĞINDA
10 MARİFET...
**ROMAN
GRINBERG**

VAKKO

SHOES & BAGS

VAKKO KADIN, VAKKO ERKEK, VAKKO WEDDING, VAKKO COUTURE, VAKKO ÖZEL DİKİM
VAKKO SHOES&BAGS, VAKKO MONOGRAM, VAKKO HOME, VAKKO CHOCOLATE, VAKKO PARFÜM

Editörden...

Bayramlar, uzun tatiller geride kaldı sevgili okurlar. Cumhuriyetimizin 90. yılını da coşku ile kutladık. Artık yoğun bir sonbahar-kış temposuna giriyoruz. Takip etmek isterseniz İstanbul'da her gün bir konferans, sergi açılışı, tiyatro, konser, film, sempozyum var. Bunlara ek olarak ilginç TV programlarını izlemeye de zaman ayırınca okunacak kitap ve dergi sayısı yani başımızda çoğalıyor. Ben yine de Şalom Dergi'yi masanızın üzerinde 'ilk okunacaklar' arasında tutun derim. Neden mi? Bu sayımızda her biri kendi alanlarında ünlü söyleşi konuklarımız var... 'Galaksiye bir not' adlı karikatürü ile 'dünyanın en büyük karikatürünü çizen kişi' olarak Guinness rekorlar kitabına giren, Penguin Dergisi'nin kurucularından Erdil Yaşaroğlu bu ay konuğumuz.

Diğer bir konuğumuz dergimizin kapağında yer verdiğimiz Devlet Sanatçısı Tuncay Yılmaz. "Müzik beni 7 yaşında seçti" diyen keman virtüözü Tuncay Yılmaz'ı değişik yönleri ile tanıyacağız.

Kasım ayı içinde ülkemizde konser verecek iki sanatçı ile konserleri öncesinde söyleştik. Roman Grinberg klezmer ve klezmer-caz türlerinde iki farklı dinleti ile sahne alacak. Endülüslü müziği ile elektronik müziği buluşturan Chambao'nun sesi ve şarkı yazarı La Mari müzik dünyasından diğer bir söyleşi konuğumuz oldu.

Nuri Arun, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Almanya'da eğitim gören bir Türk genci. Onun anıları 'Okyanus Çiçeği' adlı romana ilham kaynağı oldu. Nuri Arun o yıllarda Almanya'da nelere tanık oldu, niçin Gestapo tarafından gözaltına alındı? Bu soruların yanıtını dergimizde bulacaksınız.

Bu sayımızda çok ilginç bir portre var: Holokost'u anlamaya ve açıklamaya çalışırken, İsrail'de yargılanmakta olan Eichmann'a ve Nazi mekanizmasının tümüne yakıştırdığı 'Kötünün sıradanlığı' terimini kullandığı ve savunduğu için şimşekleri üzerine çeken 20. yüzyılın en önemli filozoflarından Hannah Arendt...

Usta gazeteci Hincal Uluç'u geçmişinden günümüze her yönü ile tanıtan 'O bir Üstad-ı azam' başlıklı yazıyı ilgi ile okuyacağınızı umuyorum. Dergi, bu sayısında okurlarını Burgazada'ya doğru bir geziye çıkarıyor. Marmara'nın bu şirin adasında yer alan Saif Faik Abasıyanık Müzesi'nin tanıtımına ilişkin yazı, onun dünyasını yakından tanımamıza olanak sağlıyor.

Diğer bir yolculuğumuzun hedefi çok uzaklara... Birçoğumuzun 'gezilecek ülkeler' sıralamasında yer almayan, büyük olasılıkla da gitmeyeceğimiz ancak merak da ettiğimiz bir ülke; filler ülkesi Sri Lanka...

Aylık bir dergi olduğumuz halde, günceli yakalamayı her zaman başaran bu sayfadaki ortağım İrvin Mandel'e teşekkür ediyor, tüm okurlara keyifli okumalar diliyorum.

Nelly BAROKAS

ÇİZGİ DIŞI
İRVİN MANDEL

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İşık Sivil Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Kapak Fotoğrafi

Ceren Aksan

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş, Tuna Saylağ, Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Dünya Yayıncılık A.Ş.

"Globus" Dünya Basınevi
100. Yıl Mh. 34440 Bağcılar - İST.

T: (0212) 440 24 24

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

**ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR**

En gözde mekanlarda şapka çıkarılacak ayrıcalıklar...

adios Premium ile anlaşmalı otel ve restoranlarda
%10 indirimden yararlanabilirsiniz.

Bank
Beyti
Bistro33
Delicatessen
Divan
Gradiva

Hai Sushi
Happily Ever After
In Bakery
Kaşibeyaz
Les Ottomans
Mangerie

Sunset
SushiCo
Şans
The House Cafe
ZeldaZonk

 YapıKredi

adios Premium

Anlaşmalı mekan listesi ay bazında değişiklik göstermekte olup, güncel listeye adiospremium.com.tr'den ulaşılabilir. Kampanyadan işlem bazında en fazla 100 TL'lik indirim kazanılabilecektir. Kazanılan indirim otomatik olarak bir sonraki ayın ikinci Cuma günü Hesap Özetleri'ne yansıtılacaktır. İnternet veya mail order yoluyla yapılan ödemeler, puan harcamaları ve nakit çekim işlemleri kampanya kapsamında değildir. Kampanya diğer kampanyalardan doğacak indirimlerle birleştirilemez.

yapikredidiados

Available on the
App Store

444 0 446 | adiospremium.com.tr
Yapı Kredi VIP Line

54

içindekiler

SÖYLEŞİ

84-87 ŞARKILARLA
DENİZ KOKULU BİR
SİĞİNAK

CHAMBAO

80-82 10 PARMAĞINDA
10 MÜZİKAL BECERİ...ROMAN
GRINBERG

84

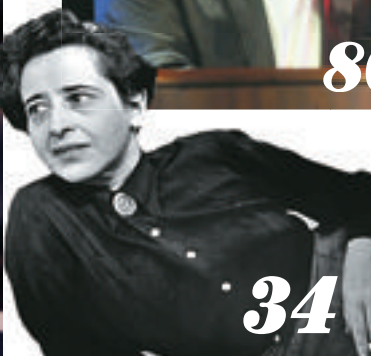

80

14

34

8

KİM, NEREDE?...

8-13 BECKHAM'LAR EŞYALARINI
SATIŞA ÇIKARIYOR
CLOONEY ARTIK 'İNSANLIK
ELÇİSİ'

KAVRAM

42-43 HANUKA'DAKİ
MUMLAR...

Bir mum, etrafını içindeki yağ kadar aydınlatır; önemli olan o mumun, ışığın artması için yaptığı katkıdır.

TARİH/ANI

14-18 ANILARI 'OKYANUS
ÇİÇEĞİ'NE İLHAM OLDU
NURİ ARUN

GEZİ

54-61 SRI LANKA
KRAL GİBİ IŞILDAYAN ÜLKEDE
BAŞROLDE FİLLER

PORTRÖ

Hannah Arendt ve üçüncü sürgünü

Düşüncelerinden ötürü Arendt, 'Yahudilerden nefret eden bir Yahudi' damgasını yiyecekti. Bu damgaya verdiği cevap çok ilginçtir: "Ben insanları asla sevmedim, sadece dostlarımı sevdim."

44

KARİKATÜRİST ERDİL YAŞAROĞLU

Penguen'in kurucularından olan Erdil Yaşaroğlu, sadece bir karikatürist değil, hem heykel yapıyor, hem fotoğraf çekiyor, hem kitap yayımlıyor, hem web siteleri hazırlıyor... "Galaksiye bir not" konulu karikatürüyle dünyanın en büyük karikatürünü çizen Yaşaroğlu, Guinness rekorlar kitabına girdi.

KEMAN VİRTÜÖZÜ TUNCAY YILMAZ

Tuncay Yılmaz, 11 yaşından sonra seçkin, profesyonel bir kemancı olmak istediğini anlar ve müziğe gerçekten aşık olur, bu sevgisi çalışma bilincine dönüşerek harmanlanır.

Sevginin
evinden
gelen ses

20

NİTELİK-KİTAPLIK

64-65 "OPTİMAL DAĞILIM" I
YAKALAMAK..!

SİNEMA

72-78 İTALYAN
SİNEMASI

Parlak bir yönetmen olduğu kadar önemli bir film teorisyeni de olan Pier Paolo Pasolini, mecazları, efsaneleri ve anlatım biçimiyle materyalist ideolojiye hizmet eden başarılı bir aydın sineması yarattı.

SANAT AJANDASI

88-90 KASIM AYI
ETKİNLİKLERİNDEN
SEÇKİLER

88

PORTRE

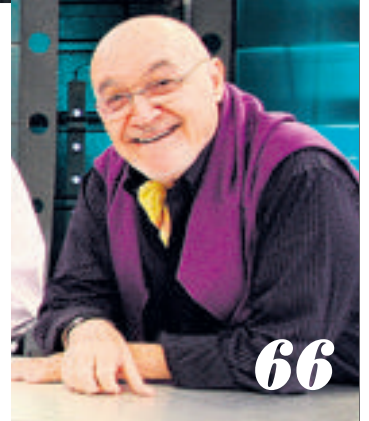
66-70 O BİR ÜSTAD-I AZAM
HİNCAL ULUÇ

Hıncal Uluç'u 6 yaşında bir çocuğun muzipliği ile bakan gözleri, kendine özgü kahkahası ve en önemlisi her konuda büyük bir ustalıkla kullandığı kaleminden çıkan yazılarıyla tanıdık.

MEKÂN

28-32 MARTILARA
SENİ SORDUM
SAİT FAİK,
"BURGAZADA"
DEDİLER

Sahnedeki
duruşu, akıl almaz
enerjisi ve samimiyetiyle
dinleyicilerini büyülemeyi
başaran
Riff Cohen
İstanbul'a geliyor

66

28

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

Natalie Portman yönetmen koltuğunda

Hollywood'un ünlü yıldızı Natalie Portman, İsrailli yazar Amos Oz'un 'A Tale of Love and Darknes' adlı kitabını beyazperdeye uyarlayacak. Böylece Portman, ilk kez uzun metraj bir filmde yönetmen koltuğuna oturmuş olacak. Amos Oz'un 1940'larda Kudüs'teki çocukluk günlerini anlatan otobiyogra-

fik kitabı Türkçe'ye de 'Aşk ve Karanlık' adıyla çevrilmişti. Çekimleri önümüzdeki ocak ayından itibaren Kudüs'te gerçekleşecek filmin ön hazırlıkları için Oscar ödüllü Portman, Tel Aviv'deki bir otele yerleşti. Filmde Natalie Portman'ın yazarın annesi rolünü canlandıracağı ve diyalogların da İbranice gerçekleşeceği belirtildi.

Mısırlı varisler ödülü reddettiler

Holokost döneminde Yahudi bir ailenin hayatını kurtaran Dr. Mohamed Helmy, Yad Vaşem Holokost Anıt Müzesi tarafından Uluslararası Dürüst payesi ile onurlandırılan ilk Mısırlı oldu. 1982 yılında hayata veda eden Dr. Helmy, 21 yaşında bir genç kız olan Anna Boros'u Berlin'deki muayehanesinde savaş sonuna dek gizleyerek yaşamını kurtarmıştı. Gestapo tarafından soruşturmaya tabii tutulmasına rağmen doktor Helmy,

Anna'nın annesine, babasına ve büyükannesine de yardım ederek dört kişilik bir aileyi ölümden kurtarmayı başarmıştı. Yad Vaşem ödülü vermek üzere Dr. Mohamed Helmy'nin varislerinin arayışına girdi ve yeğenine ulaştı. Ancak Kahire'de yaşamakta olan aile İsrail'den gelen ödülü reddetti ve "Farklı bir ülke Helmy'yi onurlandırsaydı kabul ederdik, ancak

İsrail'den sunulan bir onurlandırmayı kabul etmeyiz" açıklamasını yaptı. Yad Vaşem Holokost Anıt Müzesi şimdi Mısırlı doktorun ailesinden farklı kişilere ulaşmaya çalışıyor.

Wladislaw Szpilman

PIYANİST'İN AİLESİ HAKARET DAVASINI KAYBETTİ

Piyanist filminde hayatı yansıtılan Wladislaw Szpilman'ın dul eşi ve oğlu aynı konudaki kitapta ünlü piyanistin "Nazi işbirlikçisi" olabileceği izleniminin yaratılması sebebi ile açtıkları hakaret davasını kaybettiler.

Nazilere karşı hayatta kalabilmek için müzik yeteneğini kullanan piyanist Wladislaw Szpilman, Roman Polanski'nin Oscar kazanan filmine de konu olmuştu.

Hayatının kaleme alındığı kitapta piyanist Szpilman, Varşova Gettosu'nda Yahudi Polis'inin bir üyesi olabileceği ifadesinin kullanılması üzerine, hayatta olan ailesi Varşova mahkemesine başvurdu, ancak olumlu sonuç alamadı. Duruşmada Szpilman'ı tanımış olan Varşova Gettosu kurtulanları tanıklık yaptı. Bütün tanıklar kitaptaki iddiayı reddetseler de yargıç bir biyografi yazarının farklı görüşleri dile getirme hakkına sahip olduğu yönünde karar verdi.

HYUNDAI

NEW THINKING.
NEW POSSIBILITIES.

Şehirden
aldığın keyif
BÜYÜKSE,
Yeni
Hyundai i10
sana göre.

Yeni
i10

En sıradan günü bile dolu dolu yaşamak istiyorsan, Yeni Hyundai i10 ile sen de tanış. Tüm detaylarıyla hayatını kolaylaştırmak için tasarlanan Yeni Hyundai i10, geniş iç hacmi, ekonomik yakıt tüketimi ve sürüş keyfini artıran donanım özellikleriyle seni bekliyor.

hyundai.com.tr facebook.com/hyundaiturkiye twitter.com/hyundaiturkiye

Yeni Hyundai i10 modellerinin ortalama yakıt tüketimi 4.7-6.2 lt/100 km ve CO₂ salınımı 108-142 g/km arasında değişmektedir. EC/715/2007

Clooney artık 'İnsanlık Elçisi'

ABD'li oyuncu George Clooney, soykırım konusunda tedbirli olma yönünde gösterdiği çabalar nedeniyle 'İnsanlık Elçisi' ödülü ile onurlandırıldı. 3 Ekim Perşembe günü gerçekleşen bir törenle ünlü yıldız George Clooney, USC Shoah Foundation (Holokost Vakfı) tarafından İnsanlık Elçisi ödülüne layık görüldü. USC Holokost Vakfı (USC Shoah Foundation – The Institute for Visual History and Education) ünlü yönetmen Steven Spielberg'in Schindler's

List filmini çekmesinin ardından kuruldu. Bu kuruluş Holokost ve diğer soykırımlardan hayatta kalabilmiş kişilerin tanıklıklarını görsel ve işitsel bir şekilde kayıt altına almak amacıyla oluşturuldu. George Clooney insan hakları için yaptığı çalışmalar ve bu amaçla gösterdiği liderlik ruhu nedeniyle bu ödülü almaya hak kazandı. Steven Spielberg törende yaptığı konuşmada; "George Clooney'in İnsanlık Elçisi sıfatını kazanmış olmasından gurur duyuyorum" dedi.

CECILIA ANILARINI YAYINLADI

Nicolas Sarkozy'nin ilk eşi Cecilia Attias, anılarını yayınlamak için Fransa cumhurbaşkanı olan eski eşinin görevini tamamlamasını bekledi. Otobiyografi türündeki kitap Fransa'da Flammarion yayınları tarafından yayınlandı.

Cecilia, Nicolas Sarkozy'den niçin boşandığını, onunla yaşadığı anlaşmazlıkları ayrıntılı bir şekilde kitabında dile getirmekte. Geçtiğimiz aylarda boy gösteren «Une envie de vérité» adlı kitap Fransızların merak ettiği birçok konuya yanıt getiriyor. Cecilia Attias, şimdilerde yeni eşi, işadamı Richard Attias ile New York'ta yaşıyor.

WAKOLDA Arjantin'den Nazi doktor belgeseli

Arjantin film akademisi bu yılın yabancı film Oscar'ına aday gösterilecek filmin, Nazi savaş suçlusu Josef Mengele'yi konu edinen "Wakolda" adlı belgesel olacağını duyurdu. Yönetmenliğini Lucia Puenzo'nun yaptığı filmde, cani doktorun kaçtığı Arjantin'de bir aile ile dostluk kurmasını konu ediniyor. Film, Avrupa'dan kaçan Nazilere Arjantin'de sempati duyulması ve bu ülkeye

Film ekibi Cannes'da Lucia Puenzo sağdan ikinci

sığınmalarına izin verilmesi, kısacası bir çeşit işbirliğinde bulunulması üzerine odaklanmakta.

Michael Douglas'a Emmy ödülü

Aktör Michael Douglas, Emmy Ödülleri'nde 'Behind the Candelabra' filmindeki rolüyle 'TV Filmi Dalında En İyi Erkek Oyuncu' ödülünü kazandı. 68 yaşındaki oyuncu ödül töreninde yaptığı konuşmada ayrı olduğu eşi Catherine-Zeta Jones'a teşekkür etti. Filmdeki rol arkadaşı Matt Damon'a da teşekkür eden Douglas

ona hitaben yaptığı konuşmada; "Sen gerçekten mükemmeldin. Benim şu anda sahnede bulunmamın sebebi sensin, bu nedenle bu ödülün yarısı senin hakkın" dedi. Douglas, kanser tedavisi gördüğü için filmin çekimlerini bir yıl erteleyen ünlü yönetmen Steven Soderbergh'e teşekkür etmeyi unutmadı.

109 yaşındaki müzisyenin yaşamı belgesel oldu

Londra'da yaşayan 109 yaşındaki Holokost kurtulanı hakkında çekilen belgesel film İngiltere'den Oscar'a aday gösterilecek kısa filmler arasında yer alıyor. "The Lady in Number Six: Music Saved My Life" adlı film Theresienstadt kampına gönderilen Prag doğumlu müzik öğretmeni Alice Herz-Sommer'in yaşam öyküsünü konu edinmekte. Malcolm

Clarke'ın çektiği bu belgeselde Alice, müziğin ve iyimserliğin kendisini nasıl hayata bağladığını anlatmakta. ABD'de ödüller kazanan filmin adında yer alan 6 sayılı Alice Herz-Sommer'in halen yaşamakta olduğu apartman katına bir gönderme niteliğini taşıyor. Filmin yapımcısı Chris Branch bu

eserin bir Holokost belgeseli olmadığına dikkat çekerken, bir kadının müzik sevgisi ile pozitif düşüncenin gücüne odaklandığını ileri sürüyor. Filmin geliri Alice Herz-Sommer'in 2001'de ölen çello sanatçısı oğlu Raphael'in adını yaşatmak üzere kurulan müzik eğitim burslarına aktarılacak.

BECKHAM'LAR EŞYALARINI SATIŞA ÇIKARIYOR

David ve Victoria Beckham, Beckingham'daki evlerindeki bazı eşyaları müzayede ile satışa çıkarıp, yardım kuruluşlarına kaynak sağlamayı planlıyor. Ünlü çift 1999'da satın aldığı Beckingham Palace'ı satın almasıyla Londra merkezinde daha küçük bir daireye taşınacak. Küçük bir saray boyutundaki malikânenin eşyaları yeni daireye sığmayacağı için yardım kuruluşları yararına satışa çıkarılacak. Mutfak eşyaları, ev aletleri, ünlü tasarımcıların kıyafetleri, 1999 yılında gerçekleşen evlilik törenlerinde kullanılan tahtların satışa çıkarılacağı müzayede birçok farklı etkinliğe ev sahipliği yapmış Beckingham Palace'da gerçekleşecek.

Polanski'den 'Alfred Dreyfus' uyarlaması

Roman Polanski, 19. yüzyıl Fransa'sında orduya ihanetle suçlanan, hapse mahkûm edilen, suçsuzluğu ortaya çıkınca itibarı geri verilen Yahudi subay Alfred Dreyfus olayını beyaz perdeye taşımaya hazırlanıyor. 80 yaşındaki ünlü yönetmen Polanski, RTL radyosuna yaptığı açıklamada, Dreyfus'un iftiraya uğraması ile kendisinin yıllar önce medya tarafından linç edilmesi arasında paralellik kuruyor. Polanski, "Bir gazete veya dergi

Polonyalı ünlü yönetmen Roman Polanski, çekmeyi planladığı Yahudi asıllı Fransız subayı Alfred Dreyfus olayı ile günümüz çağdaş medyasının ona karşı tutumu arasında paralellik kuruyor

benimle ilgili haberde hata yaptığında veya yalan haber yaptığında ben tepki gösterirsem hatalarını kabul etmez, son sözü hep onlar söyler.

Bunu deneyimlerimden biliyorum. Geçmişte, aynen Fransız ordusunun tavrı gibi...," dedi. Polanski'nin parlak kariyeri, hamile eşi Sharon Tate'in 1969'da vahşice öldürülmesi üzerine alt üst olmuş, 1977'de 13 yaşındaki Samantha Geimer'e tecavüz ettiği suçlaması ile medyanın saldırıları sonucu ABD'den kaçmak zorunda kalmıştı.

Lübnanlı yönetmen ülkesinde cezalandırılacak mı?

Ödül kazanan "The Attack" adlı filmini İsrail'de çeken Lübnanlı yönetmen Ziad Doueiri, ülkesindeki yasalar gereğince cezalandırılmaktan endişe duyuyor. Konuşmacı olarak katıldığı Frankfurt Kitap Fuarında Ziad Doueiri, filmini İsrail'de çektiği için 22 Arap ülkesinin bu filmi boykot ettiğini söyledi. Cezayirli yazar Yasmina Khadra'nın romanının sinemaya uyarlanması olan "The Attack", İsrail-Filistin anlaşmazlığını

Ziad Doueiri

esini Tel Aviv'deki bir bombalı saldırıda yitiren İsrail vatandaşı Filistinli bir doktorun bakış açısı ile yansıtıyor. Arap ülkeleri dışında, tüm dünyada ilgi gören filmin yönetmeni Ziad Doueiri, "Reservoir Dogs" ve "Pulp Fiction" adlı filmlerinde Quentin Tarantino'nun

kameramanı olarak çalıştı. Aynı zamanda Lübnan ve ABD vatandaşı olan Ziad Doueiri konuşmasında, İsrail'de film çekme cezasının Lübnan'da 3 yıldan 5 yıla ağır hapis cezası olabileceğini vurguladı.

CHARLES AZNAVOUR HALA SAHNEDE

89 yaşındaki efsanevi şarkıcı Charles Aznavour konser vermek üzere İsrail'e gidecek. Fransız Ermenisi olan Aznavour 2011 yılında Kudüs İbrani Üniversitesi'nden bir ödül almış ancak bugüne dek o ülkede sahneye çıkmamıştı.

70 yıllık kariyeri süresince binden fazla şarkı besteleyen Aznavour'un "La Boheme", "She" adlı çok ünlü şarkıları 100 milyon sattı. Altı farklı lisan- da şarkı söyleyen Aznavour bugüne dek 60'tan fazla filmde de rol aldı.

23 Kasım'da Tel Aviv Nokia Arena'da konser verecek olan dünyaca ünlü sanatçı bu ziyareti sırasında İsrail Devlet Başkanı Shimon Peres ile de baş başa yemek yiyecek.

Medyatik çifte erkek bebek geldi

Ivanka Trump ekim ayı ortasında ikinci çocuğunu dünyaya getirdi. Ivanka doğum sonrasında attığı tweette "Dünya güzel ve sağlıklı bir oğlan çocuğuna hoş geldin dedi. Jared, Arabella ve ben bundan daha mutlu olamayız" diye yazdı. Ivana Trump ile Observer Medya Grubunun başkanı olan eşi Jared

Kushner'in 2011'de dünyaya gelen Arabella Rose adında bir de kız çocukları var. Jared Kushner, ABD'li işadamı Donald Trump'ın Yahudiliği seçen kızı Ivanka ile 2009 yılında gerçekleşen bir Yahudi düğününde hayatını birleştirmişti. Mutlu çift oğullarına Joseph Frederick Kushner adını verdi.

MIA FARROW:

“Oğlumun babası Sinatra olabilir”

Ünlü yönetmen Woody Allen ile aktris Mia Farrow'un oğlu olarak bilinen Ronan Farrow ile ilgili şok bir iddia ortaya atıldı. Vanity Fair dergisine konuşan Mia Farrow, oğlunun eski eşi efsanevi şarkıcı Frank Sinatra'dan olabileceğini söyledi. Farrow ile Sinatra, 1966 ve 1968 arasında evli kalmıştı. Farrow, Woody Allen'la beraber olduğu dönemde de

Sinatra ile görüşmeyi sürdürmüştü. Ronan Farrow'un Sinatra'ya çok benzemesi o dönemde dedikodulara yol açmıştı. Ronan Farrow aynı Frank Sinatra gibi mavi gözlere sahip ve yüz hatları da benziyor. Woody Allen'ın

gözleri ise kahverengi. Babasının kim olduğu konusunda bir DNA testi yaptırmamış olan Ronan Farrow'un, bu durum gerçekse memnuniyetle karşılayacağı tahmin ediliyor. Mia Farrow, 1990'da yılın da Woody Allen'den boşanmıştı.

“DON JON” İLE KENDİNİ KANITLADI

Joseph Leonard Gordon-Levitt, geçtiğimiz günlerde ülkemizde "Kalbim Sende" adı altında vizyona giren "Don Jon" filmi ile yeteneklerini kanıtladı. Gordon-Levitt oyuncu, yapımcı, yönetmen ve senaryo yazarı olarak ABD'nin yükselen yıldızları arasında yer alıyor. Joseph Leonard Gordon-Levitt, fazla dindar olmayan Yahudi bir ailenin oğlu olarak California'da dünyaya geldi. Babası Dennis Levitt, Pacifica radyo istasyonunda haber müdürü, annesi Jane siyasette etkin bir kişidir. 1940-1970 yılları arasında Hollywood'da birçok filme imza atan Michael Gordon da Joseph Leonard Gordon-Levitt'in büyükbabasıydı. Joseph Gordon-Levitt'in yazıp yönettiği ve başrolünde yer aldığı "Don Jon" adlı filmin diğer başrollerinde Scarlett Johansson ve Julianne Moore yer aldı. Ünlü oyuncu filmde porno bağımlılığı olan ve kadınlar konusunda türlü takıntılara sahip bir adamı canlandırdı.

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI ALMANYA'SINDA OKUDU

ANILARI 'OKYANUS ÇİÇEĞİ' ROMANINA İLHAM KAYNAĞI OLDU

Sizi hayatımda tanıdığım en kibar, çok güzel dans eden, seksenli yaşlarında hala kitaplar yazan, kongrelere katılıp bildiriler sunan, sohbet ettiğinizde çoğaldığınızı hissettiğiniz insanlardan biriyle, Makine Yüksek Mühendisi **Nuri Arun** ile tanıştırmak istiyorum.

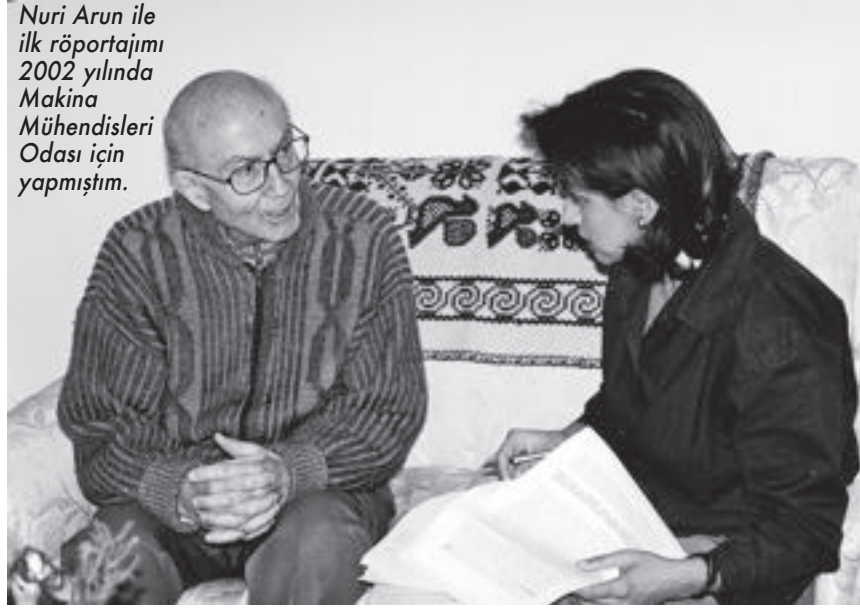
Ancak bu hazin bir tanışıklık olacak. Çünkü kendisini ne yazık ki 2006 yılı Haziran ayında kaybettik. İstedim ki uzun sohbetlerinden kulağımda ve notlarımda kalanlar

kaybolmasın. Çünkü İkinci Dünya Savaşı'nı yaşayan kuşaklarla yaşamın doğası gereği istemsek de vedalaşıyoruz. Aslında kızı Yıldız Arun, bir yaz tatili boyunca babasını konuşturup onun anılarından harika bir roman yazdı. Adı 'Okyanus Çiçeği'. Altın Kitaplar'dan çıkan bu kitabı okudunuz mu bilmem, umarım yakın zamanda ikinci baskısı yapılır. Nuri Arun Beyin anlattıklarının bir bölümünü o yıllarda çalıştığım Makine Mühendisleri Odası'nın bülteninde yayınlayabilmıştık. Kasetteki mühendislik anıları dışında kalanları sizinle paylaşmak istiyorum. Nuri Arun Bey İkinci Dünya Savaşı anılarından söz etmekten pek hoşlanmıyordu; "İnsanlar o kadar acı şeyler yaşadı ki, milyonlarca insan öldü. Avrupa baştan sona yandı. Bizim küçücük tanıklıklarımız o insanların yaşadıkları yanında denizde damla misali... Filmler, romanlar, belgeseller, hayatta kalanlar anlattı zaten" deyip geçti. Bugün baktığımda keşke daha fazla zorlasaydım onu diyorum. Neyse ki kızı benim yerime yapmış.

Nuri Arun 1918 yılında Konya-Seydişehir'de doğdu. Ailesi kuşaklar boyu rüştiye müdürlüğü yapmıştı. Babasının tapu müdürlüğü yaptığı Beyşehir'den İstanbul Erkek Lisesini kazanarak ayrıldı. Bayındırlık Bakanlığı'nın açmış olduğu seçme sınavını kazanarak 1938 yılında TCDD (Devlet Demiryolları) hesabına makine mühendisliği öğrenimi için Almanya'ya gönderildi. 1943 yılında Berlin'de Beuth-Ingenieurakademie'den mezun oldu. 1943'de Türkiye'ye döndü TCDD Cer Teşkilatında göreve başladı. 1945-1973 yılları arasında Devlet Demir Yolları işletmelerinde çeşitli kademelerde görev aldı. 1973-1988 yılları arasında BİSAN Bisiklet San. Tic. Şti.'de konstrüksiyon başmühendisi olarak, 1999 yılından itibaren ED-VAN Vantilatör San. Ve Tic. Ltd. Şti.'de fahri teknik danışman olarak çalıştı. Pnömatik konusunda Türkiye'de yetmiş sayılı mühendislerden biri kabul edildi.

Sohbetimizden küçük notlarla baş başa bırakıyorum sizi...

Nuri Arun ile ilk röportajımı 2002 yılında Makina Mühendisleri Odası için yapmıştım.

Almanya'ya nasıl gittiniz?

Yurt dışında burslu okumak için 1500 kişinin girdiği sınavı kazanan 15 kişiden biri oldum. Yedi sekiz arkadaş makine mühendisliği okumak üzere Almanya'ya gönderildik. O sırada Avrupa'da eğitim gören 600 civarında Türk öğrenciden biri oldum. Yıl 1938'in Nisan ayıydı. İlk gidişimde Türk Talebe Birliği'nin gözetiminde bir ailenin yanına pansiyoner olarak yerleştirildim. İlk altı ay dil eğitimi aldım. Lisede öğrendiğim Fransızcanın da çok faydasını gördüm. Berlin Beuth Üniversitesi'nde eğitim, fabrika stajı ile başlıyordu. Altı ay Schwartzkopf lokomotif fabrikasında staj yaptım. Üniversitede 35 kişilik sınıfta tek Türk öğrenciydim.

Nasyonal Sosyalizm günlük hayata yansımaya başlamış mıydı?

Tabii tabii. Öğrencilerin ve öğretmenlerin çoğunda gamalı haç kollukları vardı. Genç doçentler bize iyi davranmıyorlardı ama yaşlı eski hocalarımız daha ılımlıydı. Ben Almanya'ya gitmeden bir yıl önce Hitler'in Nazi orduları Avusturya'yı işgal etmişti. Almanya'ya geldiğimde muazzam bir Yahudi düşmanlığı başlamıştı. Polonya ile Almanya ilişkilerinin sertleştiği, savaşın ayak seslerinin duyulduğu bir dönemdi.

Nuri Arun'un mezun olduğu üniversite 1944 de bombardıman sonucu yıkıldı

Nazi Almanyasında yabancı bir öğrenci olarak kullandığı seyahat izin belgesi

Yabancı öğrencilere de tepki var mıydı?

Birkaç olay çok aklımda kaldı. Bir gün Talaşlı İşlem Makineleri Konstrüksiyonu dersinde, dersin hocası bir spiral matkabın talaş kaldırdığı esnada hasıl olan vektöryel dört kuvvetten başka beşinci bir kuvvet olabileceğini söyledi ve sordu; "Bunu kim açıklayabilir?" Ben açıklama yapmak için izin istedim.

Öğretmenimiz Nazi olduğu için benim yüzüme bile bakmadı, bekledi. Sınıftan başka yanıt gelmeyince bana söz vermek zorunda kaldı. Elime tebeşiri aldım, tam izah edeceğim; "Bir dakika" dedi. Alman talebelere döndü, "Baylar şarklılar iyi matematikçidir fakat çok, çok kötü bir konstrüktördürler" dedi. Konuyu çözüp yerime oturdum ama uğradığım hakareti unutmak mümkün değildi.

O zaman bizim garip bir özgüvenimiz vardı. Yeni bir Cumhuriyet kurmuş insanlar olarak görüyorduk galiba kendimizi. Bir gün hocamız hiç de dersin konusu olmadığı halde Hitler'i ve Nazileri öven konuşmalar yapınca dayanamadım ve "Efendim yanılmak insanlara mahsustur. Hitler de yanılabilir" deyince sınıfta kıyamet koptu. Herkes bağırıp karşı çıktı hemen marş söylemeye başladılar.

Almanya'da bir yıl kalmadan dönmek zorunda mı kaldınız?

26 Ağustos 1939'da Berlin Türk Büyükelçiliğinden "Almanya'yı terk edin" emrini aldık. Türk öğrenciler olarak toplandık ve yola çıktık... Tren Yugoslavya'ya girdiğinde radyodan, "Almanya Polonya'ya girdi" haberini duyduk. Trende vagonlar, kompartımanlar arası koşuşturup duruyorduk herkes yeni bir haberi diğer tarafa iletliyordu. Gençlik, herkes endişeliydi ama benim aklım yarım kalan okuldaydı.

Savaş başladıktan 2,5 ay sonra tekrar Almanya'ya döndüm. Çünkü Almanya'nın Ankara Büyükelçisi Von Papen, Dış İşle-

ri Bakanı Şükrü Saraçoğlu'na "Türk talebelerine Almanya'da diplomat muafiyeti tanınacak" güvencesi verdi. Bize de, "gitmek isteyenler başvursun" dendi. Ben 15 Aralık'ta Almanya'ya dönen öğrenciler arasındaydım. Bu kez koşullar farklıydı. İlk gidişimde gergin bir siyasi ortam, yükselen ırkçılık dalgası vardı. İkinci gelişimde ise Avrupa yangın yeriymi diyeyim siz anlayın. Sınırdan girer girmez elimize birer yiyecek karnesi verildi. Yiyecek hakkımız; ayda 600 gram şeker, günde 600 gram patates, ayda 600 gram etti.

İkinci gelişinizde okulda hayat nasıldı?

Alman orduları Fransa'yı işgal etmeden önce 10 Mayıs 1940'da Belçika ve Hollanda üzerine yürüdüler, bir hafta gibi kısa bir zamanda askeri harekâtı tamamladıktan sonra Majino hattını arkadan çevirdiler. Bunları okulda her gün hoparlörden yapılan yayınlardan dinliyorduk. Bütün öğrenciler derslerini bırakıp bu özel askeri tebliğleri dinliyorlardı. Ben de bu sırada proje çalışmamı yapıyordum. Nazi öğrenciler sert biçimde, dinlemek zorunda olduğumu söylediler. Ben de "hem dinler hem çalışırım" dedim. Yine tartışmalar çıktı, rektöre kadar intikal etti. 24 Ağustos'ta Gestapo'dan iki sivil polis akşamüzeri evime geldiler ve beni kelepçeleyp Berlin Polis Genel Müdürlüğü binasındaki nezarethaneye koydular. Bodrum katında çok kötü bir odada Polonyalı, Alman ve Yahudi tutuklularla beraber kaldım. Bir hafta boyunca yan odada yapılan işkenceleri dinledik. Orada hastalandım.

Gestapo sizi tutukladığında gerekçe gösterdi mi?

Bunun bir misilleme olduğu söylendi. Ama esas nedeni daha sonra öğrendik. İstanbul'da sanırım Galata'da Yüksek Kaldırımında, Kalis adında bir kitapçı vardı. Almanca kitap

Nuri Arun gençlik yılları

ve dergiler satardı. Nazi sözcüsü Völkischer Beobachter gazetesinde bir karikatür yayınlanmış biz Almanya'dayken. Ben bu karikatürü daha sonra gördüm. İki öküz bir arabayı çekiyor ve bacakları pis, çamura gömülü. Başlarında birer fes, feste de ay yıldız var. Arabada İngiliz ve Fransız başbakanları, ellerinde dizginler ve kamçılarla öküzleri idare ediyorlar. Türk hükümeti bu gazetenin satışını yasaklamış. Ama Kalis satışı sürdürmüştü. Kalis ve ortağı tutuklanmış. Bunun üzerine Nazi Hükümeti de misilleme olmak üzere İstanbul Üniversitesi'nde okutman olan birini, gazeteci olduğunu söyleyen birini ve benim gibi birkaç öğrenciyi tutuklamıştı. Bazen soyadım 'A' ile başladığından bu eziyetleri çektiğimi düşünürüm. Çünkü sadece birkaç öğrenciyi göstermelik almışlardı. Ya da sınıftaki dik başlılığımın sonucuydu.

Tutukluluğunuz uzun sürdü mü?

Evet, bizi bir süre daha tuttular. Türk konsolosu bizi ziyarete geldi. Bizi önce bodrum katından daha iyi olan zemin katta bir odaya aldılar. Daha sonra Türk Büyükelçiliği'nin devreye girmesi ile bizi Berlin banliyösünde siyasi tutukluların bulunduğu Schineweide cezaevine gönderdiler. Burada koşullar daha iyiceydi; yatağımız ve duşumuz vardı ve gazete veriyorlardı. Orada da elli gün kadar kaldık. Nazi Dışişleri Bakanlığı'ndan Gestapo'ya verilen özel bir emirle bu tevkif evinden çıkartılıp Berlin şehir merkezindeki Wilhelmstasse'deki Gestapo binasına götürüldüm. Orada pasaportumu alıp serbest bıraktılar. Bu ortamda pasaportsuz nasıl yaşayacağımı sorduğumda daha sonra evinize getiririz, olanlardan Türk Hükümeti sorumlu anlamında bir şeyler söylediler.

Sizlerle birlikte tutuklu kalanlardan hatırladıklarınız var mı?

Kemalettin Kumbaracılar adında Almanya'ya yerleşmiş bir ihracatçı, Dr. Faruk Dakvar adında İstanbul Üniversitesinde Lektör olan biri, kendisi Heidelberg Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesinden mezundu yanılmıyorsam. Bir de Nerin Emrullah Gün adında gazeteci olduğunu söyleyen biriyle birlikte kaldık. Nerin Gün ile hapishaneden çıkınca Berlin'de bir süre arkadaşlık ettik. Annesi İtalyan'dı. İtalyanca ve Fransızca anadiliydi. Türkçesi oldukça bozuktu. Almancası da çok iyi idi. Bazen Almanca yazdığı haberleri bana Türkçeye çevirtir Anadolu Ajansına verirdi. Hapishanede tutuklu olduğumuz dönemde hepimizi zor durumda bırakan davranışları olmuştu. Rahmetli büyükelçimiz Hüsrev Gerede'yi çok üzmişti. Hapishane koşullarının zorluklarından kurtulmak ve öldürülme ihtimali nedeniyle oturup Hitler'e bir mektup yazmıştı. Daha sonra Türkiye'de dönem dönem hakkında çok konuşuldu, sonra da unutuldu.

Okyanus Çiçeği'nde Yıldız Balık, Faik Altan adlı bir gencin Almanya'ya yüksek öğretim yapmak için gitmesini ve II. Dünya Savaşı Almanya'sında yaşadığı aşkı konu alıyor. Paris'e yaptığı bir gezi sırasında Marie Françoise'e âşık olan ancak 1941 yılında Almanya'nın Paris'i işgal etmesi üzerine casuslukla suçlanan sevgilisinin öldürülmesi üzerine Faik Altan'ın yaşadıklarına tanık oluyoruz. Romanın geri planında Almanya'da II. Dünya Savaşı sırasında yabancı üniversite öğrencilerinin durumunu, günlük yaşam ayrıntılarını okuyoruz.

Almanya'da tanık olup da unutmadığınız olaylar var mı?

Unutmadığım sahnelerden biri, Ruslarla yakınlaşan Alman kadınların başına gelenler: Herhangi bir Alman kadın Rus esirlerden birisiyle münasebet kurduğu takdirde onu teşhir ediyorlardı. Saçlarını kazıyorlar, bir kamyonete bindirip sokaklardan geçiriyorlardı. O görüntü hiç gözümün önünden gitmez. Bizi okul ve kaldığımız evler arasında bir hayata zorluyorlardı. Herkes birbirinden korkuyordu. En sevdiğim arkadaşım Rudolf savaş bitip Berlin Duvarı örüldüğünde Doğu Berlin'de, ablası ise Batı Berlin'de kaldı. Çok yakın dost olduğum arkadaşlarım öldü.

DOKTOR

RESSAM

YAZAR

Yıldız Arun

■ Nuri Arun Bey benim hayatımda tanıdığım en kibar ve çalışkan insanlardan biriydi. Size babanızı sorsam nasıl anlatırsınız?

Gerçekten iyi bir insandı babam. Almanların da çalışma disiplinini almış bir kişiydi. Bana da bu disiplini aşılamıştır. Mesleki bir konu olunca, en ince detaylarına kadar inceler, güzel çalışmalar çıkartırdı ortaya. TCDD’de yıllarca başarılı işlere imza atan iyi bir mühendis ve yöneticiydi. 80 yaşında bile kongrelere katılır, bildiriler sunardı. Sanırım Pnömatik konusundaki Türkçe ilk kitap onundur. Doktor ol-

mamda babamın payı var, beni tıba yönlendirmişti. Bana kalsa opera ya da tiyatro ya da ressamlığı seçerdim. Güzel sanatlar ve edebiyat her zaman bir parçam olmuştur. 8 yaşlarındayken babamın bana armağan ettiği güzel bir defterle başlamıştım şiir yazmaya... Babamla aramızda sevgi ama bir de ince bir sınır vardı, yüzgöz olmazdık. Fiske dahi vurmamıştır bana. İnsanlara da saygıyla davranırdı.

■ Okyanus Çiçeği kitabı için “babamın anılarından bir anı-roman yazmak istedim” demiştiniz. Kitabın yazılma sürecini anlatır mısınız?

Babamın anılarını çocukluğumdan beri bilirim. Kitap yazma isteğim ise ortaokul yıllarımda ortaya çıktı. Kesin olarak yazmaya karar verdiğimde 2000 yılıydı ve babama yazlık evlerinde bir ay sürekli sorular sordum, notlar aldım. Sonra da kurguyu yapıp hızla yazdım. Kitaptaki olaylar tamamen gerçektir, aşk kısmı hariç! 2001’de Altın Kitaplar yayımlandı.

■ Babanız kitabı okudu mu? Nasıl tepki verdi?

Babam kitabımı okudu ve gülümsedi. Gülümsemesi de, araya bir aşk olayı yerleştirdiğim içindi. “Ah, Yıldız,” derdi küçüklüğümde beri: “Hayalgücün çok güçlü...” Diğer olayların tümü gerçek anılara dayalı. Sanırım beğendi kitabı...

■ Siz Okyanus Çiçeğinden sonra Agora’dan göçmen bir ailenin hayatını yazmayı planlıyordunuz, proje devam ediyor mu?

Evet dediğiniz romana başlamıştım. Bilgisayarda 80. sayfada beklemede, 3. romana da başlamıştım. Ancak şimdi yazma konusunda duraklama dönemindeyim. Ayrıca şiirlerim de var bir kitap oluşturacak kadar... Son yıllarda sosyal durumumda değişiklikler oldu. Boşandım. Laboratuvarımı kapattım. Çocuklarımla ilgilendim. Kızım mimar oldu. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde akademisyenlik yolunu seçti. Oğlum da peyzaj mimarı ve akademisyenlik yolunda şu an Ege Üniversitesinde doktora yapıyor. Her ikisi de aynı zamanda müzisyen. Deniz şarkı söylüyor, Gökhan gitar çalıyor ve şarkı söylüyor. Besteleri var; 2000 yılında da Türkiye Bilgisayarla Beste Yarışmasında 1. olmuştu 16 yaşındayken. Yani biraz hayatı yoluna koymaya gayret ettim bu dönemde ve resim şu sıralar hayatımın bütününe kapladı neredeyse...18 yaşına kadar saatlerce bıkmadan resim yapardım. Tıpla birlikte, ancak ressamların destekçisi ve arkadaşı oldum. Bu yıl ise yoğun bir şekilde resme başladım.

Şu an sanat ve edebiyatla daha çok ilgileniyorum. 2013 yazında Çeşme’de 2 sanatçı arkadaşım ile birlikte karma sergi açtık. Akrilik ve guaj çalışmalarımın oluşun resimlerle katıldım sergiye. Bunlar Yahudi soykırımından esinlenerek yaptığım resimler; cezalandırılan kadın, var olma çabası, kadın askerin sihirli dokunuşu... Bu resimlerde bile babamın etkisi vardır belki... ■

elifaydogduoral@gmail.com

KAYNAKLAR

- Makine Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Bülteni Sayı 156/ 2002 syf16 Elif Aydoğdu röportajı
- Elif Aydoğdu arşivi- 2 adet 60’lık ses kaydı kaseti
- İzmir Life Dergisi / Yıl 4 / Sayı 39 / Kasım 2004 / Duygu Özsüpandağ Yayman Röportajı

ŞALOM ONLINE

www.salom.com.tr

*Söyleyin,
yazın,
tweet'leyin!*

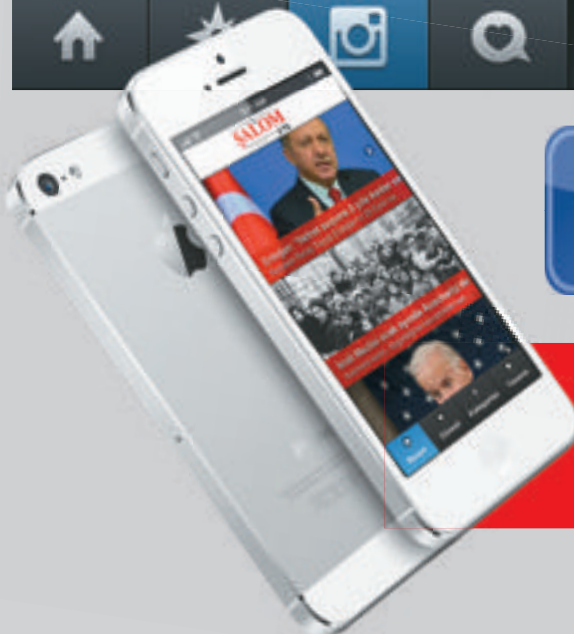
Şalom online'ı takipte kalın;
Sitede yorumlarınızı,
Twitter'da fikirlerinizi,
Instagram'da fotoğraflarınızı,
Facebook'ta beğenilerinizi paylaşın...

facebook.com/facesalom

twitter.com/SALOMgazetesi

instagram.com/salomgazetesi

haber@salom.com.tr

salom.com.tr

yeni haberler ve gelişmelerle
her gün güncelleniyor

SON DAKİKA HABERLERİ
Şalom iPhone uygulaması ile
her an cebinizde

Sevginin evinden gelen ses

Keman Virtüözü

TUNCAY

YILMAZ

J zmir’den dünyaya açılan müzik yolculuğunda Devlet Sanatçımız, Virtüöz ve sevgili dostum Tuncay Yılmaz bir salı sabahı müzik yıllarını, hayatını, anılarını paylaştı benimle. Kendini yansıtan, her parçası sevgiyle seçilmiş eşyalarıyla döşenmiş evinde yaptığımız bu söyleşide amacım, sizlere Tuncay Yılmaz’ı değişik yönleriyle tanıtmak...

Tuncay sıcak bir yaz günü İzmir’in Yahudi Mahallesi sayılan Halil Rıfat Paşa mahallesinde dünyaya gelir. Burası bir taraftan Konak, bir taraftan Karataş’ın üst kısmında yer alan eski, göçmenlerin yerleşim mahallesi olarak biliniyor. Tuncay Yılmaz bu mahallede eski bir Girit evinde yaşamının ilk senelerini geçirir. Anne tarafından Selanikli dedesi Kadir Bey İzmir’e Usturumca’dan göç etmiş. Anneanne Faika Hanım’ın kökleri Evrenos Oğullarına dayanır. Anne ve baba İzmirililer. “Babam son gününe kadar anneme hala ilk günkü gibi âşıktı” diye anlatır Tuncay... Dört evlatları olur, Tuncay ailenin en küçüğüdür. Annesi Gönül Hanım ve babası Burhan Bey, uyumakta zorluk çeken bu güzel bebeğe radyo dinletmeyi düşünürler. Radyodan yayınlanan ezgiler Tuncay’da mucizevi bir etki yapar, ağlamayı bırakır sakince uykuya dalar; müzik aşkı da doğduğu ilk andan beri onu kucaklar ve hiç terk etmez.

Evlerinde her tür müzik dinlenir; sürekli melodiler mırıldanıp şarkılar söyleyen, mandolin ve armonika çalan Tuncay müziğe yatkınlığını ve ilerde ona adayacağı hayatının belirtilerini küçük yaşlarında belli eder...

“Müzik beni 7 yaşında seçti” diyen Tuncay, ancak 11 yaşından sonra seçkin, profesyonel bir kemancı olmak istediğini anlar ve müziğe gerçekten âşık olur, zamanla bu sevgisi çalışma bilincine dönüşerek harmanlanır.

“Sorumluluğumun farkına vardım. Netleşen bu tabloyla daha çok çalışmaya başladım, aşkla emek birbirleriyle yoğruldu, saatlerce kemanımla bütünleştim” diyor.

Çocukluk döneminde ilk hocası Candan Nicolai, yıllar sonra Tuncay’ı Ulvi Cemal Erkin’in konçertosunu seslendirdiği önemli bir konserde dinler. Yatak odasının kapısına astığı koca bir yıldız sembolüyle andık ilk hocasını. Konserinden sonra hocası Candan Nicolai Berlin’den getirdiği yıldız şeklinde bir çiçek aranjmanı verir ona, bu anlamlı hediye Tuncay saklar, çiçekler ölür ama altındaki metal yıldız kalır. Bence hiçbir şey tesadüf olmadığı için içimden gelen anlamı hemen Tuncay’la paylaştım:

“Bu konserde bir yıldız doğdu. Sen artık bir yıldızsın” sanki hocası ona bu mesajı vermek istemişti. Ayrıca, bu beş köşeli yıldız en iyi korunma sembolünü ifade etmekteydi. Tuncay da verilmiş bir içgüdüyle bu yıldızı saklamış

**HOCASI PROF. JOSHUA
EPSTEIN NE SÖYLÜYOR?**

**TUNCAY UZUN YILLAR
ÖNCE SAARBRÜCKEN'DEKİ
YÜKSEK MÜZİK OKULU
MUSIKHOCHSCHULE'DE
BENİM SINIFIMDA YETİŞTİ.
O ZAMANDAN BERİ BÜYÜK
BİR BECERİYLE SOLİST
OLARAK YOLUNA DEVAM
EDİYOR. ŞİMDİLERDE DE ÇOK
YETENEKLİ MESLEKTAŞLARI
İLE ODA MÜZİĞİ DALINDA
BİRLİKTE ÇALMASINDAN
OLDUKÇA MEMNUNUM.
BÖYLESİNE YETENEKLİ
VE VEFAKÂR BİR KİŞİNİN
ARKADAŞIM OLMASINDAN
BÜYÜK MUTLULUK
DUYMAKTAYIM.**

Tuncay Yılmaz'ın HaberTürk gazetesinde yayınlanmış bir yazısı:

“İSTİKBAL ...”

Zihinleri dar kişiler ve kişilikler, geniş düşüncelerde boğulurlar. Tıpkı bir akvaryum balığının, yunuslar ve balinalar gibi okyanuslarda hayatını sürdürememesi gibi. Oysa ‘kendini bilmek’ bir kabiliyettir ki bu aynı zamanda egoyu da aşmak demektir. Ancak maalesef bu yetiye de herkesin sahip olduğu söylenemez çünkü bu olgu içsel barışla ilgilidir ve erişilebilecek en büyük zenginliktir.

Bir ülkeyi düşünmek sizce nedir?

O ülkenin geleceği olan çocuklarına ve gençlerine yatırım yapmak değil midir? İstikballerini kazanmaları yolunda atmış oldukları tüm adımların yanında durmak ve onları desteklemek, doğru yönlendirmek, başarılarıyla gelişen topluma olan katkılarına sevinç duymak, kanımca ‘Toplumsal Çağdaş Gelişim’ adına en medeni mutluluğumuzdur.

İstanbul’da ve kısmen yurt dışında yaşıyor olsam da doğduğum kent olan İzmir ile ilgili hayallerim bitmek tükenmek bilmiyor çünkü İzmir’e herşeyin en iyisinin yakıştığını düşünüyorum.’ Akademi İKSEV Uluslararası Keman Ustalık Sınıfı’ ve uzun soluklu ‘Arkas Üçlüsü’ evrensel düzeydeki çalışmalarına aralıksız devam etmektedir.

Eğitim adına, İKSEV’de, Türkiye’nin her bir konservatuvarında yetişmekte olan gençlerimizi dinlemek ve onlarla çalışmak, ilginç ve keyifli bir deneyim olmasının yanı sıra, pek tabii kendilerini yetiştiren saygıdeğer hocalarını da tanımak anlamında önemli bir tecrübedir.

Geçtiğimiz yıl ‘Bahar Müjdesi’ adlı yazımda, büyük keman pedagögu ve sevgili hocam Prof. Joshua Epstein’in Almanya’daki virtüözite sınıfının dışında, ülkemizde de Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Devlet Konservatuvarı’nda sürekli dersler vermek üzere davet edildiğini müjdelemiştim. Epstein, gençlik yıllarında Londra’da Uluslararası Carl Flesch Keman Yarışmasında ‘Altın Madalya’ kazanmış; ardından Kraliçe Elisabeth, Paganini ve Sibelius gibi dünya konkurlarında da önemli ödülleri elde etmiştir. Konser kemancılığının yanında, Bartholdy Kuvarteti’nin kurucusu ve birinci kemancısı olarak, oda müziği dalında da ‘Deutsche Grammophon’ ödülüne layık görülmüştür. Uzun yıllar Almanya’da virtüözite sınıflarında dersler veren Prof. Epstein’in sınıflarından solistler, konzertmeister’ler ve dünya müzیکçileri yetişmiştir. Nacizane önerime, değerli kişilikleri ve yetkileriyle yürekten can veren konservatuvar müdürü ve korno sanatçısı sevgili dostum Prof. Kerim Gürerk ve bu projenin hayata geçmesini kıymetli onaylarıyla mümkün kılan Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü saygıdeğer Prof. Dr. Mehmet Füzün’e en içten şükranlarımı bir borç bilir, saygılarımı sunarım.

Avrupa’nın en iyi keman pedagoglarından biri olarak tanınan Prof. Epstein gibi bir dünya ustasının İzmir’de dersler vermesi, İzmir Devlet Konservatuvarı adına somut bir ayrıcalık ve gerçek bir şanstır. ‘Vatansever’ hocalarımızı candan kutluyorum!

ve odasının kapısına asmıştı...

Çocukluktan gençlik yıllarına geçiş döneminde, bir solist kemancı olacağı belli olan 15 yaşındaki Tuncay’ın hayatına; iç sesinin ve müzisyen olma sorumluluğunun idrakinden sonra, teknik ve müzikal açıdan ilerlemesi için Avrupa’da yetişmiş bir Türk hoca girer: Sayın Engin Eralp. Tuncay; bilgisi, müziğe saygısı ve titizliğiyle bilinen ve genç yeteneğin üstünde titreyen hocası Eralp’ın sınıfından ve ADK’nın yüksek kısmından çok genç bir virtüöz olarak mezun olur.

Çocuk Tuncay için keman ne ifade ediyordu?

“Çocuktum, kemanımı elime aldım, bir renk cümbüşüydü, kemanımla olmak yaşamımı hissettiren nefesti, tek kelimeyle aşktı, korumaydı, verilmiş vazifeydi, hayatın ta kendisiydi...”

Devlet okulunda okurken kendisine verilen bir öğrenci kemanıyla çalmaya başlar. İzmir’den Ankara’ya Konservatuara yollandığında yeni bir keman ihtiyacı doğan Tuncay’a ilk kemanını teyzesi Türkan Hanım hediye eder. Tuncay bu olayı şöyle dile getiriyor:

“Pek de iyi bir keman değildi. Aslında kötü bir enstrümanla çalışmanın insanı daha çok mükemmelliğe ittiğini düşünerek yetiştirildim, bu nedenle gelişme döneminde çok harika bir enstrüman çalmamanın faydasını da gördüm. Daha sonra bir Macar yapımı kemanım oldu, sanırım mezuniyet için yeterli derecedeydi. Yeteneğim ve çalışkanlığımınla tek başıyındım.”

Biz söyleşimizi gerçekleştirirken Tuncay’ın sevgili kedileri Angelo ve Majör yanımıza meraklı bakışlarla gelip bize eşlik ettiler. Angelo kulak misafiri olarak hep yanımızda yer aldı, fonda Beethoven’in piyano konçertosu ve huzur...

KONSERVATUAR YILLARI

On beş yaşında Ankara Devlet Konservatuvarına başlar. O dönemden; *“Ankara eğitim için gerekli yerd, fakat şehir kurşunu bir renkteydi”* diye söz eder. İzmir güneşinin eksikliği içine işler, onu bu genç yaşta ışığa ve aydınlığa ulaştıracak tek amaç çalışmaları ve kemanıyla olan yolculuktur. Hedef belirlenmiştir, Tuncay günde 5-6 saat keman çalışır; bu yalnız yolculukta ailesinin sevgisi, desteği ve hocalarının onun yeteneklerine olan kuvvetli inancıyla yol alır...

İLK KONSER

İlk konser Ankara da gerçekleşir, Hindemith Konçertosunu Türkiye de ilk kez solist olarak Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası eşliğinde seslendirmek heyecan vericidir. Bu, seyirciyle ilk kez karşı karşıya gelişi ve aynı zaman da çok onur verici ve başarılı konseridir.

Konservatuvar mezuniyetinin hemen arkasından DAAD Alman Devlet Bursunu kazanır ve 5 Temmuz günü 20 yaşındaki Tuncay (günü hala hafızasından silinmemiş) Freiburg’da başlayıp Saarbrücken’de devam edecek master ve doktora sınıflarına, 84 kemancı arasından ilk üçe girerek solistlik sınıflarına kabul edilir.

Freiburg ve Saarbrücken küçük, antik şehirlerdir. Tuncay bu tılsımlı şehirlerde tam 6 yıl yaşar ve önce Wolfgang Marschner ile bir yıl ve daha sonra değerli keman Virtüözü Hocası Prof. Joshua Epstein ile çalışmasını büyük bir ayrıcalık ve şans olarak nitelendirir.

Avrupa’nın en iyi keman pedagoglarından biri olarak tanınan İsrail asıllı Prof. Joshua Epstein’in annesi İzmir

doğumlu. Almanya’da yaşayan ve eğitim veren bir hoca olmanın yanı sıra Kraliçe Elizabeth, Paganini ve Sibelius gibi dünya konkurlarında önemli ödüller elde etmiş ve Tuncay’ın tabiriyle; “zeki, mizah anlayışı olan, sevgiye inanan, hayatı seven ve öğrencilerine kendini adanmış sıra dışı bir keman hocasıdır.”

Hocasından bahsederken onu çok etkileyen anısını Tuncay şöyle anlattı:

“Her geçen gün genç bir dünya kemancısı oluyordum. İlerliyorum, geliştirdim. Fransa, Avusturya ve ülkem Türkiye’de konserler vermeye başlamıştım. Almanya’da 1993’te çok zor elde edilebilen ‘Solist Diploma’ konserimden sonra hocam Joshua’nın beni tebriğe gelip; ‘İyisin, işte şimdi müziğin hizmetkârı oldun’ demesi beni çok derinden duygulandırmıştı.” Bunları anlatırken ikimiz de sanki o anı birlikte yaşadık ve duygulandık.

Tuncay Yılmaz hocasına olan saygı ve sevgisini dile getirmek için keman pedagogu Prof. Joshua Epstein’in Almanya’daki Saarbrücken Müzik Yüksek Okulunun yanı sıra konuk öğretim üyesi olarak Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Devlet Konservatuarına davet edilmesini sağlamış. HaberTürk gazetesinde “NOT(A) Sehpa’sı” adlı yazı köşesi olan Tuncay Yılmaz bu haberi “Bahar Müjdesi” olarak ifade etmiş.

Tuncay bütün müzik çalışmalarının yanı sıra yaşının insanları gibi normal bir hayat sürmeyi ilke edinmiş, kitap okumayı, müzeleri gezmeyi, antika eşyaları, eski fincan ve likör şişelerini seviyor, haftada bir kez de diskoteklere gitmeyi de hiç ihmal etmiyor. Klasik müzik dışında çeşitli müzikleri keyifle dinliyor. Hayatı coşkuyla yaşayan sevgili arkadaşımın enerjisi sevdiği

Arkas Trio, Tuncay Yılmaz, Gustav Rivinius ve Emre Elivar

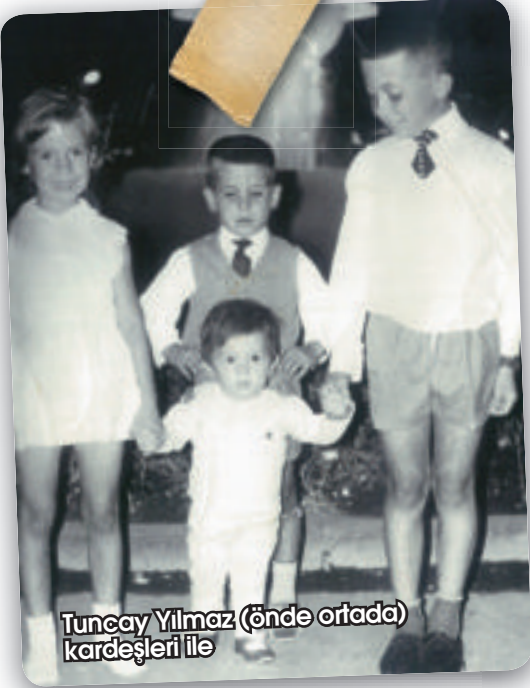
HOCASI CANDAN NICOLAI BERLİN’DEN GETİRDİĞİ YILDIZ ŞEKLİNDE BİR ÇİÇEK ARANJMANI VERİR ONA, BU ANLAMLI HEDİYEYİ TUNCAY SAKLAR, ÇİÇEKLER ÖLÜR AMA ALTINDAKİ METAL YILDIZ KALIR.

şeyleri yaparken hiç tükenmez. Bir cumartesi beğendiği bir aynayı görmek için sadece tek bir dükkâna gitmek için yola koyulduğumuzda, gittiğimiz Çukurcuma Çarşısından ancak akşam geç saatlerde ayrılabilirdik. Ben bitkin, ayakta durmakta zorluk çekerken Tuncay daha aynı coşkuyla yorulmadan gezmeye hazır... İçimden sanatçı böyle bir şey olmalı diye geçirdim ve konserden önce saatlerce çalışmalarını, ilk kez konserini izlediğim

günü hatırladım. Dünyada o anda sanki sadece o ve kemani vardı, sahnede adeta ısıltı ısıltı parlıyordu... Bir keman konçertosunu çalarken kemanını kanarya gibi seslendiren yanımdaki insana dönüp baktım, çoğunlukla sıra dışı olmadan herkes gibi olmasını, hayata olan sevgisini selamladım, saygı duyduğum...

MOZART HAYRANLIĞI

Konserlerinde bıkmadan Mozart çalmasını Tuncay şu sözlerle açıklıyor:

Tuncay Yılmaz (önde ortada)
kardeşleri ile

Joshua Epstein, Tuncay Yılmaz,
Engin Eralp

Maxim Vengerov, Tuncay Yılmaz, Joshua Epstein

**“MÜZİK BENİ 7 YAŞINDA SEÇTİ” DİYEN
TUNCAY, ANCAK 11 YAŞINDAN SONRA
SEÇKİN, PROFESYONEL BİR KEMANCI
OLMAK İSTEDİĞİNİ ANLAR VE MÜZİĞE
GERÇEKTEN ÂŞIK OLUR, ZAMANLA
BU SEVGİSİ ÇALIŞMA BİLİNCİNE
DÖNÜŞEREK HARMANLANIR.**

Fazıl Say ile ilk resitallerden biri, Ankara

İdil Biret ile

İlk İstanbul konseri,
AKM, IDSO,
Mendelssohn
Konçerto

Almanya yıllarında

10. Cumhurbaşkanı
Nejet Sezer ile Ankara
CSO eşliğinde Atatürk
anısına konser sonrasında

“ÇOCUKTUM,
KEMANIMI ELİME
ALDIM, BİR RENK
CÜMBÜŞÜYDÜ,
KEMANIMLA
OLMAK YAŞAMIMI
HİSSETTİREN NEFESTİ,
TEK KELİMEYLE
AŞKTI, KORUMAYDI,
VERİLMİŞ VAZİFEYDİ,
HAYATIN TA
KENDİSİYDİ...”

“Bütün eğitimim boyunca kendimi en yakın hissettiğim kompozitör Mozart’ı, kendimi ona hep çok yakın hissettim. Ondaki ışık, zarafet, müzik anlayışını ve duyguları hissederek güç kazandım... Bartok’un 2 no’lu Keman Konçertosunu çaldığım yıl yine 20. yüzyılın dahi bestecisini keşfettim ve yeniden çok etkilendim, bu konçertoymu çalmak en büyük mutluluklardan biri oldu...”

Tuncay Yılmaz 29 yaşında önce İzmir, sonra da İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası Keman Solist Sanatçılığı statülerine layık görülür. Solistliğe atanır, böylece TC Kültür Bakanlığı Keman Solist Sanatçısı unvanını kazanır. Devlet solisti olarak ABD’de, Rusya’da Mozart çalar ve bunun yansıra Dünya Müzik Yılında, Ankara’da Atatürk anısına yine Mozart’ı seslendirir.

ARKAS TRİO

2011’de evrensel bir projeye adım atmak amacıyla sanata ve klasik müziğe verdiği değerle Arkas Holding, Arkas Trio’yu kurar. Arkas Trio sanatlarını uluslararası alanda kanıtlamış üç yetkin ve değerli solist sanatçılardan oluşur. Tuncay Yılmaz Trio’nun keman sanatçılığını ve koordi-

natörlüğünü yürütmekte olan sanatçı. Emre Elivar piyanist ve Alman çello solisti Gustav Rivinius ile birlikte üçlü çalışmalar başlar. 27 Haziran akşamı Aya İrini’de İstanbul Festivali konserlerinde onları izlemek için yurtdışındaki gezimi kısaltıp birkaç gün önce döndüm. Arkas Trio; Shubert, Brahms ve Saint Sains’ın triolarını çalarken ön sıralarda arkadaşlarıyla birlikte onları gururla izledik.

DÜNYA BASININDA

Çeşitli radyo ve TV programı gerçekleştiren Tuncay Yılmaz hakkında; Fransız Nice Matin Gazetesi: “Kemanın genç prensi”, ABD Boston Globe da: “Sofistike bir solist kemancı” deyimini kullanarak söz etti. İdil Biret, Tuncay Yılmaz’ın son çıkan albümü ‘Rosepage’ için şöyle yazmış: “Tuncay Yılmaz gerçek bir müzisyen ve değerli bir kemancı. Bu yeteneği ve özellikleriyle kabul görmeyi fazlasıyla hak ediyor.”

Tuncay Yılmaz İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfında ‘Akademi İKSEV Uluslararası Keman Ustalık Sınıfını’ başlattı. Ayrıca köşe yazıları HaberTürk gazetesinde yayınlanmaktadır.

İtalyan yemeğiyle yanında bir kadeh kırmızı şarap ve tabii ki müzik... Çocukken güneşe ulaşmak isteyen virtüöz kemancı... Daha nice başarılarla ülken, ailen ve kendin için en yükseklerde uç, yıldızını izlemeye devam et sevgili Tuncay “The sky is the limit”... ■

Müşterilerinize kaşer et sunuyor musunuz?

Kaşer eti Denet Gıda'dan temin ediyoruz. Ancak kaşer et için bir gün öncesinden bize haber verilmesi gerekiyor. Kaşer et için kullanılan et kesim polüüretan ve bıçakları ayrı kullanılıp özel dezenfekte edilmektedir. Restoranımızda her zaman kaşer kırmızı ve beyaz şarap bulunmaktadır. Şarapları da Denet Gıda'dan temin ediyoruz.

İstanbul'daki yeme & içme kültürüne yeni bir tarz: Fondue Restaurant...

Fondü, İsviçre, Fransa ve İtalya 'ya özgü eritilmiş peynirle yapılan bir yiyecektir. Portatif bir ocağın üzerinde ortak kullanılan bir tencere içinde eritilen peynir, uzun çatalarla takılan ekmek yardımıyla alınarak yenir. 1930'da İsviçre Peynir Birliği tarafından ulusal yiyecek olarak sunulmuş olmasına karşın, yiyeceğin anavatanı İsviçre, Fransa (Rhône Alpleri) ve İtalya 'yı (Piemonte ve Aosta vadisi) kap sayan daha geniş bir alandır.

1950'den beri "fondue" adı, ortak bir tencerede sıcak olarak kaynatılan ve uzun çatalların batırılarak yenildiği diğer yemek türleri için de kullanılmaya başlandı. Çikolata fondüsünde eritilmiş çikolataya meyve parçaları batırılırken; "fondue bourguignon" da ise yağa bir parça et batırılmakta...

İstanbul Gayrettepe 'de..

Gayrettepe 'nin sakin bir köşesinde yer alan Fondue Restaurant, ağırlıklı olarak iş ve alışveriş merkezleri ve ofislerin bulunduğu merkezi bir konumda. İç mekânı 60; dış mekân ise 35 kişilik..

Restoranın iç dekorasyonu Mimar Gönül Çelik tarafından tasarlanmıştır. Bazı mobilya uygulaması Derin Design tarafından yapıl-

mıştır. İç mekânı ferahlık veren vitraylar, Türkiye'nin tanınmış vitray sanatçısı İzzettin Baki tarafından yapılmıştır. Dekorasyonda ve yer döşemelerinde ahşap ön plana çıkarılarak sıcak ve rahat bir ortam yaratılmıştır. İstanbul'da pek de sık rastlanmayan fondü ve raklet, aslında uzun ve keyifli sohbet ortamları yaratmak, sıkıcı iş toplantılarını keyifli hale getirmek, özel günler de baş başa romantik anlar yaşamak için ideal.. Yoğun bir iş gününün ardından, kısa bir mola vermek isteyenler; Fondue Restaurant'ın zengin şarap kavi ve peynir çeşitlerinden tadabilirler..

Menümüzde ayrıyeten İtalyan mutfağının lezzetli yemeklerini ve kendi özel yapım ekmek, Foccacio (İtalyan ekmeği) ekmeğini ve birbirinden nefis başlangıçlarımız (anti pasti) bulunmaktadır.

İş toplantılarının vazgeçilmez adresi..

Mekan; iş toplantılarında misafirlerine görüntülü konferans sistemi, projeksiyon ve perde hizmeti sunmakta, bununla birlikte grup yemeklerinde istenildiğinde Çigan veya quartet müzik grupları temin edilebilirken; doğum günleri ve özel günler için de çeşitli aktiviteler sunulabilmekte...

Martılara seni sordum
SAİT FAİK,
“Burgazada”
dediler

Darüşşafaka Cemiyeti tarafından 49 yıldır korunan Sait Faik Abasıyanık Müzesi'nin, restorasyon çalışmaları mayıs ayında tamamlandı. Burgazada'daki köşk konuklarını, yazarın yazınsal dünyasının köklerine doğru manevi bir yolculuğa çağırıyor.

Foto: Ara Güler

Dört yıldır süren bekle-yiş sona erdi! Sait Faik Abasıyanık Müzesi 11 Mayıs 2013 tarihinde kapısını yeniden açtı.

Sonbaharın ağır ağır kendini gösterdiği mevsim dönümünde, Burgazada yolcusuyum. Tatil bitti, okullar açıldı, yazlıkçılar adalardan şehre dönmekte. Güneş altında sıcaklasanız da, gölgede serin rüzgâr esmekte. Sabah 8.40 ada vapurunun açık kısmında oturmak hafiften ürpertiyor.

Sonbaharda vapurla adalara gitmenin keyfi başka. Rahatça çayınızı yudumlayabiliyor, İstanbul semalarını

seyre dalıp, kitabınızı sakın kafayla okuyabiliyorsunuz. Kabataş'tan Burgazada'ya yolculuk ferahlık hissettiriyor.

İskeleden Çayır Sokak'a yürümek birkaç dakika... Adalar, o sakın dokusuyla İstanbul'un trafiğini, koşuşturmacasını unutturuyor. Yine de adımlarım hızlı. Uzun bir bekleyişten sonra köşkü göreceğim için heyecanlıyım.

Saat tam 10.00'da oradayım; müzenin açılış saatiyle randevulaşmışız gibi... Sait Faik ile onun kitapları, ona dair anılar ve "Meraklısı İçin Öyle Bir Hikâye" tiyatro oyunundan hareket-

le, çoktandır bağım vardı. Onu çok seven okurlarımdanım ve usta yazarı ziyaret etmemden daha doğal ne olabilirdi? Diyebilirim ki, Sait Faik hikâyeleriyle bize martıları, denizi, balıkçılığı, çocukları, Burgazada'yı ayrı bir sevdirdiği kadar, evininkapılarını aralamıştı. Bu ziyaret, manevi yanıyla Sait Faik'le buluşma demekti. Geçmişin, yaşanmışlıkların duyuracakları, siz dinlemek, keşfetmek istedikten sonra kolay kolay tükenmezdi.

Sait Faik Müzesi tavan arası ile birlikte, dört katlı. Girişin hemen solunda, misafir odasına yöneliyorum ilkin. Bir oturma grubu, küçük ahşap işlemeli bir masa, masanın üzerinde bir vazö ve şekerlik size "merhaba" diyor. Misafir odası ile müzenin devamında duvarlarda fotoğraflar, bilgilendirici notlar, Sait Faik'in öykülerinden alınlar, ona dair anılardan kesitler asılı.

"Akşam ne güzeldir bizim iskelede

Balık çıkmadığı, lodos esmediği gün

Midyenin zehirlisinden korkmayanlar için"

Okuduğum dizeler içimi daha da ısıtıyor. Onu, en çok ziyaret edenin Bedri Rahmi Eyüboğlu olduğunu öğreniyorum. Eyüboğlu'nun 1952 yılına ait bir çalışması, Sait Faik'e armağanı dizelerin çaprazında, "Mercan Usta'ya hüürmetle"... Bir başka tablo da, köşkün ilk sahibi Dr. Spandius'un Abasıyanık ailesine hediyesi, orijinali restorasyonda olan "Kılıçlı Çıplak Adam".

Misafir odası, yemek odasıyla bağlantılı... Ahşap masa, ahşap iskemleler, ahşap mutfak dolabı, kurşuni mav renkli çiçeklerle işlenmiş sürahi... Şimdi bize eski görünen çatal, kaşık, bardaklar ve kırık bir tabak. İki küçük dolabın üstünde, iki öykü kitabı, birisi "Şahmerdan"... Acaba Sait Faik, soğuk ada akşamlarında, o yemek masasında, kurguladığı öykülerin hangilerini düşünmüştü?

Yeniden köşkün girişine dönüyorum yemek odasının ikinci kapısından. Yılanmış portmanto boş ve Sait Faik'in fotoğraflarına yansımış şapkasının sergilendiği üst kata doğru çıkıyorum. Dar ahşap merdivenler, her adımda gıcırıyor, konuşuyor. Her basamağa farklı bir anlam, yorum yüklemek mümkün... Sahibini

“Akşam ne güzeldir bizim iskelede
Balık çıkmadığı, lodos esmediği gün
Midyenin zehirlisinden korkmayanlar için”

özleyen bir köşk veya günışığına kalanların burukluğu... Büyük dikdörtgen pencereler içeriği dışarıyla buluşturuyor ve değişim her yere nüfuz ediyor.

Şimdi özel bir yerdeyim, yazarın odasında. Pencerenin önündeki çalışma masasına bakmak özünde kolay değil. Altı çekmecesinin içi muhtemelen boş, ama masa duygu yüklü... Ona dokunamam da hisler yeterli. Öyküler, okumak ve yazmak tüm saflığıyla

ilham verici. Geçmişin gülümseyen, cesaret veren yüzünü seçiyorum artık. Böylelikle kendime ve zamana güvenim pekiyor.

“Ters yüzüne evime dönüp odama kavuştum. Dört duvar, bir pencere, bir valiz içinde birkaç kitap ve bir demir karyola... Hasılı mukaddes bir hapisane olan odamda düşünmeden, hatta okumadan gezindim durdum.”

“Şehri Unutan Adam”da yer alan bu satırlar, Sait Faik’in odasında. Bugün için öyküdeki çökkün duy-

“Ters yüzüne evime dönüp odama kavuştum. Dört duvar, bir pencere, bir valiz içinde birkaç kitap ve bir demir karyola... Hasılı mukaddes bir hapisane olan odamda düşünmeden, hatta okumadan gezindim durdum.”

gu ile müzedeki zamanımı bağdaştıramıyorum. Kaldı ki bazı hisler, algılamalar da çevreden öte, iç dünyamıza ait değil miydi?

Birinci katın devamında yazarın yaşamöyküsü fotoğraflar, notlar, belgeler eşliğinde aktarılmış. Babası *Mehmet Faik*'e ait İstiklâl Madalyası, annesi *Makbule Hanım*'ın cüzdanı, Sait Faik'in nüfus cüzdanı, Bursa Lisesi Diploması (1928), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi kimliği, öğrenci pasaportu (1937), defterler, yazı takımı, mektup açacağı, fotoğraflar içeren küçük bir valiz, Uluslararası Mark Twain Derneği'nin üyelik belgesi... Bu katta ki Okuma Odası'nın hazırlık çalışmaları sürdüğünden, oda henüz ziyarete kapalıydı.

Tavan arası katında Sait Faik'in gözünden Burgazada'yı yansıtan bölüm ile mektup odası bulunuyor. Tavanı üçgen çizen odada, bir koltuk dincin manzarayı seyrediyor. Ağaçlar, deniz, Ayios Ioannes Prodromos Kilisesi'nin kubbesi, bulutların beyazı ve gökyüzünün mavisi... Mektup odasındaki beyaz masanın üzerinde, kâğıt ve kalem duygularınızı bekliyor. Müzenin ziyaretçileri Sait Faik'e mektup yazabilir. O, mütevazı bir yazardı ve sadelikten yanaydı. Ben de özlemimi, zamansız yoldaşlığı sa-

delikle dile getirmeye çalıştım.

Girişin altındaki kat okuma salonu ile eğitim gösterim salonuna ayrılmış. Bu salon, okuma kulüpleri, yazarlık atölyelerine ev sahipliği yapmaya başladı. Etkinliklerin çoğaltılması 7'den 77'ye herkes için planlanmakta. Okuma salonundaki küçük kütüphanede yazarın çalışmalarının yanı sıra, Sait Faik Hikâye Ödülü'nü kazanan yapıtlar ile *Dostoyevski*, *Baudelaire*, *Radiguet*, *Gide*, *Sartre* gibi büyük kalemlerin Fransızca baskıları var.

Sait Faik Abasıyanık Müzesi, 1964'den bu yana Darüşşafaka Cemiyeti'nin bünyesinde yaşatılmakta. Bu, Sait Faik'in arzusu doğrultusunda Makbule Hanım'ın 1954'teki vasiyetnamesiydi.

Ziyaretimin sonunda müze uzmanı *Canan Cürgen* ile sohbet ediyoruz. Kendisi mayıs ayındaki açılışı anlatıyor ve müzeye gösterilen ilgiden mutluluk duyuyor. Yakın dönemde okul gezileri yapılacak ve sosyal medyada da bu önemli köşkün takipçileri artmakta. Facebook sayfası interaktif bir platform yaratıyor.

Burgazada'dan ayrılırken, *Şakir Eczacıbaşı*'nın "*Çağrışimler, Tanıklıklar, Dostluklar*" adlı eserinde topladığı zengin anıları hatırıma geliyor. Eczacıbaşı, Sait Faik'in yaşamının son iki yılında, haftada en az iki ke-

re onunla buluşmuştu. Bu zaman zarfında yazarın sinema tutkusuna, siroz hastalığıyla mücadelesine, duygusal hassaslığına, içsel yalnızlığına, etrafı tarafından çok sevildiğine yakından tanıktı. Yaşanmış anların en ilginç ise, Sait Faik'in *Şakir Eczacıbaşı*, *Münir Özkul* ve *Özdemir Asaf*'la paylaştığı sırrıydı. Bu sır, Sait Faik'in 1931 ila 1934 yılları arasında, Fransa'daki öğrenciliği sırasında birlikte yaşadığı kadından olan oğluymuş.

"Anlattıkları gerçek miydi, yoksa onun yüzlerce öykü üretmiş düş gücünün bir ürünü müydü?"

Şakir Bey şüphesini bu soruyla dile getirse de, sırrın gerçekliğine inanmakta.

Bir sanatçıyı tanımanın yolculuğu, uzun soluklu... Satırlarda görünmeyen detayları yakalamak, özel bir çabayla kısmen mümkün... Kaldı ki, düşündürücü olayları ve sanatçının özel hayatını parantez içinde görmeyi seçiyorum. Sonuçta böylesi etkileşimlerde varoluşumuz manen zenginleşmeli, ruhumuz aydınlıkta kalmalı. Bu arayışla birlikte Sait Faik'in müze köşkünde geçirilen zaman, değerlidir. ■

* *Oyun*, 2013-2014 sezonunda Ankara Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelenecek.

TITANIC

PORT BAKIRKOY

2013 yıl sonuna kadar gerçekleştireceğiniz
nişan, düğün, bar-bat mitzva, bez kesme ve
düğün rezervasyonlarınızda çok özel fiyatlar sunuyoruz.

Düğün Paketimizde;

'Karşılama Kokteyli' - 'Özel Düğün Menü Seçenekleri'

'Limitsiz Yerli İçki Servisi' - 'Özel Tasarlanmış Düğün Pastası'

'Gelin ve Damat için Balayı Odası' - 'Odaya 2 kişilik Özel Kahvaltı Servisi'

'Köpüklü Şarap ve Meyve İkramı' - 'Organizasyon Öncesi Menü Tadımı' dahildir.

HANNAH ARENDT

UN FILM DE MARGARETHE VON TROTТА

Hannah Arendt ve Üçüncü Sürgünü

Hannah Arendt: Düşünen kadın

BİR FİLMİN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Hayranı olduğum usta ve aykırı yönetmen Margarethe von Trotta'nın son filmi Hannah Arendt'in 2013 İstanbul Film Festivali'ndeki gösterimindeyim. Filmde Hannah Arendt'i canlandıran ünlü Alman oyuncu Barbara Sukowa da salonda. Benim için büyük sürpriz ve heyecan. Düşünsenize, başucu kitaplarımdan biri, 'Totalitarizmin Kaynağı'nın yazarı, büyük düşünür, siyaset bilimci ve müthiş kadın Hannah Arendt'in hayatını izleyeceğim, hem de Margarethe von Trotta'dan. Üstelik, Arendt'i büyük oyuncu Barbara Sukowa canlandırıyor. Arendt'in sürgünlerle ve çalkantılarla geçmiş 69 yılını iki saatlik bir filme sığdırmanın olanaksız olduğunu düşünüyorum, ama Barbara Sukowa bu konuya açıklık getiriyor. Gösterimden önce söz alan Sukowa, Hannah Arendt'in kim olduğunu kısaca anlattıktan sonra, filmin başlangıç noktasının Arendt'in Nazi savaş suçlusu Adolf Eichmann'ın İsrail'deki davasını izleyişi olduğunu ve filmin, davanın ardından New Yorker mecmuası için yazdığı tartışmalı makale nedeniyle verdiği mücadeleye odaklandığını söylüyor. Margarethe von Trotta'nın 'sürgün ve evinden uzak olma' hissini verebilmek için filmi özellikle İngilizce ve Almanca çektiğini, Nazi zulmünden kaçıp ABD'ye sığınan Alman entelektüellerinin pek çoğu gibi filmde Arendt'in de bozuk bir şive ile İngilizce konuştuğunu duyacağımızı ekliyor açıklamasına. Ne Hannah Arendt'in kim olduğunu, ne de filmi tüm ayrıntıları ile anlatmama bu derginin sayfaları yetmeyeceği için, sevgili okurlara, hem tarih açısından hem de Hannah Arendt'i tanıma açısından çok önemli bu filmi, ne yapıp edip izlemelerini önermekten başka çarem yok. Yazımda her ikisinin özetini geçmeyi deneyeceğim.

“EĞER DÜŞÜNDÜĞÜM HERŞEYİ
AKLIMDA TUTABİLECEK KADAR
GÜÇLÜ BİR HAFIZAM OLSAYDI,
BANA ÖYLE GELİYOR Kİ HİÇBİR
ŞEY YAZMAZDIM... BENİM
İÇİN ÖNEMLİ OLAN DÜŞÜNME
SÜRECİNİN KENDİSİ.”

Hannah Arendt

KİMDİR HANNAH ARENDT?

Bence, yaşam tarzı, felsefesi, özgüveni ve kibiri ile öncelikle 'düşünen', 'aykırı' ve 'aktivist' bir kadın. Sert ve ateşli, sigaraları uç uca ekleyen, devrinin önünde giden, yirminci asır düşünce felsefesinde çığır açmış bir dahi. Felsefe eğitimi gördüğü halde, filozof demiyorum çünkü *"Ben filozof değilim, felsefe bireyle uğraşır, ben bütün insanlığın sorunları ile uğraşıyorum,"* diyen bir kadın. Modernite ile birlikte felsefe, Arendt'in deyimiyle *"ikinci hatta üçüncü keman"* durumuna düşmüştür. Kendisini siyaset bilimci olarak tanımlayan Arendt, şöyle demiştir: *"Ben tekil olarak insana değil, dünyada yaşayan ve dünyayı kaplayan insanlığa odaklandım."*

Arendt, hayatında üç sürgün yaşamıştır. Birincisi, Nazi döneminde Almanya'dan Fransa'ya kaçıışı, ikincisi, Fransa'da Gus toplama kampına gönderilişi, üçüncüsü de *'Eichmann Kudüs'te-Kötünün Sıradanlığı'* kitabı yayımlandıktan sonra kendi toplumdandan dışlanması ve bir bakıma sürgüne gönderilişidir.

Margarethe von Trotta; Eichmann davasını izledikten sonra New Yorker

**“TEHLİKELİ
DÜŞÜNCELER
YOKTUR,
DÜŞÜNMENİN
BİZZAT KENDİSİ
TEHLİKELİDİR.”**
Hannah Arendt

için yazdığı makaleler ve bu makaleleri topladığı, 1963 yılında basılacak olan *'Eichmann in Jerusalem-Banality of Evil'* (Eichmann Kudüs'te-Kötülüğün Sıradanlığı) adlı kitabı yüzünden Hannah Arendt'in gerek Amerikan entelektüelleri, ders vermekte olduğu Amerikan Üniversiteleri ve Yahudi çevreleri, gerekse İsrail'deki en yakın dostları tarafından dışlanması, hatta bir bakıma afaroz edilmesi, yani Arendt'in üçüncü sürgününü ele almaktaydı. O kadar ileri gidilmiştir ki, ona *'self-hating Jew'* (kendi özünden nefret eden Yahudi) lakabı verilmiştir. Hannah Arendt'in kendisine yakıştırılan bu lakaba verdiği cevap çok ilginçtir: *"Ben insanları asla sevmem, sadece dostlarımı sevdim."*

Davayı izledikten sonra, Nazi felaketini anlamaya ve açıklamaya çalışırken, Arendt, 'kötünün sıradanlığı' terimini yaratacak ve kullanacaktır. Zaten şimşekleri üzerine çekmesinin

nedenlerinden biri de, Eichmann'a ve Nazi mekanizmasının tümüne yakıştırdığı ve o gün bu gündür felsefe camiasında tartışılmakta olan bu terim olmuştur. Arendt'in *'Eichmann Kudüs'te-Kötünün Sıradanlığı'* kitabı İsrail'de ancak 2002 yılında basılabilmektedir.

Arendt, 1906 yılında bugünkü Hanover'in bir parçası, fakat o zamanlar bağımsız bir şehir olan Aşağı Saksonya'nın Linden şehrinde seküler bir Yahudi ailenin tek çocuğu olarak dünyaya geldi. Küçük yaşta mühendis babasını kaybetti. Yapmış olduğu söyleşilerden birinde Arendt, annesinin ona Yahudilikten hiç söz etmediğini, ilkokulda karşılaştığı anti-semitik sataşmalar nedeniyle Yahudi olduğunun bilincine vardığını söyleyecektir. *"Sınıf arkadaşlarım, herhalde fiziki görüntümden, onlardan nedense farklı olduğumu anlarlar ve bana anti-semitik laflar ederlerdi,"* der Hannah Arendt aynı söyleşide. Annesi ona, *"Arkadaşların senin Yahudiliğinle alay ederlerse karşı koy, cevap ver, ama öğretmenler anti-semitik laflar ederse derhal sınıftan çık"* diyecektir. Hannah'nın çok işine gelmiştir bu, çünkü sınıfı terk etmek çok hoşuna gidiyordu. Arendt'in bu itirafından da anlaşılacağı üzere, anti-semitizm daha Hitler iktidara gelmeden çok önceleri, yani daha 1910'larda bile Almanya'da oldukça yaygın bir olguydu.

Arendt hayranı olduğu Immanuel Kant'ın şehri Königsberg, (bugünkü Kaliningrad) ve Berlin'de büyüdü. Marburg Üniversitesi'nde ünlü filozof Martin Heidegger ile birlikte felsefe çalışan Arendt'in, babası olacak yaşta, evli ve çocuklu Heidegger ile uzun, fırtınalı ve romantik bir ilişkisi olacak, bu ilişki, Heidegger'in üniversite rektörü olduğunda açığa çıkan Nazi sempatisi yüzünden çokça eleştirilecektir. Her şeye rağmen, zaman zaman kesintiye uğrasa da, Arendt ile Heidegger'in dostlukları ömür boyu devam etmiş, hatta II. Dünya Savaşı bittikten sonra Almanya'ya döndüğünde Arendt yaptığı bir radyo konuşmasında Heidegger'in yanlış anlaşıldığını söyleyerek onu aklamış, ve Almanya'nın Nazilerden arındırılması etkinliklerinde onun lehinde tanıklık etmiştir.

BİRİNCİ SÜRGÜN- ALMANYA'DAN KAÇIŞ

Heidegger'den ayrıldığı dönemlerden birinde, Hannah Arendt Heidelberg'e taşındı ve yüksek öğrenimine Freiburg ve Heidelberg Üniversitelerinde devam etti. Varoluşçu felsefeci Karl Jaspers'in danışmanlığında Aziz Augustine'in düşüncesinde aşk kavramı üstüne doktora tezini yazmaya başladı. Tez çalışması 1929 yılında yayınlandıysa da, 1933 yılında Yahudi olduğu gerekçesi ile gerekli hocalık niteliklerine sahip olmadığı belirtilerek Alman üniversitelerinde ders vermesi yasaklandı. Bunun üzerine Arendt, Siyonist fikirlere inanmadığı halde, Kurt Blumenfeld başkanlığındaki Alman Siyonist Örgütü ile işbirliği yapıp onlar için bilgi toplamayı kabul etti. Bir süre sonra Gestapo tarafından yakalandı ve Alexanderplatz'da tutuklu kaldı. Arendt'in anlattığına göre, hapishanedeki polis şefi kendisi ile ne yapacağını bilemediğinden sonunda kaçmasına göz yumacaktı. İlk eşi Günther Stern ile birlikte yasal olmayan yollardan sınırı geçip Paris'e sığındılar. İşte Arendt'in sekiz yıl sürecek Paris sürgün hayatı böylelikle başlayacak ve Arendt ilk sürgününde

“HİÇBİR ŞEY YAPTIKLARIMIZI
DÜŞÜNMEKTEN DAHA ÖNEMLİ
DEĞİLDİR.”

Hannah Arendt

edebi eleştirmen ve Marxist gizemci Walter Benjamin ile tanışıp onunla dost olacaktı. Fransa'da kaldığı süre boyunca Yahudi göçmenlere yardım ve destek sağlamaya çalıştı, 'Youth Aliyah' örgütüne katılarak Yahudi çocukların Filistin'e gönderilmesinde aktif görev aldı.

İKİNCİ SÜRGÜN- FRANSA'DA GUS TOPLAMA KAMPI

Arendt 1936'da eşi Stern'den ayrıldı ve 1940 yılında Alman şair ve felsefeci Heinrich Blücher ile evlendi. Ancak, Fransa'nın II. Dünya Savaşı sırasında savaş ilan etmesi ve Alman askeri kuvvetlerinin Fransa'nın bazı bölgelerini işgal etmesiyle birlikte Arendt, Vichy Hükümeti tarafından Fransa'nın güney batısındaki Gus toplama kampına gönderilecektir. 1941 yılında kocası Blücher ve annesi ile birlikte, ona ve yaklaşık 2500 Yahudi göçmene yasadışı vize veren Amerikalı diplomat Hiram Bingham IV yardımı ile kamptan kurtulup ABD'ye kaçacak olan Arendt için

böylelikle New York'ta ikinci sürgün dönemi başlamış oldu. Kısa sürede Alman-Yahudi topluluğun ve New York'taki entelektüel çevrelerin aktif bir üyesi olacak ve haftalık Aufbau için yazılar yazmaya başlayacaktı. Blücher 1970'te ölene kadar birbirlerine büyük bir sevgiyle bağlı kalacak olan Hannah Arendt ve kocası, önce New York'ta entelektüellerin çoğunun yaşadığı Houston Nehri'ne bakan Riverside Drive'daki apartman dairelerinde, sonra da New York, Kingston'da, Blücher'in 17 sene boyunca ders verdiği Bard College yakınlarında bir evde yaşayacaklardı.

Arendt, Amerika'daki ilk yıllarında akademik bir iş bulmakta epey zorlandıktan sonra, 1953 yılında Princeton'da Christian Gauss konferanslarına çağrıldı. Böylece California, Chicago, Columbia, Northwestern, Cornell gibi üniversitelerde verdiği dersleri içeren seçkin akademik kariyerinin yolu açıldı. 1975 yılında öldüğünde New York'taki New School for Social Research'te felsefe profesörüydü. Amerika Birleşik Devletleri doğal vatandaşlığını kabul ettiği 1950 yılına kadar Hannah Arendt 'Haymatlos' yani vatansız, hiçbir devletle vatandaşlık bağı olmayan kişi olarak yaşamayı seçecek ve 1959 yılında Princeton Üniversitesi'nde ilk tam kadrolu kadın profesör olacaktı.

Hannah Arendt'in akademik çevrelerde ve dışında en fazla etki yaratmış iki büyük eseri vardır. 1951'de yayınlanan 'The Origins of Totalitarianism' (Totalitarizmin Kökenleri), Nazi ve Stalinist rejimleri inceleyerek okuru totaliter rejimlerin tarihteki kaynaklarına götürür. Bu kitap, totaliter olgunun tarihi ve doğası üzerine çok kapsamlı tartışmalara yol açmış ve politik felsefede yeni bir çığır açmıştır. İkinci önemli kitabı, 1958'de yayınlanan 'The Human Condition' (İnsanlık Durumu), vita activa'nın, yani aktif hayatın esas kategorileri olan iş, çalışma ve aksiyonu inceleyen felsefi bir çalışmadır. Bunların yanı sıra Arendt devrim, özgürlük, otorite, gelenek ve modernite üzerine çok etkili makaleler ve kitaplar da kaleme almıştır.

“EN RADİKAL
DEVRİMCİLER BİLE
DEVRİMİN ERTESİ GÜNÜ
MUHAFAZAKAR
OLURLAR.”

Hannah Arendt

KÖTÜLÜĞÜN SIRADANLIĞI VE ÜÇÜNCÜ SÜRGÜN

Nazi Almanyası'nda Yahudilerin gettolara ve toplama kamplarına naklin-den sorumlu Otto Adolf Eichmann, 11 Mayıs 1960'ta Buenos Aires'in kenar mahallelerinden birinde Mossad tarafından yakalanır ve İsrail'e getirilir. İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudi halkına karşı ve insanlığa karşı suçlar işlemiştir. 11 Nisan 1961'de Kudüs Bölge Mahkemesi'ne çıkarılacak ve on beş ayrı iddiayla suçlanacaktır. Ben-Gurion tüm dünyanın duruşmadan çıkaracağı dersi şöyle özetlemektedir: *"Dünyanın bütün uluslarına Nazilerin milyonlarca insanı sırf Yahudi oldukları için ve bir milyon bebeği de sırf Yahudi bebekler olarak dünyaya geldikleri için öldürdüklerini göstermek istiyoruz. Dünya uluslarının bunu anlamasını ve utanç duymasını istiyoruz."* ABD'de New School Üniversitesi'nden Psikoloji Profesörü Hannah Arendt, makaleler yazdığı New Yorker dergisi için Eichmann davasını izlemeye kendisi talip olur. *"Naziler'den ötürü Almanya'dan kaçmak zorunda kaldım, ama hiçbir Nazi subayı ile bizzat karşılaşmadım,"* diyecektir Arendt. Kendisi bir Yahudi olduğu için Arendt'in dava sürecinde duygularına hâkim olamayacağını düşünen New Yorker yöneticileri bu fikre pek sıcak bakmasalar da, Arendt, *"İzin verin de bir Naziyi kendi gözlerimle göreyim ve davayı izleyeyim,"*

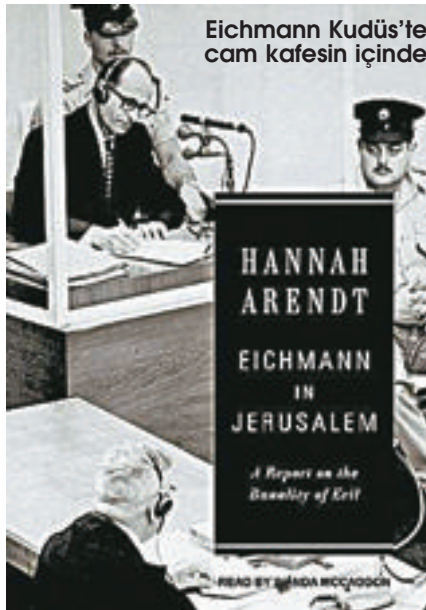
diyerek onları ikna etmeyi baş-rır. Hannah Arendt, milyonlarca Yahudi'yi gaz odasına giden trenlere bindirmekten sorumlu Adolf Eichmann'ı Kudüs'te cam kafesin içinde savunmasını yaparken izlediğinde, tahmin ettiğinden çok farklı gördüğünü anlatır. Onun gözünde Eichmann zavallı bir soytarı, düşünme yetisinden yoksun, banal ve sıradan bir insandır. Arendt o güne kadar yaptığı kötülük tanımını değiştirecek ve *"Kötülük her zaman aşırı ama hiçbir zaman radikal değildir, derinliği ve şeytani bir durumu da yoktur,"* diyecektir. Arendt, daha sonra çok tartışma yaratacak ve yaşamı boyunca anlamaya ve anlatmaya çalışacağı "kötülüğün banallığı" kavramını ilk defa Eichmann için kullanır. Arendt için Eichmann, modern kötülüğün vücut bulduğu bir semboldür sadece, ahlaki bozulmaya uğramış ve düşünmekten aciz bir insan. Hatta insan bile değildir çünkü insanın en önemli özelliği düşünmektir. Ama bu adam her şeyi otomatik bir makine gibi, hiç düşünmeden yapmıştır.

**"SAVCI NE
KADAR UĞRAŞIRSA
UĞRAŞSIN, BU
ADAMIN CANAVAR
OLMADIĞI
ORTADAYDI."**

Hannah Arendt

İzlediği dava ile ilgili makaleleri New Yorker'da yayımlandıktan sonra, Arendt hepsini 'Eichmann Kudüs'te: Kötülüğün Sıradanlığı' isimli bir kitapta toplar. 100 binden fazla satan kitap, kendinden önceki hiçbir kitabın yaratamayacağı bir deprem ve hararetli tartışmalara hatta, uzun süreli dostlukların bitmesine neden olur. İnsanların Holokost, soykırım ve kötülük gibi kavramlara bakış

Düşüncelerinden ötürü Arendt, 'Yahudilerden nefret eden bir Yahudi' damgasını yiyecekti. Bu damgaya verdiği cevap çok ilginçtir: "Ben insanları asla sevmem, sadece dostlarımı sevdim."

açılarını değiştirir. Arendt'in kötülük tanımının yol açtığı tartışmayı, Yahudi topluluğuna yönelik eleştirisi daha da körükler. Yahudi cemaatinin liderleri Nazilerle işbirliği yaptığı için soykırımın daha çok kayıp verdiğini öne süren Hannah Arendt, *"Direnmek mümkün değildi belki ama hiçbir şey yapmadan durmak mümkündür,"* diyerek şimşekleri üstüne çekmiştir. Arendt kitabında, Almanya ve Polonya'daki 'Yahudi Konseyleri'nin, kendi halklarının ölümünde suç ortağı olduğunu, Konsey üyelerinin Nazilerin kurbanları toplamasına yardımcı olduklarını ve Yahudi liderler olmadan çok büyük acılar yaşanacağını ancak kurbanların toplam sayısının yarı yarıya az olacağını yazdı. Arendt, *"Yahudi liderlerin üstlendiği bu rol, hiç kuşkusuz bu karanlık tarihin en karanlık sayfasıydı"*

Yönetmen Margarethe von Trotta (sağda) ve Hannah Arendt'i canlandıran Barbara Sukowa

etmeyi başarıyor. Dolayısıyla, 'Hannah Arendt' filminde Eichmann olayına odaklanmaya karar veriyorlar. Pamela Katz haklıydı. Nitekim, filmin gösteriminden sonra, en azından İstanbul'da Atlas Sineması'nın salonunda, tüm izleyiciler ayağa kalkıp filmi dakikalarca alkışladı. Düşünme eylemi Arendt koltuğuna uzanıp sigara içerken filmde sık sık ve başarıyla vurgulanmıştı. New York entelektüellerinin, özellikle de Almanya'dan kaçıp New York'a yerleşen entelektüellerin biraraya gelip felsefi tartışmalar yaptığı sahneler de bu düşünme eyleminin altını çiziyor. İsrail'deki duruşma sahnelerinde Trotta zamanında çekilmiş gerçek filmleri kullanmış. "Eichmann alelade bir adamdı, bir hiçti. Eichmann'ı bir aktörün canlandırmasını istemedim," diyor yönetmen, "çünkü o zaman ilgi Eichmann'a kayacak, izleyiciye

diye ekledi. Bu iddiaların üzerine, yakın dostları, Yahudi çevreler, ders verdiği üniversitelerdeki yöneticiler ve Amerikalı entelektüeller tarafından acımasızca eleştirilir ve dışlanır. Çok yakın dostu Yahudi mistisizmi uzmanı Gershom Scholem bile ona darılır ve bir daha asla görüşmek istemez.

Hannah Arendt Eichmann Kudüs'te kitabını şöyle sonlandırdığını da unutmamalıyız:

Nasıl ki sen (Eichmann), dünyayı Yahudi insanlar ve daha bir çok milliyetten insanla paylaşmak istemediğin yönünde bir politikayı desteklemiş ve yürütmüşsen -sanki sen ve üstlerinin dünyada kimin yaşayıp yaşamayacağına karar verme yetkiniz varmış gibi- hiçbirimizin, yani insan ırkından hiç bir üyenin de dünyayı seninle paylaşmayı istememesi beklenir. İşte bu sebeple, ve tek bu sebepten ötürü, asılmalısın.

MARGARETHE VON TROTTA'NIN GÖZÜNDEN HANNAH ARENDT

29 Mayıs 2013'te New York'ta vizyona giren 'Hannah Arendt' isimli bir film, tartışmalara ve Hannah Arendt'in dönemine yeniden hayat verdi. Yeni Alman Sineması'nın önde gelen yönetmenlerinden Margarethe von Trotta, 10 yıl önce bir arkadaşı kendisine bu filmi çekmeyi teklif

“ DÜŞÜNEN BİR KADINI BİR FİLMDE NASIL CANLANDIRABİLİRSİNİZ? ONU DÜŞÜNÜRKEN NASIL İZLEYEBİLİRİZ? ”

Margarethe Von Trotta

ettiğinde projeden deyim yerindeyse, 'korktuğunu' söylüyor. Paris'teki evinde yaptığı bir söyleşide Trotta, "İlk tepkim, 'Bir filozof hakkında, oturup düşünen biri hakkında nasıl film yaparım?' oldu" diyor. Trotta ve Amerikalı bir Yahudi olan senaryo yazarı Pamela Katz senaryoyu birlikte yazdılar. Pamela Katz, "Arendt tek bir kitabı ile binlerce insanı ayağa kaldırmıştı, biz de o dönemi ele alırsak," diyerek Trotta'yı ikna

sempatik görünecek ve ona gereğinden fazla önem verilmiş olacaktı." Margarethe von Trotta'nın kendi sözlerinden dinleyelim: "İzleyicinin gerçek Eichmann'ı izlerken duyacağı hisleri hiç bir oyuncunun uyandırabilmesi mümkün değildi. O perişanlığı, basitliği, sıradanlığı, kullandığı bürokratik dili-adam doğru dürüst tek bir cümle kurmaktan acizdi. Alelade bir devlet memuruydu. Bu adamı izlerken insanın duyduğu şaşkınlık ve

Margarethe von Trotta'nın "Hannah Arendt" Filminden: Barbara Sukowa (solda) Hannah Arendt rolünde ve Janet McTeer en yakın dostu Mary McCarthy rolünde -elinden sigarası eksik olmazdı!

Hannah Arendt'i filmde canlandıran Barbara Sukowa (sağda)

tiksintiyi hiç bir oyuncu veremezdi. Bu nedenle Hannah'yı - zaten kendisi de çok sigara içtiği için basın ofisinden izlemişti-basın ofisinde davayı izlerken gösterdik. Eichmann'a gelince, televizyonlarda gösterilmek için kaydedilmiş, siyah beyaz dokümanter filmleri kullanmamıza izin verdiler."

Trotta, Hannah Arendt rolünü Barbara Sukowa'nın oynamasında ısrar etmiş.

Bakalım Trotta ne diyor?

"İnsan düşünen bir kadını bir filmde nasıl canlandırabilir? Onu düşünürken nasıl izleyebiliriz? Entelektüel bir şahsiyetin filmini çekerken karşılaşılan en zorlu iştir bu. Hannah Arendt'i Barbara Sukowa'nın oynamasında ısrarcıydım, çünkü bana insanın nasıl düşündüğünü veya insanı düşünürken gösterebilecek tanıdığım tek oyuncuydu. Ve çok güzel başardı. Başından

beri aradığım oyuncunun Sukowa olduğunu biliyordum. Rolü ona verebilmek için çok uğraştım. Sponsorlarımız ikna olmuyorlardı. Ben de onlara, bu filmi onsuz yapmam dedim. Bugün benim için Hannah Arendt, Barbara Sukowa'dır."

VE BARBARA SUKOWA

Birçok ödülün yanı sıra, Margerethe von Trotta'nın "Hannah Arendt"i Alman Oscar'ı kabul edilen Lola Ödülleri'nde en iyi ikinci film ödülünü, Hannah Arendt'i canlandıran Barbara Sukowa da en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandı. Filmin bitiminde soruları yanıtlamak için Atlas Sineması'nda sahne alan Sukowa, filmde Hannah Arendt rolünü hakkını verecek canlandırmak için eski filozoflar ve Arendt hakkında çok şey okuduğunu, iki sene boyunca Colombia Üniversitesi'nden bir felsefe profesörüyle çalıştığını söyledi.

Barbara Sukowa Lola Ödülünü alıyor: En iyi kadın oyuncu

ODATV.COM' DAN HANNAH ARENDT

'Eichmann in Jerusalem' kitabı, bugün bile halâ tartışılan bir eser oldu. "Direnme yeteneği yok" diye 2. Dünya Savaşı'ndaki Yahudileri eleştiriyordu. Her cümlesi fırtına kopardı: Kuşkusuz Eichmann suçluydu, ancak bürokrattı, onun iyiyi ve kötüyü ayırt etmeden emri uygulayan aciz biri olduğunu, asıl suçun devlet olduğunu belirtiyordu. "Basitçe işlerini yapan ve kendi açılarından özel bir düşmanlık duymayan sıradan insanlar, korkunç derecede yıkıcı bir sürecin uygulayıcısı olabilirler."

Savcılığın iddianameyi, Eichmann'ın ne yaptığı değil de Yahudilerin çektiği üzerine kurmasını da eleştirdi. "Adaletin hizmetinde olanlar ve İsrail'in hizmetinde olanlar" diye sert yazılar yazmıştı.

Eichmann, Yahudiliğe değil, insanlığa karşı suç işlemişti. Ve en sertini şöyle açıkladı: "İsrail bu yargılamayı bir intikam aracı olarak görüyor." Kendisi de bir Yahudi olan Hannah Arendt'in bu değerlendirmeleri başta Liberal Yahudi çevrelerden Dünya Yahudi Kongresi başta olmak üzere çoğu Siyonist Yahudi çevreleri çok kızdırdı. Bir canavar Nazi'yi nasıl savunurdu? Oysa, Arendt sadece hukuku, adaleti savunuyordu. "İntikam amacıyla yapılan mahkemelerin Naziler'den ne farkı vardır" diye soruyordu.

Filozof Kierkegaard'ın dediği gibi, "ölümüne hakikat" arıyordu. "Hesaplanmış kötücülüğe" savaş açıyordu. Hannah Arendt'in Eichmann duruşmalarıyla ilgili yazdığı bugün dünya hukukçularının kabul ettiği bir gerçek oldu: Adalet, intikam aracı olamaz..

Bir Alman olarak canlandırdığı karaktere nasıl bu kadar iyi bürünebildiği ve Arendt'in düşüncelerini benimsemiş olup olamayacağı sorusuna karşılık, "O dönemde Arendt tabii ki soykırıma çok farklı bir açıdan bakarak bizim de bu konuya yönelik algılarımızı değiştirdi; fakat 1960'lı yıllarda soykırım hâlâ hepimiz için çok yeni bir konuydu, dolayısıyla birçok kişi o acıyı hâlâ hissediyordu. Aslında o sadece bir tartışma yaratmak istedi; fakat kasten olmasa da, o dönemde birçok insanın canını acıttı. Ben de onun bu cesareti karşısında, ona duyduğum sempatiyle antipatiyi dengelemeye çalıştım" dedi. ■

Göktürk'te Küçük İtalya!

Geçmişin La Cucina'sı
bugünün Vincotto'su;
geleneksel İtalyan
lezzetlerini ve sıcaklığını
Göktürk'te yaşatmaya
devam ediyor.
Mahallenin İtalyan
lokantası Vincotto,
sizi de 'Küçük İtalya'ya
davet ediyor.

HANUKA'daki mumlar...

Önemli olan, neye sahip olduğumuz değildir. Bir mum, etrafını içindeki yağ kadar aydınlatır; önemli olan o mumun, ışığın artması için yaptığı katkıdır

*Y*ahudiler bir araya geldiklerinde, ortak dilleri Talmud¹ dilidir; Talmud dili konusurlar. Bu vesileyle, sizlere Talmud'dan alınmış ve hepimize hitap eden Hanuka² ile ilgili bir düşünce aktarmak istiyorum. Hanuka mumlarının bize mucizeyi hatırlattığını hepimiz biliyoruz. Söylediğimiz duada geçen, "*Ela lirotam bilvad*" deyişi, mumların başka hiçbir amaçla kullanılamayacaklarını ifade eder. Bu mumlar, onları görelim diye ısıt ısıt yanarlar. Diğer yandan Hanuka

mumuyla sigara yakamayacağımızı hepimiz biliriz.

Peki, yanan bir mumla diğer bir mumu yakabilir miyiz? Talmud'un Şabat³ ile ilgili bölümünde konuya tipik bir Talmudik yaklaşım göze çarpar: Bir bilge "evet" derken, diğeri "hayır" der.

Talmud bize sadece bilge hahamların sürekli tartıştığını anlatmaz, bunu zaten hepimiz biliyoruz! Tartışmanın nedenini de söyler: Rav⁴ "hayır" der çünkü '*Ko Makcheshei Mitsva*' yani başka bir mum yakınca yağı dökülebilir ve ilk mumun ışığı azalabilir. Oysa Şmuel bunu dert

etmez çünkü bu, bir mitsva⁵ gerçekleştirmek adına yapılan bir şeydir: Aydınlatma mitsva'sı.

Genellikle, Alaha⁶'nın yaklaşımı Rav'inki gibidir, ama burada bir istisna var. Talmud der ki, bütün kanunlarda Rav'ın görüşünü kabul edin, ama bu Alaha hariç! Bundan dolayı, gerek Maymonides⁷, gerek Şulhan Aruh⁸, gerek Sefaradlar, gerekse Aşkenazlar, Şmuel'in '*Madlikin Miner Lener*' kararını uyguladılar. Yani yanan bir mum ile diğerini yakabilirsiniz.

Neden biliyor musunuz?

Çünkü ışığın varoluş nedeni parlamaktır. Mum yakmanın tek nedeni ışık vermektir. Başka bir ışık yaratmak ilk ışığı azaltmaz, aksine ışığı artırır; yani aydınlanmanın gücü, birken ikiye çıkar. Bir mumla diğerini yaktığımızda dünyaya daha fazla ışık saçmış oluruz. İşte bu mesajı hepimiz, kalbimizin derinliklerinde benimsemeliyiz:

Lütfen ışığımızı paylaşırken cimrilik yapmayalım. Başkalarına da görev vermeyi, iş bölümü yapmayı ve sahip olduklarımızı paylaşmayı öğrenelim. Önemli olan, neye sahip olduğumuz değildir. Bir mum, etrafını içindeki yağ kadar aydınlatır; önemli olan o mumun, ışığın artması için yaptığı katkıdır. Ve ışığın artması o mumun gücünü eksiltmez, aksine

artırır. Paylaştıkça gücümüz katlanır. Hanuka Bayramı'nda her akşam, ışığımız ve aydınlanmamız bir gün öncesine göre artar. Bu yüzden, hepimiz ışığı paylaşmak, artırmak, aktarmak, yeni büyük ışıklar yaratmak zorundayız.

**İstanbul Aşkenaz Cemaati Hahamı
"On Yıldır Türkçe Konuşuyorum"
(2012, Gözlem Gaz.) kitabından.*

¹ Yahudiliğin Sözlü Kanunu'nun, sürgünler nedeniyle unutulmasından korkularak yazıya dönüştürülmüş şekli.

² Işıklar Bayramı.

³ Yahudilikte Tanrı'ya ait ve dolayısıyla kutsal kabul edilen, yaratıcılık gerektiren işlerin yasaklandığı, haftanın yedinci günü (Cumartesi).

⁴ Rabbi, haham, öğretmen.

⁵ Tora'da, 248'i "yapacaksın", 365'i ise "yapmayacaksın" şeklinde toplam 613 tane emir (mitsva) bulunur.

⁶ Yahudi kanunu.

⁷ Rabi Moşe ben Maymon; Hekim, aynı zamanda Ortaçağın en önemli Talmud bilgini, 14 ciltlik Yahudi Kanunu külliyatı "Mişna Tora", "More Nevuhim" (Şaşkınlar Rehberi) gibi pek çok eserin de yazarı.

⁸ Yosef Karo tarafından 16. yüzyılda yazılmış, Yahudilik Hukuku'nda uyulması gereken kuralları içeren kitap.

Ne resim çizebilirim, ne de karikatür. Ama çok özenirim güzel çizenlere, insanları çizgilerle güldürebilenlere. Çocukluğumdan beri, haftalık karikatür dergileri beni güldürmekten öte hep dinlendirmiştir, ne bileyim, kafamı dağıtırlar işte... İçlerinde en sevdiklerimden biri de Penguen'dir. Penguen'in kurucularından biri olan Erdil Yaşaroğlu, sadece bir karikatürist değil, hem heykel yapıyor, hem fotoğraf çekiyor, hem çocuklara İngilizce öğreten kitaplar tasarlıyor, hem kitap yayınlıyor, hem web siteleri hazırlıyor, hem de sosyal sorumluluk projelerinde "Aile içi şiddete karşı" çorap tasarlıyor. Hal böyle olunca, onunla tanışmak gerekir, diye düşündüm ve giydim onun tasarladığı kedili çoraplarımı, yanında aldım soluğu...

25 senedir işsiz karikatürist •

ERDİL
YAŞAR OĞLU

Hani derler ya annesinin karnından karikatürist doğdu diye... Siz biraz öyle sayılırsınız. Nasıl başladı bu merak?

Aslında tam öyle değil, ben annemin karnından resme meraklı küçük bir çocuk olarak doğdum, karikatürü sonradan yavaş yavaş öğrendim. O da şöyle oldu: resim çizmeyi çok seviyordum, bir de tek çocuk olunca, anaokulunda kendini bu şekilde ifade ediyorsun, eğleniyorsun. Her çocuk çizer zaten, bana özel bir şey değildi. O zamanlar karikatür nedir bilmiyorum. Sonra okumaya başladığım dönemlerde çizgi romanlara merak saldım. Mandrake, Teksas, Tommiks, Zagor vs. O çizgi romanlardan, insanları balonlarla konuşturabildiklerini öğrendim. Ve 4 yaşından 10 yaşına kadar çizdiğim her resme bir konuşma balonu ekledim. Öğretmenler "Kurtuluş Savaşı'nı çiz," diyorlar, savaşan yüz kişi çiziyorum, hepsi konuşuyor (gülüşmeler)... Ağaçlar, kuşlar, evler her şeyi konuşturuyordum.

Peki, komik şeyler mi söylüyorlar?

Yok, sadece konuşuyorlar, çünkü dedim ya, o zamanlar daha karikatür nedir bilmiyorum. Sonra bir gün kuzenim Varol Yaşaroğlu'na gittik – hani Kocakafalar, Baba Haber Bülteni gibi projeleri yaratmıştı, bilirsiniz. O dönem 8 yaşlarındayım, o da benden 3 yaş büyüktü ve daha o yaşta Yeni Asır'da karikatür çizmeye başlamıştı. Bir anda evin dahisi oluverdi. Ben de sinir oldum. Herkes onu seviyor, onu övüyor, bana ilgi gösteren yok! İlk karikatürü orada gördüm zaten. "Ne yapıyorsun ya sen?" dedim. Bir baktım aynı benim gibi resim çiziyor, ama komik. Balonlar var, okuyunca gülüyorsun. Benim balonlara kimse gülmüyor... O anda karar verdim: "Ben de karikatür yapacağım, beni de sevecekler!" dedim ve işe onun bir karikatürünü taklit ederek başladım, sabaha kadar aynı karikatürü çizip durdum, sonra annemlere götürdüm: "Aaa ne güzel bak Erdil de karikatür çiziyormuş," dediler yalandan, ben de sevindim. O gün bu gündür de çiziyorum.

Çizmekle kalmamışsınız, yarışmalara da katılmışsınız...

Evet, epeyce yarışmaya katıldım. 17-18 yaşına gelinceye kadar 30'a yakın ödül kazandım. Onlar da motivasyon oldu tabii.

Benim çocukluğum Gırgır, Fırt, Çarşaf okuyarak geçti. Özellikle Gırgır'ın arka kapagında amatör çizerlere yer verirdi. Siz hiç karikatür gönderdiniz mi o sayfaya?

Tabii "Çiçeği Burnundakiler" diye bir sayfaları vardı, derginin en arkasında – amatör çizerlere gereksiz taramalardan kaçınmalarını öneren. Aslında Oğuz Aral ile 2 kez bir araya geldim. Bir kez de Galip Tekin'e gittim, ama Gırgır'da amatör olarak hiç karikatürüm çıkmadı, ilk kez Limon Dergisi'nde yayınlandı. Daha doğrusu 6 ay boyunca her hafta dergiye bir karikatür gönderip, heyecanla yayınlanmasını bekledim. 3 ay sonra bir tanesi yayınlandığında mutluluğum tavan yaptı. Limon'un çıktığı sabahlar saat 06.00'da bayiye gidiyordum, karikatürüm çıkmış mı diye bakmak için. Sonra birkaç tane daha yayınlandı ve bir süre sonra da iş teklif ettiler. Yıllarca orada çalıştım.

Limon, Leman oldu ve bir süre sonra da siz ayrıldınız. Peki Penguen'i kurma fikri nasıl doğdu? Ben artık "oldum", kendi dergimi kurayım mı dediniz?

O dönemler dergiyle ilgili bazı sıkıntılar yaşamaya başladık, beğenmediğimiz, rahatsız olduğumuz bazı konular ortaya çıktı. Değiştirmek istediğimiz bazı şeyler vardı, ama Leman çok oturmuş bir dergiydi, bazı olguları yıkip baştan inşa etmek zordu. Koca geminin yönünü değiştireceğimize, bir filikaya atlayıp uzaklaşma fikri daha doğru geldi. 2002 yılında 3 arkadaş (Selçuk Erdem, Metin Üstündağ ve ben) oradan ayrıldık, dışarıda da Bahadır Baruter vardı, dördümüz birleşip Penguen'i kurduk. Hâlâ da birlikte çalışıyoruz. Arada başka işler de yaptım, reklamcılık, TV programları hazırlamak gibi.

Türkiye'de karikatüristler genelde stand-up'a ya da görsel sanatlara da yöneliyorlar. Sizin de bir zamanlar Plastip Show'unuz vardı. Biraz söz eder misiniz?

Televizyon için yaptığım ilk proje Plastip Show'du. Programı Cihat Hazardağlı hazırlıyordu, bence Türkiye'nin en iyi karikatür portrecilerinden biridir, inanılmaz bir 3 boyut yeteneği de vardır. Zaten kuklalar yurtdışında yapılanlardan bile daha başarılıydı. Bir tek teknoloji derdimiz vardı o dönem. Silikon getiremiyoruz yurtdışından, sürekli mallar gümrüğe takılıyor falan... Almanya'dan getiriyoruz mecburen Türkiye'de olmadığı için ve sürekli uyuşturucu kaçakçısı muamelesi görüyoruz. Bizim mallar C4 patlayıcı gibi milim milim inceleniyor (gülüşmeler). Cihat plastipleri hazırlardı biz de Varol ile senaryosunu yazardık, çekimlerini yapardık. Sonrasında Mr. Veb diye bir yazar kadrosu kurduk ve elliye yakın program hazırladık.

Beyaz Show'da da yer aldınız sanırım...

Beyaz'ın ilk 7-8 senesi birlikte çalıştık. Arkasından Okan Bayülgen ile "Televizyon Çocuğu" programında çalıştık. Uzun

Kimse bana para vermese, kimse okumasa, ilgilenmese ben yine karikatür çizmeye devam ederdim. O açıdan dünyanın en şanslı adamıyım. Bana sorduklarında ne iş yaptığımı: "25 senedir işsizim!" diyorum. Çünkü yaptığım şey bana işmiş gibi gelmiyor.

■ İlhamı bekleyecek olsam senede ancak 3 karikatür falan çıkarabilirdim. Oturup çalışmanız lazım, öyle şıp diye fikir gelmiyor insanın aklına. Ben haftanın en az üç, dört günü fikir bulmak için çalışıyorum, sonra bir günde çiziyorum.

bir süre “Laf Laf Açıyor” programını yaptık. Bir sürü televizyon dizileri hazırladık. Ama az önceki sorunuza dönecek olursak, hiç stand-up yapmadım. Açıkçası çok teklif geldi – özellikle de Cem Yılmaz çıktıktan sonra. Ama o bence başka bir meslek, karikatürle hiç ilgisi olmayan bir şey. Cem Yılmaz sahnede kendini çok iyi anlatabilen biri ve bence sahne başarısı çizim gücünün üzerinde. Benimse kendimi en iyi ifade edebilme şeklim çizgi. Diğer yandan tam stand-up olmasa da, benzer bir şey yapıyorum. Çeşitli firmalarda ya da üniversitelerde karikatürlerin aracılığıyla “Karikatürün Mutfağı” anlatıyorum. Eğlenceli bir sahne şovu gibi bir şey çıkıyor ortaya.

Ben köşe yazarlarına çok acırım, bir de karikatüristlere... Her gün ya da her hafta düzenli olarak malzeme bulmak zor olmuyor mu sizin için?

Çok zor bir iş gerçekten, ama bu sadece bizim derdimiz değil ki, herkesin benzer sorunları var. Bakın TV dizilerine, her hafta 100 dakikalık senaryo yazan senaristler var ülkemizde. İnanılmaz bir şey. Zor evet, ama severek yapınca çok da zevkli...

Bir anda mı geliyor ilham? “Tamam, buldum,” diye?

Keşke öyle olsa! İlhamı bekleyecek olsam senede ancak 3 karikatür falan çıkarabilirdim. Oturup çalışmanız lazım, öyle şıp diye fikir gelmiyor insanın aklına. Ben haftanın en az üç, dört günü fikir bulmak için çalışıyorum, sonra bir günde çiziyorum. Hatta bize, “Ne şanslısınız haftada 1 gün çalışıyorsunuz!” diyorlar, ama işin aslı öyle değil. Fikrin çıkışı epeyce sancılı: için daralıyor, herkesle kavga etmeye başlıyorsunuz. Şöyle düşünün, hem zamana karşı yarışıyorsunuz, hem de ortaya çıkardığınız şey iyi olmak zorunda. 26 senedir profesyonel olarak karikatür çiziyorum, o kadar zamandan sonra bile 3 hafta üst üste vasat bir şeyler çizersem “Erdil de bitti artık, artık eskisi gibi değil,” şeklinde yorumlar başlar. Çok nankör bir meslek o bakımdan. Zinde kalman ve yıllar içinde kendini sürekli yenilemen lazım. Ama diğer yandan şunu da söylemem lazım: kimse bana para vermese, kimse okumasa, ilgilenmese ben yine karikatür çizmeye devam ederdim. O açıdan dünyanın en şanslı adamıyım. Bana sorduklarında ne iş yaptığımı: “25 senedir işsizim!” diyorum. Çünkü yaptığım şey bana işmiş gibi gelmiyor.

Karikatürist deyince, insanın aklına saçı başı dağılmış, ağızlarında sigara, önlerinde zifte dönmüş çay, gözler kan çanağı, uykusuz, pejmürde tipler gelirdi. Yıllar içinde bir değişiklik oldu mu bu profile?

Dediğiniz tiplerede insanlar var tabii bu meslekte, ama bir yandan çok farklı profiller de var, içeride her gün işe takım

elbiseyle gelenlere de rastlarsınız. İnsana göre değişir... Ben mesela bunun tam zıddıyım: sigara içmem, içki içmem, kahveye yeni yeni alıştım, iyi beslenirim, düzenli spor yaparım vs. Evet, gözlerim kızarır çünkü bütün gün bilgisayar ekranı başındayım (gülişmeler)... Bugün mesela sabah 07.00’de başladım, yarın on iki, bire kadar devam edeceğim. Masamdan hiç kalkmadan çalışıyorum, yemeğimi de burada yiyorum. Hayli yorucu bir tempo tabii... Yaptığımız meslek yoğun bir konsantrasyon, sürekli bir kurgu gerektiriyor. İki bardak viski içip çakırkeyif çizmek mümkün değil, o haldeyken espri bulamazsınız zaten. Espri denilen şey, matematiksel bir düzende kurguladığınız küçük bulmacalar aslında...

Artık kâğıt kalem bitti mi, doğrudan ekrana mı çiziliyor?

Kâğıt kalem tercih eden vardır tabii, ama ben yaklaşık 11 senedir hep ekrana çiziyorum. Oradan da direkt dizgiye yol-luyorum.

Gezi olayları sırasında Penguen (belgesel yönüyle) bir sembol haline geldi. Bunun dergiye olumlu ya da olumsuz etkisi oldu mu?

Valla Penguen belgeselinin bizimle bir ilgisi yok (gülişmeler)... Ama istesek, bu kadar güzel bir reklam yapamazdık. Olumlu etkisi oradan mı oldu, tam bilemiyorum, ama Gezi olayları sırasında tirajımız epeyce yükseldi – maalesef!

Maalesef mi?

Keşke hiç tirajımız yükselmeseydi ve keşke Gezi olaylarına yol açacak bir ortam hiç gelişmeseydi. O dönemde yaptıkları yayınlar yüzünden aslında birçok kanala öfkeliyim. O zaman-dan beri izlemediğim kanallar var.

Şu an tiraj düştü mü tekrar?

Normal seyrine döndü diyelim. Zaten karikatür dergilerinde şöyle bir şey vardır: ekonomi bozulur, satışlar patlar, ülkede kriz çıkar, tirajları artar. İnsanların o dönemlerde gülmeye, rahatlamaya, deşarj olmaya daha fazla ihtiyaçları oluyor. Ucuz ve iyi bir eğlence yöntemi olarak da karikatür dergileri gayet güzel bir yol. Mizah toplumun supabı gibi, o da olmasa delirirdik herhalde.

Diyorlar ki, sizde “hayvan esprisi yapmasa ölecek” hastalığı varmış... O kadar çok mu seviyorsunuz hayvanları – özellikle de kedileri?

Hayvanları seviyorum, besliyorum da... Bu bir anlatım yolu aslında, hayvanlardan çok bizi anlatıyorum, ama hayvanlarla anlatmayı tercih ediyorum. Benim yaptığım La Fontaine’inkinden çok farklı bir şey değil. La Fontaine

■ Hayvanlardan çok bizi anlatıyorum, ama hayvanlarla anlatmayı tercih ediyorum. Benim yaptığım La Fontaine'inkinden çok farklı bir şey değil. La Fontaine günümüzde yaşasa, belki ona da "Ne bu ya, sürekli hayvan masalı anlatıyorsun!" diyeceklerdi.

günümüzde yaşasa, belki ona da, “Ne bu ya, sürekli hayvan masalı anlatıyorsun!” diyeceklerdi. Bu yorumlara çok fazla takılmamak lazım; hem ciddiye alacaksın, hem de fazla üzülmeyeceksin. Bu alıntıyı yaptığımız internet sitesinde, benim hakkımda yapılan ilk yorum “Angut”tur mesela (gülişmeler). Dediğim gibi, hayvanları çizmesi eğlenceli; favorim kedi, ama zaman zaman değişiyor. Tavukları da çok seviyorum – onlara çok üzüliyorum aslında, 10 TL’ye satılan bir hayvan sonuçta.

Çok eleştiri alıyor musunuz? Ya da basın özgürlüğünü düşünerek, “Şunu da çizmesem?” dediğiniz oluyor mu?

“Şunu çizmesem” dediğim şeyler, sadece hakaret sınırına dayanan ya da yanlış anlaşılabilirliğini düşündüğüm konulardır. Karikatür aslında toplumun aynası gibi, gelen tepkilerden toplumun, sınır çizgilerinin nasıl değiştiğini çok net görebiliyorsun. Eskiden aklımıza gelmeyen, oysa bugün çizmeden önce durup düşündüğümüz konular var: hayvan hakları gibi, eşcinsellik gibi. Mesela şu an twitter’da yoğun tepki alan bazı karikatürlerim, bundan 5-10 sene olsa asla eleştirilmezdi. Oysa işin içinde asla aşağılama yok, sadece komik olsun diye çizilmiş espriler. Zaman içinde hassaslaşan konular olabiliyor, sen de onlara dikkat etmeye başlıyorsun. Onun dışında, politikacıları vs. çizerken hakaret sınırını ihlal etmemeye özen gösteriyorsun – ama o sınıra kadar da zorluyorsun. Bir de çok özele girmemekte yarar var, onun dışında her şeyi çiziyorum.

Din de buna dâhil mi?

Din konusunda, asla değişmeyecek veya tartışmanın gereksiz olduğu ilkeleri ya da kuralları karıştırmakta herhangi bir yarar görmüyorum. Tutup, bundan yüzyıllar önce dünyaya sadece güzellik, iyilik yaymaya gelmiş bir peygamber hakkında bir şey çizmem, ama imam esprisi yaparım mesela. Hz. Muhammed’i çizen Danimarkalı karikatüristlerin yaptığı tamamen anlamsız bir şeydi bence.

Türkiye’de ya da dünyada yeterince karikatür yarışması ya da sergisi yapılıyor mu sizce?

Yeterince ne demek, onu bilmiyorum (gülişmeler). Dünyanın

Erdil Yaşaroğlu

1971 doğumlu karikatür sanatçısı Erdil Yaşaroğlu, çocuk denecek yaşta karikatür çizmeye başladı ve ilk profesyonel karikatürleri 1989 yılında yayımlandı. Yaşaroğlu, aynı yıl Limon dergisinde çalışmaya başladı ve dergi Leman adını aldıktan sonra da 2002 yılına kadar orada çizmeyi sürdürdü. 1990 yılında Plastik Show adlı programla televizyon dünyasına da adım atan çizer, Laf Lafı Açıyor, Televizyon Çocuğu, Beyaz Show gibi 50’ye yakın televizyon programında görev aldı. Yaşaroğlu’nun, 1999’da kurduğu komikaze.net adında bir web sitesi bulunmaktadır. 2002 yılında arkadaşlarıyla Penguen Mizah Dergisi’ni kurdu. Halen, Penguen dergisinde çizmektedir. 16 Eylül 2010 tarihinde oyuncu ve sunucu Begüm Kütük ile evlendi. Ayrıca 2012 yılında dünyanın en büyük karikatürünü çizdi. Şimdiye dek 20’nin üzerinde karikatür kitabı yayınlandı.

Erdi Yaşaroğlu'nun, dünyanın en büyük karikatürü videosu için:
<http://www.youtube.com/watch?v=eLEtJGmWEgc>

en büyük karikatür yarışmalarından biri Aydın Doğan Karikatür Yarışması'dır. Çok büyük, çok etkili bir yarışmadır, ama ondan 5 tane daha olsa iyi mi olurdu? Yo, sanmıyorum. Bir tane yap, onu da çok iyi yap, etkili yap, yeter bence. Öte yandan, ilkokullarda ve liselerde karikatürü yaygınlaştırmak için yapılan yarışmalar, sergiler çok yararlı bence çünkü karikatür çocuklara ve gençlere daha yakın. İnternetin, Facebook ve twitter'ın da karikatürün yaygınlaşmasında çok yararı oldu.

Harika bir sosyal sorumluluk projesine katıldınız ve bir çorap markası için "Aile içi şiddete karşı" çorap tasarladınız. Nasıl doğdu bu fikir?

Penti ve Hürriyet grubunun ortak bir çalışmasıydı. Aile içi şiddet telefon hattı çok masraflı bir şeydi ve bu hattın devamlılığı da çok önemliydi. Bu da, bu projeye yardım amacıyla yapılan bir kampanyaydı. Birkaç ünlüden tasarım yapmalarını istediler, ben de karikatür çizmem rica edildi. Ne mutlu bana ki, en çok satanlardan biri benimki oldu. Başarıya ulaşmıştır umarım, tüm para yardım fonuna aktarıldı. Böyle projeler oldukça, elimden geldiğince yardım etmeye çalışıyorum.

2012'de dünyanın en büyük karikatürünü çizdiniz. Guinness rekorlar kitabına girdiniz mi?

Evet, Samsung'un sponsor olduğu bir projeydi, ben de "Galaksiye bir not" konulu bir karikatür çizdim. Uzaylıların çizdiklerine inanılan işaretlerden eslendim, meğer onları küçük bir çocuk çiziyormuş gibi de bir espriydi. Kırklareli, Pınarhisar'da 12 dönümlük dev bir arazi üzerine, dünyanın en büyük karikatürünü çizdik. Hatta sabah oraya varınca, arazinin büyüklüğü karşısında inanılmaz moralim bozulmuştu. Tabii ki tek başıma çizmedim, bir mühendis ekibinin yardımıyla tamamlayabildik projeyi. Samsung da maddi yönden çok destek oldu. Helikopter kameralar geldi, vinçler geldi, kocaman bir ekip katıldı. 500 kamyon hafriyat yapıldı, makinelerle doğrudan toprağa boya püskürtüldü. Çizgilerin her birinin kalınlığı bir buçuk metre kadardı. Beni tek başıma bıraksalar, bugün hâlâ boyuyor olurdum (gülüşmeler). İşin bazı zorlukları vardı tabii, esprinin uluslararası olması gerekiyordu, herkesin anlaması lazımdı, çizime karikatür diyebilmek için mutlaka konuşma balonu koymalıydım –

daha doğrusu Guinness öyle istedi. Böyle kısıtlamalar olunca daha basit bir şey tasarlamak zorunda kaldım ama sonuç güzel oldu, hatta 170 ülkede de haber oldu. Dünyanın en büyük karikatüründen öte, insan eli tarafından yapılmış dünyanın en büyük çizimi olarak kabul edildi. Bu proje sayesinde o bölgeye 14.000 ağaç dikildi, bunun 6.000 tanesi Samsung tarafından, geri kalanı da internet kampanyasıyla. Şimdi de kaymakamlığın izniyle Samsung orayı park yapıp, koruma altına almak istiyor.

Güzel Sanatlar Akademisi heykel bölümünde okudunuz. Heykel yapıyorsunuz, resim çiziyorsunuz, fotoğraf çekiyorsunuz, kitap yayınlıyorsunuz... Başka neler yaparsınız?

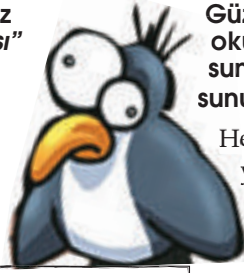
Hepsini hobi olarak yapıyorum aslında. Çok geziyorum ve seyahatlerimde fotoğraf çekiyorum. Hiç olmazsa güzel fotoğraflar çekeyim diye, eğitimini aldım. Kitaplar da, karikatürlerimin derlemesi zaten. Bunun dışında, pek fazla bilinmeyen "Minigon" diye bir karakterim var. Okul öncesi (3-6 yaş) çocuklara oyunlarla, küçük hikâyelerle İngilizce öğreten küçük bir mor ejderha. Minigon'un kitap serisi var, öğretmenlerin kullandıkları kitapları var, kuklaları var, CD'si var – müziklerini müzisyen Yaşar yaptı. Kitap Milli Eğitim onayıyla şu an 300-400 kadar özel okulda okutuluyor.

Yeni çıkan kitabınızdan söz edebilir miyiz biraz? İsmi ŞİŞKO galiba...

Öncelikle şunu söyleyeyim, kimse alınmasın: o kitaptaki Şişko benim! Diğer kitaplarımdan farklı değil, dergide yayınlanmış karikatürlerimin bir derlemesi. Şimdilik satışların nasıl gittiğini bilemiyorum, çok kısa süre önce çıktı. İşin aslı insanların karikatürlere internette bu kadar rahatça ulaşılabilmesi satışları gerçek anlamda düşürdü, ancak 12-13 kitabım yayımlandıktan sonra, toplamda 1.000.000'un üzerinde sattığını biliyorum.

Sırada ne var?

Bir sinema filmi projem var, bir çizgi film. Senaryosunu yazdım, yakında yapımına başlayacağız. Kolay bir şey değil, ama umarım güzel olacak. Bunun dışında bir tane çocuk müzikali sahnelemek istiyorum, onun üzerinde çalışıyorum. Bir de akıllı telefonlarda yeni bir iletişim uygulaması var, LINE diye... Ona özel bazı karakterler tasarlıyorum. Sadece çizgilerle mesajlaşan ve dünyada 260 milyon kişinin kullandığı bir uygulama, bu da mobil alanda en büyük iletişim platformu demek. ■

Karikatür aslında toplumun aynası gibi, gelen tepkilerden toplumun, sınır çizgilerinin nasıl değiştiğini çok net görebiliyorsun.

PROPAGANDA

tastes nice & sounds good

2

The Room açıldı..

Propaganda'nın üst katında yeni dekorasyonuyla hayat bulan The Room, özel partiler, etkinlikler ve toplantılarınız için vazgeçilmez adresiniz olacak.

Artık Propaganda'nın giriş katında yemek sonrasında Deep House veya Funk müzikler dinlerken aynı gece üst katında R&B dinleyebileceksiniz.

The Room Rezervasyon
0212 252 71 82

TEK GECE, TEK MEKAN
2 GECE KULUBÜ!

1

Propaganda yeni menüsü ile fark yaratıyor!

İspanya'nın en iyi İtalyan restoranı Xemei'nin şefleri Max ve Stefano Colombo'nun danışmanlığında yenilenen menü denemeniz gereken lezzetlerle dolu...

Propaganda, Pazar hariç 12:00 - 04:00 arası açık

Asmalı Mescit Mah. İstiklal Caddesi Suriye Pasajı No: 166 - 10 Beyoğlu İstanbul
Tel: 0212 252 71 81 ▪ facebook.com/propagandaist ▪ twitter.com/propaganda_ist

SRI LANKA

*Kral gibi ısıldayan ÷lkede
başrolde filler*

Hayatımda bir yetimhaneye uğrayamam... İçim kaldırmaz... Miniklerin tek başınalığı... Kalbimi dağlar oradaki terk edilmişlik... Bu gerçeğe sırt dönmüşlüğe rağmen Sri Lanka'da bir yetimhaneye gittim. Ama bebek fillerin yetimhanesine...

Sri Lanka
Pinnawala
Fil
Yetimhanesi

Dünyanın ilk ve tek fil V yetimhanesi - Pinnawala, Sri Lanka'da! Bu yetimhane, ülkenin en turist çeken noktalarından biri... Minicikken ormanda yollarını kaybetmiş filcikler burada barınıyor, bakılıyor. 100 ilâ 150 kadarı... Bakımları için harcanacağı vaat edilen 20 dolar giriş ücreti verdikten sonra, fillerin banyo saati, beslenme saati ve etkinlik saati derken bayağı keyifle geçirilen saatler, o sıra dışı mekânda.

Örneğin, beslenme saatine katılıyoruz: Elimizde litrelik biberonlarla (şarap şişesi boyunda) minik filleri besliyoruz; 2 – 3 tanesini... Banyolarını izlemek için ise, bir lokantaya yerleşiyoruz ve tam altımızdaki nehrin kollarının birindeki sığılta, suya yan yatmış, uzun süpürgelerle fırçalanma keyfini sürdüren onlarca file bakıyoruz. Günde iki defa bu işlem tekrarlanıyormuş. Aralarında oyunlar da oynanıyor – birbirlerine ha babam, de babam su püskürtüyorlar...

Bebe fillerin resim dersine de katılıyoruz. Nice şaklabanlığın yanı sıra ağızlarında tuttıkları fırçalarla resim de yaptırılıyor bu miniklere. Bir fili evlât edinmek de olası. Tabii ki onu alıp eve götürmüyorsunuz; ama mama giderini yüklenebiliyorsunuz. Bu arada, bir filin hamilelik döneminin 22 ay olduğunu orada öğreniyoruz.

Sri Lanka gezisini, bir Hindistan uçuşu esnasında kararlaştırmıştık, arkadaşım Sevgi ile... Koca bir kıtanın en güney ucundaki gözyaşı damlası veya pandantif bir zümrüt

olarak algıladığımız ve 1972 yılına kadar adının “Seylan” olarak anıldığı adaya – İngiliz çayının ana yurduna gittik!

Başkent Colombo'ya idi uçuşumuz. Upuzun bir uçuş. Uçaktan sersemleşmiş vaziyette indiysek de rehberimiz bizi kocaman bir gülümseme ile karşıladığında gezginci ruhların ürünü olan coşkumuzla keyifler hemen yerine geliverdi ve düştük Sri Lanka'nın zorlu yollarına.

3-4 saat yolculuktan sonra Kandy yakınlarındaki Dambulla Kayası'na (veya Dambulla Tapınağı'na) varıyoruz. Buda koskoca bir yerli kayada yontulmuş – adeta kayanın varoluşu Buda ile başlamışçasına. MS 2. yüzyıla ait. Dambulla Tapınağı UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi'nde ve koruma altında. Bu listeye eklenmiş 7-8 nokta daha var, Sri Lanka'da. Tapınağa ulaşmak için 300 kadar basamağı aşağı yukarı 15 dakikada tırmanıyoruz. Nefes nefese olduğunuz an varış noktası öylesine gizem ile görkemi barındırıyor ki...

Bu tapınak Sri Lanka'nın en geniş ve en iyi korunmuş tapınağıymış. Vadide 160m yükselen devasa bir kaya bloğundaki yan yana 5 mağaradan oluşuyor. Mağaralardan en büyüğünün boyu 52m, eni 23m ve yüksekliği 7m buluyor. Buda'nın 150 halini anlatan heykeller ve duvar resimleriyle kaplı mağaralarda, başkent Anuradhapura'dan sürgün edilen Kral Valagabahu'nun 15 yıl yaşadığı ve daha sonra yeniden tahta geçince bu mağaraları mabede dönüştürdüğü rivayetlerden biri. Tüm bu yörede 80 kadar mağara varmış.

- Dabulla ziyaretimizi noktalarayp aracımıza dönerken...
- Karşımıza çaldığı flüt ile bir kobrayı oynatan adam çıkıyor.
- Arkadaşım da yilandan son derece korkuyor.
- Kobra oynatıcısı da marifetini sergilemeye ahdetmiş durumda...
- Bir itiş – bir kakış!
- Benzersiz bir kaçış – kovalayış, bir kavga adeta!
- Böylece bir kez daha, burada da yaşamın vazgeçilmez çelişkisi ile karşı karşıya kalıyoruz!

Kayaların içine
yontulmuş
Dambulla Tapınağı

Günümüzü noktalarla dinlenmek için can atıyoruz. Kandalama’da, vahşi doğada tamtamlı, davullu, yerlilerin de katılımında çığırtilı bir karşılaşmadan sonra ormanın içindeki ahşap ev/odalarımıza hani neredeyse kendimizi dar atıyoruz. Uykunun kollarına nasıl düştüğümü ise hiç hatırlamıyorum. Ama sabaha karşı odanın tepesinde koşuşturan ormanın gerçek sahiplerinin patırtısı da algılanmayacak gibi değil! Damda koşuşanlar rakunlar imiş... Öyle dediler, sabah kahvaltısında. Rakunlar çok severmiş ormandaki su yollarının, göllerin ve bataklıkların çevresini...

Tepeliklerin başkenti Kandy, kutsal kent. O da UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde. Mahaweli Ganga – Sri Lanka’nın en uzun ırmağı ile çevrili. Kandy Kralları’nın kalesi burası. Tropik ormanlarla çevrili bu şehirdeki “Kutsal Dış Tapınağı”nda 280 yıldır Buda’nın tek dışı koruma altında.

Kimi kaynağa göre Budizm’in doğduğu ülke Sri Lanka. (O bölgede her ülke aynı söylence etrafında kendi ülkesini öne sürüyor, tabii ki!) Tüm Budistler için en kutsal emanet olarak algılanan Buda’nın dışı. Dış, iç içe geçirilmiş sayısız muhafazası içinde bu tapınağın özel bir bölümünde saklanmakta. Günde üç kez, dışın altın muhafazası “Tevava” denilen törenlerle küçücük bir pencereden ziyaretçilere gösteriliyor. Tapınağa çok sıkı güvenlik önlemlerinden sonra girilebiliyor. Yerel ziyaretçilerinin çoğu beyaz giyiyor. Uzun kuyruklarda, ellerinde çiçekler sükûnet içinde sıralarının gelmesini bekliyorlar. Beyaz giyiyorlar, çünkü Buda’nın dışının rengi. Tapındıkları bir dış değilmiş aslında... Dünya üzerindeki tüm nesneler gibi, dışı sadece bir araç olarak algılamakta imişler.

Güvenlik görevlileri o kadar ciddi ki... Sıramız geldiğin-

Polonnaruwa’daki
genç keşiş adayları

de ne için beklediğimizi tam olarak göremeden ayrılmak zorunda kaldık.

Diğer inançlar? Temelde Budizm’den kaynaklanan muazzam ve güler yüzlü bir tolerans söz konusu. Hinduizm, Hristiyanlık ile İslam (üçü de aynı oranlarda imiş) varlıklarını huzur içinde yaşatmakta, Sri Lanka’da. Aşına olmadığımız rengârenk mabetlerdi, Hindu tapınakları. Müslüman kızlar da beyaz çarşafarla örtünmüş, değişik tarzdeki camilerin ziyaretinde. Sohbeste çalışıyoruz bütün tapınaklarda, kızlar ile. Hemcinslerimiz ile. Sevginin evrenselliği çerçevesinde çoğu kez sözsüz diyaloglar içindeyiz. Dokunuyoruz birbirimize, titreşimlerimizin değış tokuşunda!

Polonnaruwa’yı gezerken... MÖ 300’lerde inşa edilmiş, daha doğrusu kayalara yontulmuş bir açık hava mabedi. Büyük figürler. Buda’nın boy boy heykelleri var burada da! Bir tanesi 14 metre – “Yatan Buda”! Etrafta genç keşiş adayları... Sarı “sarî”lere bürünmüş. Aralarında

İngilizce bilenleri de var. Sohbet, paylaşım. Bakışları sıcak, sevgi dolu... Salt ilgi var onlarda. "Öteki"liğimizi, değişik oluşumuzu veya kadınlığımızı yadırgamıyorlar. Yum yumuşaklar, anlayışla, sevecen yaklaşımlar içinde. Kameramıza pozlar da veriyorlar. Selâm yolluyorlar bizim topraklara, kocaman gülümsemelerle.

Bu yemyeşil ülkede insanlar sakin. Ama daracak yollarının kural tanımaz trafiği... Fıkra gibi. Karşı şeritten gelen araçla burun buruna gelene dek solama yapmak Sri Lanka yollarında hayli sıradan. Hatta bir keresinde, arkadaki araba bizi sollamak istediye de karşı taraftan gelen araçlar yüzünden sollayamıyordu. Sürekli korna çalarak sonu gelmeyen bir tacizi sürdürdü. Taa ki bizim şoför sola çekilerek durup yol verene kadar – Sri Lanka'da trafik soldan (İngiliz sömürgeciliği döneminden bu yana...) Ancak böylece tacizci araçtan kurtulabildik.

- Sri Lanka anlatısında, maymunları anmadan nasıl ilerlerim?
- Her yerdeler.
- Sokaklar dopdolu onlarla.
- Ansızın karşınıza çıkıyorlar, her an, her yerdeler.
- Hele hele beslemeye kalkarsanız onları, o sevimli yaratıkların gözlerindeki teşekkürü anlatmaya kelimeler yetersiz.

Programımızda, Kandy'de tüm izleyicileri turist olan yerel bir gösteri de vardı. Folklor ve değişik maskeler... Dans... Dans... Ve renkler... Beklentilerimiz pek karşılanmadıysa da... En ilginç bölümü Sri Lanka kültürünün bir parçası olan kızgın korlar ve kırık camlar üzerinde yürüyen adamlar... Bir de nefesinden ateş püskürtenler... Bu satırların yazarı bendeniz, sirklerdeki akrobasi-leri bile 'insan hakları ihlalleri' olarak algıladığımdan... Kırık cam veya kızgın kora basan ayaklara sempati ile bakamadığımı itiraf etmeme gerek yok sanırım!

Baharatlar, baharat yetiştiren botanik bahçeler çok ünlü Sri Lanka'da. Yolda onlara hep rastlıyorsunuz. Sanırım şoförümüz veya rehberimizin ahababı olan bir baharat bahçesine konuk oluyoruz. Memleketten bize sipariş edilenleri satın alarak eller kollar dopdolu ayrılıyor... Galiba en çok vanilya çubukları ve aloe vera idi bizlerin en revaçtaki alış-verişleri.

Sri Lanka dünyanın en büyük üçüncü çay üreticisi...

1972 yılına kadar Seylan olarak tanındı, Sri Lanka – o tarihte "Demokratik Sosyalist Cumhuriyet" oldu! Dünyada ise "Seylan" hani neredeyse çayın diğer bir adı... Adaya ilk çay, 1800'lerin ortalarında Hindistan'ın Kalküta şehrinin botanik bahçelerinden getirtilmişti. O

Maymunlar
her yerde...

UNESCO Dünya Mirası listesindeki
'Kutsal Dış Tapınağı'

zamanlara kadar Seylan'ın önde gelen üretimi kahve idi. O günlerde adaya ilk çayı James Taylor adlı bir İskoç getirdi. Böylece, Sri Lanka'da çay endüstrisinin babası da James Taylor! Günümüzde Sri Lanka'nın çay ihracatı 300 milyon ton kadar olup dünyanın en büyük çay ihalelerinin yapıldığı yer olarak addediliyor. Bu üretimin kaymağının İngiliz şirketlere ait olduğunu yazarsam, eminim hiç kimse şaşırmasa...

Sri Lanka hükümeti daha sonra bir Toprak Reformu Yasası ile bu şirketlerin birçoğunu devletleştirmiş. Ekonominin atar damarı olan bu sektörde 1 milyon insanın istihdamı, 20 milyonluk ülkedeki önemini işaret etmekte...

Sri Lanka'nın en güzel çayları 1200 metre irtifada yetişiyor. Bu yükseklikte, yamaç ve eğim yüzünden hasadı daha zor ise de çay bitkisi daha soğuk, daha sisli ortamda çok daha yavaş büyüyor. O görkemli ve kendine özgü aromayı, tadı ve rengi kazanıyor...

Çay yetiştiriciliğinde Nuwara Eliya bölgesi en önemli yörelerden biri. Uzun bir çay gezisinden sonra, orada eski bir çay fabrikasından dönüştürülmüş asalet ile sıklıktan "yıkılıyor" dediğimiz Kolonyal bir otelde kaldık – Tea Factory Hotel! Sömürgeci servetin ulaştığı zirvede gezmek bir yandan hayalleri tahrik ederken, diğer taraf-

tan da yerel halkın fakirliği göz önüne alındığında tabii ki isyanlara sürüklemekten de geri kalmıyor!

Gülümseyen sınırsız insanlar, baharatlar, çeşit çeşit çaylar, deniz/okyanusun zengin sunuları, tertemiz ve bakir sahil-ler, diğer benzerlerinden hayli daha ucuz olması bu güzel adada terörün bıraktığı olumsuzluğu henüz silemedi.

Sri Lanka'daki (Hintli) Tamil etnisitesi (onlara aynı zamanda Tamil Kaplanları da denmekte), yaşadığı bölgenin bağımsızlığı için mücadele eden ayrılıkçı örgüt. Tamiller, Mayıs 1976'daki kuruluşundan itibaren Sri Lanka'nın kuzeybatısında bağımsız bir devlet kurmak için hükümete karşı kanlı bir mücadele yürüttü. Bu mücadele, dünyadaki en uzun süren silahlı çatışmalardan biri olan Sri Lanka İç Savaşı'na dönüştü. Savaş, Mahinda Rajapakse hükümeti döneminde, Mayıs 2009'da Sri Lanka Silahlı Kuvvetleri'nin Tamil Kaplanları'nı yenmesiyle sona erdi. Kurulduğu günden itibaren Tamil Kaplanları'nı yöneten Velupillai Prabhakaran da örgütün yenilmesiyle sonuçlanan çatışmalar sırasında hükümet güçleri tarafından öldürüldü.

Hindistan, ABD ve Avrupa Birliği tarafından "terörist örgüt" olarak kabul edilen Tamil Kaplanları, intihar eylemcilerinin giydiği bomba yeleğini icat etmesi ve etkin olarak kullanmasıyla tanındı. Hindistan Başbakanı

Çay yetiştiriciliğinde Nuwara Eliya bölgesi en önemli yörelerden biri

Rajiv Gandhi ve Sri Lanka Cumhurbaşkanı Ranasinghe Premadasa'nın da Tamil Kaplanları tarafından öldürüldüğü düşünülmemekte.

Tarih boyunca adı mücevher adası olan Sri Lanka'nın diğer bir adı da, Yakut Adası... Değerli taşların çıktığı en önemli yerlerden... Çünkü bu adadan değerli taş fışkırıyor.

Rivayetlere göre Kral Süleyman, Saba Melikesi Belkis için adadaki en değerli taşları toplatıp, Kraliçe'ye hediye etmişti...

Safir, kedi- gözü, yakut, topaz, turmalin...

Sri Lanka fakir bir ülke, aynı zamanda tsunaminin ardından en çok zarar gören yerlerden birisi. Herkes ekmeğini taştan çıkarmanın derdinde. Bir taraftan tarlada bahçede çalışanların yanı sıra gerçekten ekmeğini taştan çıkaranlar da var. Onlar değerli taşları çıkarıp işliyorlar. Değerli taş madenciliği ve taş işlemeciliği çok meşhur Sri Lanka'da. Ratnapura'da çok sayıda mücevher madeni var. Sri Lankalı işçiler bu madende elmas, yakut, safir ve zümrüt çıkarıyor. Bin bir güçlükçe çıkardıkları bu madenleri batılı mücevherciler tarafından yok pahasına satın alınıyor.

- Aşırılıkla, dünyevî değerlerin, "madde"nin peşinde olanlar hep oldu, hep var!

- Daha çok para, daha çok mücevher, daha çok varlık...

- Eric Fromm'un "To Have and To Be" kitabındaki felsefeyi düşünüyoruz...

- "Sahip olmak" ile "olma"nın farkını...

- Ebedi tezat!

Ratnapura'da küçük atölyeler de gezdik... Çok şatafatlı satış merkezleri de... Ama müze gezisi gibi pırıltıların arasında sadece dolaşmayı ve sadece bakmayı yeğledik.

Masaj faslına gelince... Sri Lanka, bütün Güney Hindistan gibi bir Ayuverda merkezi: Masaj salonları, masaj büfeleri, masaj özel butikleri... Derken, biz yerel halkın gitmeyi tercih ettiği bir masaj etkinliğini tercih ettik. "Ayuverdik" masaj. Ruhumuza varana dek yağladılar, bizi. Saç dip-lerimize vara dek. İlginçti, tabii. Ama daha az vicık, daha latif yerleri tercih ettiğimi söylemek zorundayım. "Vur dedikse, öldürdüler..." misali yaşandı o mekânda. Günlerce saçımıza sinmiş "faydalı - bitkisel" (!) yağdan ve kokusundan da kurtulamadık!

- Bu deneyim bizi yıldırıyor mı?

- Asla!

- Yol boyunca masaja devam ede durduk, tabii ki!

Çeşit çeşit tropik meyveler... Değişik renklerde devasa muzlar... "Kral Hindistancevizi" denilen sarı kabuklu hindistancevizi, çok acil durumlarda serum amaçlı olarak da kullanılabildiği gibi, kabukları yağ yapımında da işlevsel. Dünyanın en büyük meyvesi- 'Jack Fruit'! Pazar gezilerinde başımız dönüyor - en çok doğallıktan ve renk cümbüşünden... Çiçekler: Orkideler, antoryumlar, aslanağızları... Değişik boyda, cıldırıltıcı kokularıyla yaseminler. Bizlerin "nilüfer" dediği, muazzam lotus çiçekleri... Her biri ne yaman tezat... Onca fakirliğin yanı başında...

Nana Tarablus, fil safarisinde

"Dunkele" çiğniyor Sri Lankalılar. Bu ağızda çiğnenen bir tür uyuşturucu... 'Puwak' ve 'hunubulat' diye adlandırıldıkları maddeleri Dunkele yaprağının içine koyup dolma haline getiriyorlar. Bunları ağızlarında öğüttükten sonra kırmızı bir salgıyı tükürüyorlar. Çiğneyen kişiye bir süreliğine keyif veren bu madde daha çok ağır işlerde çalışan insanlar tarafından tüketiliyor... Madagaskar'da, Yemen'de, Hindistan'da... Hep buna yakın uyuşturuculara rastlamıştık!

Filler ile söze başlamıştık. Filler ile noktalayalım: Hayatımın en ilginç deneyimlerinden biri oldu - Fil Safarisi!

Hayallerimin ötesi büyüklükteki bir filin sırtındayız - ahşap ve metalden imal edilmiş yastıklı bir balkoncuğa oturtulduk, biz iki kadın. İlerliyoruz doğanın içinde. Sulak. Palmiyeler göğe erişme çabasında. Etrafımızda tanış olduğumuz veya hiç rastlamadığımız bitkiler arasında ilerliyoruz. Asırlık bir cangıl, burası... Ağaçlar her zaman su ile var olmuşlar âdeta, iç içe, koyun koyuna. Filimiz munis bakışlı, görevini sindirmişçesine ilerliyor, ağır ağır, saygı ve gurur dolu... Kimi kez suda, kimi kez karada... Hazzına ulaşmamızı sağlamak peşinde, ana yurdunun. Su kuşlarıyla, akraba sanki filimiz. Ara sıra filci adamlarla da oynışta. Su püskürtüyor, onlara.

- Filin adımları sert zeminde başka...

- Filin adımları suda başka...

- Doğadaki seslerin ayırdına varabilmek nasıl bir zenginlik?

- İlerlemek yeşilin en derin koynunda...

- Evrenin musikisi eşliğinde, kozmos ile ahenk içinde.

- Şükretmek olmuşa, olana ve olacağı! ■

Picador Ferre by

**“Sarayların
Şıklık ve Zarafeti
ruhunuzu okşuyorsa
‘Picador Ferre’yi
mutlaka görmelisiniz.”**

**“İtalya’ın var
eden değerler”**

Capodimonte’ler

Murano’lar

Kristaller

Venedik Maskları

Toscana Tablolar

Sorento Mobilyalar

Bronz Objeler

Tree-esse Dünya Barlar

**Porselen Hayvan
Heykelleri**

Pirinç Saat ve Şamdanlar

**200 Yıllık Capanni
Ahşaplar**

Fiorentine Objeler

Chester’lar, Berjer’ler

**Seramikler, Tılsımlı
Objeler**

**Bizlere ‘Picador Ferre’yi anlatır
mısınız...**

1981 yılından beri Ankara’da Dekoratif Ev Aksesuarları konusunda LATEX markamızla mağazacılık, imalat ve ithalat yapmaktayız. Yaklaşık 20 yıldır ticaretimizi arkadaşlık ilişkisi ile yürüttüğümüz İtalyan dostlarımızın ürünlerini hem mağazalarımızda perakende, hem de toptan olarak satmaktayız.

Kuruluşumuzun 32. yılında sadece İtalyan ürünlerin ve kendi imalatlarımızın yer aldığı konsept mağazacılığımızın ilkinin PICADOR FERRE (by LATEX) ismiyle Nişantaşı’nda İstanbulluların beğenisine sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

**Picador Ferre markasıyla satışa
sunulan ürünlerin özelliklerinden
bahseder misiniz?**

“İtalya’yı var eden değerler” sloganımız ürünlerin efsanevi hikayelerinden kaynaklanmaktadır Örnek vermek gerekirse;
Capanni Ahşap Ürünler

200 yıllık özel ağaçlar kullanılarak, doğal dokuların, yıpranmışlıkların öne çıkarılmasıyla ve pirinçle birleştirilerek detaylandırılan çok özel aksesuar mobilyalar.

Capodimonte Ürünler

Biblolardan duvar panolarına kadar porselenin heykeltıraş sanatçıları tarafından elleriyle oluşturdıkları akıl almaz kıvrımlar bütünü.

Sorento Aksesuar Mobilyalar

İtalya’nın güneyinde bulunan Sorento şehri ve çevresindeki beldelerde yaşayan ailelerin küçük atölyelerinde ileri teknoloji kullanmadan masif ağaçtan ve marquteri sanatının incelikleri kullanılarak elde üretilen

vintage aksesuar
mobilyalar.

Murano Ürünler

Cam sanatçılarının ellerinde ruh kazanan objeler.

Fiorentine objeler

Her bir imalatı yarınlara antika değeri olan, 83 yaşındaki porselen üzerine el boyamalı şamdan ve jardinyer üreticisi, Sinyor Brunello’nun ellerinden çıkan değerli objeler.

Venedik Maskları

Şapkalısı, otirişlisi, swarovski taşlısı, sadesi hepsi birer Venedik sembolü.

Toscana Tablolar

Yağlı boya kullanılmadan ahşabın üzerine yapılan özel efektlerle oluşturulmuş tablolar.

G.Pardo Hayvan Figürleri

Evinde, işyerinde bir kaplanın güçlü

duruşunu veya bir Doberman'ın asaletini görmek isteyenler için...

Bronz Heykeller

Ametist taş kaide üzerindeki muhteşem bronz objeler. Özellikle sanatçının eşi Rebeca'ya aşkını yansıttığı kadın figürleri görülmeye değer.

Tree-Esse Dünya Objeler

Dünya şeklinde üzeri atlas haritalı barlar, satrançlar, ofis setleri.

Chester Kanepe ve Berjer Koltuklar

Kendi atölyemizde, özellikle Chester konusunda ihtisas yapmış ustalarımızın ellerinde üretilmiş onlarca çeşit Chester ve Berjerler ile özel ölçü ve model taleplerini karşılıyoruz.

Pirinç Saat ve Şamdanlar

Pirincin en dekoratif ve saraylara yakışan hali. Üç nesildir devam eden Olympus firmasının pirinci mermer, kristal ve bronzla birleştirerek ürettiği Şamdan, Saat Abajur gibi görkemli objeler.

Bizlere 'Picador Ferre'yi anlatır mısınız...

1981 yılından beri Ankara'da Dekoratif Ev Aksesuarları konusunda LATEX markamızla mağazacılık, imalat ve ithalat yapmaktayız. Yaklaşık 20 yıldır ticaretimizi arkadaşlık ilişkisi ile yürüttüğümüz İtalyan dostlarımızın ürünlerini hem mağazalarımızda perakende, hem de toptan olarak satmaktayız.

Kuruluşumuzun 32. yılında sadece İtalyan ürünlerin ve kendi imalatlarımızın yer aldığı konsept mağazacılığımızın ilkinin PICADOR FERRE (by LATEX) ismiyle Nişantaşı'nda İstanbulluların beğenisine sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Dekorasyon tarzları hakkında bilgi verebilir misiniz?

Ana tarzları Modern, Klasik ve Rustik olarak adlandırabiliriz. Bu ana tarzlar da kendi aralarında Minimalist, Provincial, Vintage, Country, Retro, Avangard, Eklektik, Barok v.b alt uygulamalara bölünmektedir. Mağazamızın stili Rustik ve Vintage olarak ifade edilebilir.

Müşteri hedef kitleniz kimler?

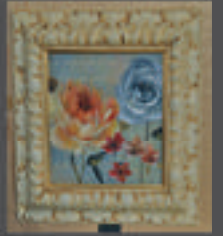
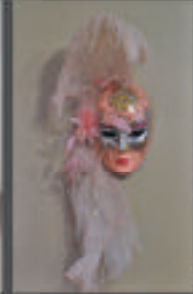
Perakende müşteriler, mimarlar, proje uygulama firmaları, toptan satın alım yapan firmalar, mağazalar.

İleriye yönelik projelerinizden bahseder misiniz?

Her semtte bir adet olmak üzere İstanbul'da, her şehirde bir adet olmak üzere Türkiye genelinde partner mağaza arayışımız devam etmektedir.

Çalışma saatlerinizi öğrenebilir miyiz?

Pazar hariç, 09.00 – 19.00 arası her gün açığız. Evine özen gösteren, kalite arayan, antika ve klasik mobilya, obje ve aksesuarlara ilgi duyan herkesi mağazalarımıza bekleriz.

T: 0212 - 224 24 12

Valikonağı Cad. Sinoplu Ş. Cemal Sok. No: 4/B Nişantaşı

"Optimal Dağılım"ı yakalamak..!

Adalarımızın kıymeti yaz ayları boyunca adalılar için hep aynı (yüksek) düzeydedir – ancak bahar ve kış günlerinde bu emsalsiz kara parçacıklarımızın değeri daha da artıyor gibi! Haziran-Eylül arası belki de biraz kaçındığımız güneş ışınlarını diğer dönemlerde daha çok arıyor, tertemiz ada havasını daha da severek içimize çekiyor, yolda karşılaştığımız ada-daşlarımızı daha yakın bir eda ile selamlıyor, hele sonbahar günlerinde yarı buruk bir ses tonuyla "iyi kışlar" diliyoruz birbirimize, aylar sürecektir olan ayrılık öncesi... Özellikle yaşlıları bir sonraki yaz sezonunda yeniden adada görebilecek miyiz veya yeni tanıştığımız kimseler seneye yeniden buralarda olacak mı gibi sorular takılıyor aklımıza, adayı terk ettiğimizde.

İşte, biraz hüznle karışık olmakla birlikte, gene de çok değerli birkaç gün geçirdik bayram tatili boyunca *Burgazada*'da... Kısalmış günler aslında daha da kısaydı, zira sabahın erken

saatleri yürüyüş için serin oluyordu henüz, güneş adanın arkasına kaçtıktan sonra da dışarıda oturmak pek mümkün değildi – ancak gene de o kısıtlı saatlerin dinginliği ve sessizliği ilaç gibi geliyordu, kalabalıktan, trafikten, gürültüden sıyrılmış olan bizlere. Birbirlerine koşut biçimde, üst üste dizilmiş teraslar gibi uzanan Gönüllü, Mehtap, Sarnıç, Çakıtaşı ve Azizler sokaklarını tek tek geride bırakıp yukarılara doğru çıktığımızda, neredeyse günü gününe on yıl önce buraları kasıp kavurmuş o büyük orman yangının ardından artık her tarafın yeşillenmiş olduğunu görmek ne güzeldi! Öte yandan, onyıllar önce terk edilip nedense geri dönülmemiş bazı eski Rum evlerinden geçerken hep bir hüznün çöker içimize – hele bize çok yakın iki güzelim ahşap ev kalıntısını her gördüğümde, camları kırık pencerelerinden içeriye bakıp Tom Sawyer'in hayalindeki haydut ve korsanları ararım hep! Yollarda kediler aç aç geziyor, sahiller bomboş, Martha koyunda bu yaz tek tük kurulmuş çadırlar çoktan kalkmış ve Kalkpazankaya'ya doğru yürüyüş yapanlar da hemen hemen yok gibi, bayramın o ilk günlerinde...

Öğlen ve akşam yemeklerini birleştirmek için oturduğumuz Çardak'da yılın ilk lüferlerine kırmızı soğan ve Yeşil Efe'nin eşliğinde "hoş geldiniz" derken, Ercan ile sohbetliyoruz. Havanın iyi olmasından memnun kendisi, ancak adaya beklediği kadar kişinin gelmediğinden dert yanıyor... Biz de üzülmüş gibi görünüyoruz, ancak bu sakinlik tam bize göre, kalabalıktan uzak birkaç gün yaşayabilmek için!

Ne var ki adada geçireceğimiz her gün, kentte kaynayan "kültür kazanı"ndan uzak kalmak anlamındadır! Tiyatro-

ların bir bölümü "perde!" dedi bile, konserler başladı, art arda yeni sergiler açılıyor, yabancı kültür kurumlarındaki etkinlikler gümbür gümbür! Bir yandan onlar, öte yandan soğuklar başlamadan o sayılı ada günleri arasında "optimal dağılımı" sağlayabilmek için neredeyse özel bir yazılıma gerek duyuluyor!

Ekim ayının son Cumartesi gecesini bu bağlamda şehirde geçirdik – nedeni ise, "*Zorlu Center Performans Sanat Merkezi*"ndeki olağanüstü bir etkinlikti... Biri zenginleştirilmiş akustik özelliğe sahip 2200 kişi kapasiteli, diğeri doğal akustik donanım ile tasarlanan 750 kişilik iki salonuyla Broadway müzikallerinin yanı sıra cazdan klasik müziğe, dans performanslarından aile şovlarına, tiyatrodan stand-up gösterilerine kadar birçok etkinliğe ev sahipliği yapacak olan PSM, hemen açılışında iki dev ismi konuk etti: Yunanistan'ın dünya çapındaki ses sanatçısı Yorgos

Martha Koyu

K. Kavafis

Dallaras, ülkesinin başta gelen ozanlarından Konstantinos Kavafis'in şiirlerinden oluşan bir program ile Türkiye'de ikinci kez sevenleriyle buluştu. Bu konserin üçüncü "dev"i ise, toplam 100 kişiye varan yerli sanatçıların oluşturduğu senfoni orkestrası ve koroydu. Sadece bu etkinlik için bir araya gelmiş olan bu topluluğu Hakan Şensoy yönetiyor, şiirlerin Türkçe çevirilerini Okan Bayülgen okuyor, solist olarak da Yunanlı santur sanatçısı Stella Valasi, bizden ise (nedense sadece iki parçaya katılan) Derya Türkan yer alıyordu...

Olimpos Dağı'nın eteğindeki bir köyde doğmuş olan besteci Aleksandros Karozas, 2011'de ilk kez Viyana'da sahnelenen "Kavafis Project"ini geleneksel Yunan ve Bizans ezgilerini temel alarak batı sanat müziği armonileriyle harmanlamış. "İthaki", "Duvarlar" ve "Kent" gibi başyapıtlarını da içeren Kavafis'in 12 şiirini Dallaras'ın sesinden ve korodan dinlerken beni en çok heyecanlandıran, kentimizin bu en yeni kültür mabendinin açılışında Ege'nin karşı kıyılarından gelip burada buluşmuş sanatçıların ahenk dolu birlikteliği idi. Bu konser, 1500 yıllık Aya İrini'nin kubbesinin altında Rebetiko sanatçısı Yannis Saoulis ile Tekfen Filarmoni Orkestrası'nın 2003 İstanbul Müzik Festivali'ndeki birlikteliğini anımsattı bana. Ne mutlu ki, bize bu türden "concertare" ler (İtalyanca'dan: birlikte çalmak, ahenk yaratmak) yaşatanlar var..!■

» “İskeleyle Yanaşan...- Denizler, Gemiler, Denizciler” – İletişim Yayınları; 408 sayfa

“Ada” demişken, akla hemen “deniz” gelir – ve bu bağlamda, yaz aylarında elime geçmiş olan müthiş bir deniz kitabına yer vermeden edemiyorum... Sivil denizcilik uzmanı

Murat Koraltürk ve editör/popüler kültür yazarı Orhan Berent’in derlemiş olduğu bu kapsamlı antoloji, otuza yakın yazarın kaleminden buram buram deniz kokan yazılar içeriyor. Nostalji mi istersiniz (“Altın Yıl Öncesinin Ada Vapurlarında Yolculuk”), İstanbul Boğazına değinen yazılar mı (“Boğaziçi Yalıları ve Vapurları”), deniz ile ilgili sanat (“Edebiyatımızda Deniz ve İçimizde Sönmeyen Yangını”) veya deniz insanları hakkında yazılar mı (“Ahırkapı Feneri ve Lik Ailesi”), tümü bu kitaptadır! İster deniz kültürüne (“Amatör-Sportif Denizcilik”) veya

balıkçılığa (“Boğaziçi’nin Balıkları”) ayrılmış makalelere bir göz atarsınız, yoksa turizme (“Mavi Yolculuğun Gayıkları ve Teğneleri”), coğrafyaya (“Taşranın En Batısı Olarak Gökçeada”) veya tarihe (“Yakınçağ Osmanlı Denizciliği ve Karadenizliler”) değinen ilginç yazılara sadece ülkemizin değil, İstanbul’umuzun da üç yanı denizle çevrili bir insanı olarak kayıtsız kalamazsınız..!

» Radi Dikici: “Bizans İmparatorluğu Tarihi” – Remzi Kitapevi; 520 Sayfa

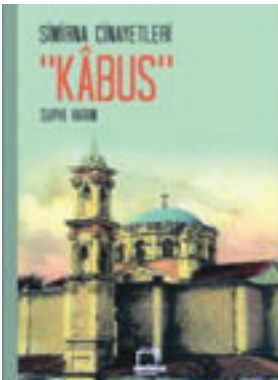
Gene Prens Adaları’mız ile yakından ilgili olan bir döneme ışık tutan ilginç bir araştırma ile sürdürülmüş önerilerimizi: Ne var ki bu kitabın bunca “akademik” başlığına bakıp aldanmayın lütfen – daha önce kimi Bizans imparator ve imparatoriçeleri hakkında sürekleşici romanlar da yazmış olan Radi Dikici, tarihi olayları son derece canlı ve kolayca okunur şekilde naklediyor. Yayınevi belki de aynı kitabın 2007-2012 arası 5 (beş!) baskı yapmış olan “Şu Bizim Bizans” başlığını değiştirmemeliydi, daha kolay satılabilir olmasını teminen! Her neyse, geçtiğimiz aylarda genişletilmiş altıncı baskısı çıkmış olan

bu kapsamlı çalışma, İstanbul kültür potasının yadsınamayacak bir bileşimini oluşturan Bizans dünyasına şu ana bölümler ile ışık tutuyor: Doğu Roma İmparatorluğu’nun Yükselişi; Bizans’ın Altın Çağı; Heraklius ve İkona Kırıcılar; Bizans Rönesansı Başlıyor; Zor Yıllar ve Haçlı Seferleri; Bizans’ın Düşüşü ve Dirilişi; Bizans İmparatorluğu Tarihi Karşıyor. – Bana kalırsa, İstanbul hakkında söz sahibi olabilecek her “hemşehri”imizin okuması gereken, son derece ufuk genişletici bir çalışma...

» Suphi Varım: “Düello” ve “Kâbus” - Dedalus Yayınları; 262 ve 208 sayfa

Şimdi de tam anlamıyla “hafif” bir okumaya geldi sıra..! Ancak, bırakınız polisiye romanlarını hiç de “hafif” e almadığını – özellikle Ahmet Ümit’in İstanbul romanlarından bu yana, Türk polisyelerinin de üstün niteliklerini alkışlamayan kalmamıştır... Peki İstanbul için olan, İzmir’e de uygulanamaz mı? İşte İzmirli iktisatçı Suphi Varım, emekliliğinin tadını “Simirna Cinayetleri” dizisi ile çıkarmaya başladı bile! Efendim, 1890’ların bu çok kültürlü kentin Rum, Yahudi, Levanten, yazara göre Ermeni (?), İngiliz ve Fransız karışımının öne çıktığı ortamlarında işlenen cinayetleri, gene İngiliz ve Fransız kökenli dedektifler çözüyor! Sevgili Sevin Okyay’ın Açık Radyo’da yapmış olduğu bir söyleşisinden öğrendiğim kadarıyla, kitaplarında geçen mekânları özellikle araştırıp incelemiş olan yazar; İzmir’in eski Yahudi ve Ermeni mahallelerine, Punta Garı’na, Manoly Otel’ine, Saint John Kilisesi’ne götürüyor bizi, hatta Ortaçağın Tapınak Şövalyeleri ve Gül Haçlıları dönemlerine kadar uzanıyor... Sanki Türk topraklarında değilmişiz gibi olmamız, birazcık rahatsız ediyor beni – ancak gene de Agatha Christie’nin “Şark Ekspresi” veya Eric Ambler’in “Dimirtios’un Maskesi” türündeki oryantalist polisiyeleri sevenler için, bugüne dek bu diziden çıkmış olan “Düello” ve “Kâbus”, hoş birer okumalıktır kuşkusuz...

» Dilek Sert Erdoğan: “Moments” – Mega Müzik, 2013

Ve işte – bana kalırsa yılın en iyi yerli caz albümü karşınızda! Son yılların en güçlü kadın vokalistlerimiz arasında görülen Dilek Sert Erdoğan, başta piyanist Genco Arı olmak üzere son derece yetenekli dört müzisyen ve onlara destek veren ülkemizin en iyi dört nefesli cazcısı ile sekizi kendisinin, biri ise tüm düzenlemeleri de yapmış G.Arı’nın olan dokuz özgün besteyi almış bu ilk albümüne. Kusursuz İngilizcesi bir yana, soul, caz ve funk türlerinin en iyisini sunmasını bilen bu “siyahı ses”, başta ABD olmak üzere yurt dışında da büyük beğeni kazanmış olup, ülkemiz için olağanüstü bir kazanç sayılır. Eğer bu müzik türünü seviyorsanız, ‘www.youtube.com/watch?v=zN_Dx-ndIzI’ link’indeki örneği dinlemeden bile bu albümü hemen alıp bana bir teşekkür email’i atabilirsiniz!

AYIN ALBÜMÜ

BİR ÜSTAD-I AZAM

Hıncal Uluç

Her ne kadar kaleminin doğruluğuna inandığımız usta bir gazeteci onun hakkında yazılarında farklı bir portre çizse de biz Hıncal Uluç'u 6 yaşında bir çocuğun muzipliği ile bakan gözleri, kendine özgü kahkahası, fuları, sırtına attığı rengârenk kazakları ve en önemlisi her konuda büyük bir maharetle, kıvraklıkla, akıcıkla, ustalıklı kullandığı kaleminden çıkan yazılarıyla tanıdık.

O hep nev-i şahsına münhasır bir insan oldu. Seveni çoktu, sevmeyeni de. Gördüğünde boynuna sarılan da vardı, nefret eden de. Hiçbir şeye aldırmadı, bildiği yoldan şaşmadı, inandığını yazdı, sonuna kadar savundu, inanmadığının yanına bile yaklaşmadı. Prensiplerinden hiç ödün vermedi. İş söz konusu olunca babasının oğlu olsa torpil geçmedi. Bir yanlış yapın, bir hatanız olsun, kötü bir performans gösterin, yazılı ve yazısız kanunlara, kaidelere, geleneklere uymayın, göreviniz ne olursa olsun kim olursanız olun fark etmez. Kaleminden asla şefaath beklemeyin. Yüreğinden merhamet dilenmeyin. Kalemünün mürekkebi kanınız olacaktır, canınız çok yanacaktır. Ama sizi bir mekânda gördüğünde aynı içtenlikte sarılacaktır. Çünkü onun için iş başkadır, dostluk başkadır ve siz bunu anlamayacak kadar duyarsızsanız dostluğunuz bozulacaktır, o da bunu hiç anlamayacaktır.

Adı Hıncal Uluç... Türkiye'nin en bilge, en bilgili, en entelektüel, en kültürlü ve en çok okunan iki, üç yazarından biri... Bize göre kıdem, yaş ve statü olarak bu duayen gazeteci ÜSTAD-I AZAM sıfatını gerçek değerlendirme içinde çoktan hak etti. Gazeteciliğe, yazmaya bir ömür adanmış bu güzel ve özel insanın yaşam öyküsü de kendisi kadar ilginç, sürprizlerle dolu. Her anı ilmik, ilmik dokunmuş her saniyesi anılarla örülmüş, özlem ve gözlemle geçmiş bir yaşam.

YAŞAM ÖYKÜSÜ

Hıncal Uluç, 1 Kasım 1939'da Kilis'te doğdu. Bir dönem İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde okudu, 1964'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. 1957'de Ankara'da Yeni-gün gazetesinin spor servisinde gazeteciliğe başladı. Bir süre de Öncü'de kalem oynatan Hıncal Uluç, askerden döndüğü 1967'de, M. Ali Kışlalı başta olmak üzere eski Yenigün ekibinin çıkardığı Yankı'da çalışmaya başladı. Yankı'nın yanı sıra, Cumhuriyet'e spor yazıları da yazan Uluç, TRT'nin açılmasıyla birlikte Cumhuriyet'e televizyon sayfası da hazırladı. 1980'de Gelişim Yayınları'nın sahibi Ercan Arıklı'nın isteğiyle Gelişim Yayınları'na dergi hazırladı. Daha sonra Gelişim Yayınları'nın Asil Nadir'e geçmesiyle işsiz kalan Uluç, Zafer Mutlu'nun daveti ile 1990'da Sabah'ta yazmaya başladı. O tarihten bu yana Sabah'ta yazılarına devam eden Hıncal Uluç, televizyonda 'Şakamera' adlı kamera şakası programının yanı sıra 'Kale Arkası', '90 Dakika' gibi futbol programlarına yorumcu olarak imza attı. 1977'de Yankı'nın İngilizce bir özetini çıkarmak için yabancı bir eleman ararken, iş başvurusunda bulunan Amerikalı arkeolog Holly Hartquist ile tanışıp evlenen Hıncal Uluç, Amerikalı eşinden 1983'te boşandı. Çocuk sahibi olmayan Uluç, bir daha evlenmedi. Başkanlık kontenjanından Alp Yalman ve Ali Uras tarafından 'tarihini bilmediği bir zamanda' Galatasaray'a üye yapılan Hıncal Uluç, aynı zamanda Mülkiyeliler Birliği, Türkiye Spor Yazarları Derneği ve İstanbul Gazeteciler Cemiyeti üyesidir. Kilis Müftüsü Muharrem Kemal Bilgiç'in torunu olan gazeteci Hıncal Uluç, Türkeş'in yakın çalışma arkadaşı Fuat Uluç'un da oğludur.

KENDİ AĞZINDAN HİNCAL ULUÇ

(Aksiyon dergisi, 2 Mart 2002 sayı 378)

Cemal A. Kalyoncu'nun söyleşisinden alıntılar)

"Her türlü sporu denedim, hiç birinde başarılı olamadım. Aslında fevkalade yeteneksiz bir adamım." Ankara'daki Kurtuluş Ortaokulu'nun son sınıfında okurken müzik hocası bir okul korosu kurmaya karar verir. Seçme yapılacak 100 kadar öğrenci arasında Hıncal Uluç da vardır: "İki satır söyledikten sonra hoca hepimizi susturdu, o yüz kişi içerisinde parmağıyla beni işaret etti ve 'dışarı' dedi. Böylece spordan sonra müzisyen olma hayallerim de sona erdi. Resim dersin zaten hiç yok. Kuzenim Ahmet yapardı benim resimlerimi ilkokulda."

Çok iyi bir öğrenci olduğu için (Uluç, eğitim hayatı boyunca sınıfın ilk üçü arasına girer hep) okul müsameresinde ona Reşat Nuri Güntekin'in Vergi Hırsızı adlı oyununda başrol oynatır hocası. Bugün işadamı olan Alaattin Beyti de ikinci rolü oynamaktadır. Sonuç mu? "Alaattin on beş dakikada beni sildi süpürdü. İkinci temsilde de en ön sırada oturan velilerden biri düşüp bayılınca benim sahne hayatım sona erdi. Aslında fevkalade yeteneksiz bir adamım." Hıncal Uluç bütün bunlardan sonra Bernard Shaw'ın şu sözüne uymaya mecbur kalır: "Yapan yapar, yapamayan eleştirmen olur." "Yani ben yazarlık dışında her şeyde çuvalladım. Onun için de yapamadığım her şeyi yazıyorum şimdi. Tiyatro yapamadım, yazıyorum; müzik yapamadım, yazıyorum; spor yapamadım, yazıyorum."

Hıncal, üç yaşına kadar anneanne ve teyzesi tarafından büyütülür. Sebebi ise subay olan babasının o doğduğunda İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman tanklarının manevra yaptığı Bulgar sınırında görevli olmasıdır. Sonrasında Fuat Uluç Çaldıran'a tayin olduğunda küçük Hıncal da ailesine kavuşur. Ardından tayinler durmaksızın gerçekleşecektir. Van'da o meşhur Van zelzelesini yaşar Uluç ailesi. Daha sonra gidilen Bandırma'da Hıncal da ilkokula başlar. İki ayrı okulda ilk üç sınıfı okur. Bandırma'dan sonra 1950'de tekrar Kilis'e (Hıncal ilkokulu burada Kemaliye ilkokulu'nda bitirir) tayin olur Fuat Uluç. 1952'de Antakya, 1955'te de Ankara vardır sırada. Çok mutlu bir ailede büyür Hıncal Uluç. Hayatını göçebe gibi yaşayan babası bu yüzden çocuklarının subay olmasını kesinlikle istemez: "Sakın bana özenmeyin çocuklar derdi." Annesi doktor, babası mühendis olmasını isterken Uluç'un kendisi de avukat olmak istemektedir. Ama ne olursa olsun İngilizceyi öğrenme hevesi yüzünden İstanbul Edebiyat Fakültesi'ne girer. Bir sene sonra da Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni kazanır.

Yenigün adlı gazetenin spor sayfası kendisine emanet edildiğinde Hıncal Uluç henüz 17 yaşındadır. "İstedğin her kapı sana açık. En büyük yıldızla, sporcuyla konuşacağım diyorsun konuşuyorsun. Ve bunların hepsi de sana 'buyur' diyor, beyefendi muamelesi yapıyorlar. Şimdi böyle bir meslek insanı büyülemez mi? Siyasal Bilgilerin isimsiz bir öğrencisi iken birdenbire Türkiye'nin en elit bin adamından biri haline geliyorsun. Siyasal Bilgileri bitireceksin de, kaymakam olacaksın da, 60 yaşında vali olup emekli olacaksın... 17 yaşında her şeysin zaten."

Bu arada askere gitmemek için üniversiteyi geç bitirmeye karar verir. Üç senede üç sınıf bitirip son sınıfa gelir. Tek çare rapor alarak okulu uzatmaktır: "Tanıdık bir ruh doktoruna gittim. İleride kariyer açısından etkileyici

olur diye entelektüel siirmenaj hastalığı yazdı rapora. En tehlikesizidir diye bunu yazarlardı doktorlar.” Raporu alan Uluç, okulunu bitirmiyor diye annesinin ağladığını görünce kararını değiştirir ve diplomasını alır.

27 Mayıs İhtilal, onun gazetecilik yaptığı bu ilk yıllarda gelir dayanır kapıya. Uluç ihtilalın tam ortasındadır: “Baştan sona ihtilalın içinde idik. Onları anlatsam kitap olur. Fikir olarak da, eylem olarak da ihtilalın içindeydik. Bütün o ıslık çalanların başındaydık, ‘Olur mu böyle olur mu?’ diye gazeteyi bırakıp Kızılay’da yürüyüşlere katılırdık.”

Uluç, bu dönemlerde yazdığı yazılardan hukukçu ve mülkiyelili oluşu sebebiyle hiç bir ceza almaz: “Aslında gazetecilik zamanları böyle zamanlardır. Meslek yaşamının büyük bölümü sıkıyönetimlerle ve yayın yasakları ile geçti. İlk önceleri neyin yasaklandığı açık açık yazardı. Sonra askerler biraz daha uyanık yayın yasağı koymaya başladılar. Soyut tanımlamalar yaptılar. Böylece kendi kendini sansür etmeye başladın. Şunu da söyleyeyim Türkiye’de herkesin anladığı anlamda bir basın özgürlüğü olsa idi eğer, ben bu kadar iyi gazeteci olamazdım.”

Hıncal Uluç, askerden döndüğü 1967’de, M. Ali Kışlalı başta olmak üzere eski Yenigün ekibinin çıkardığı Yankı’da çalışmaya başlar: “Bana gazeteciliğin bütün püf noktaları ile ayrıntılarını ve ahlakını M. Ali Kışlalı öğretti.” Oktay Kurtböke de Cumhuriyet Yayın Yönetmeni olduğu için Yankı ile paralel burada da haftada iki gün spor yazıları yazmaya başlayan Uluç, TRT kurulunca pazartesi günleri de yine Cumhuriyet’e tam sayfa tv sayfası yapar: “Benim Babiali’ye transferim Cumhuriyet kanalı ile oldu.”

1980’de onun İkinci İstanbul Seferi başlar. Gelişim Yayınları’nın sahibi Ercan Arıklı 12 Eylül’den önce bir dergi çıkarmasını ister ondan. Kabul eder. Daha sonra Gelişim Yayınları Asil Nadir’e geçince de, Uluç işinden olur. Ardından Zafer Mutlu’nun daveti ile 1990’da Sabah’ta yazmaya başlar: “Gazeteye başlarken Dinç Bey’le (Bilgin) bir tek şey konuştum. Ne yazacağımı ya da yazmayacağımı bana kimse söylemeyecek.”

2002’ye kadar on iki senede anlaşma bir tek kez Dinç Bilgin tarafından bozulur: “Dinç Bey geldi ve ‘Dün yazdığın yazıyı hatırlıyor musun?’ dedi. Evet dedim. Orduvelelerinde fiyatların çok düşük olduğunu, aradaki farkı bizim verdiklerimizle verdiğimiz mealinde bir yazı idi o. Dinç Bilgin, ‘Bir daha böyle bir yazı yazarsan Genel Kurmay Başkanı’na sana bağlarım haberin olsun’ dedi. Genel Kurmay Başkanı Doğan Güreş aramış ve Dinç Bey’le 3,5 saat konuşmuş. ‘Telefonu da Genel Kurmay Başkanı’na kapatamıyorum, 3,5 saat dinledim Güreş Paşa’yı’ dedi.”

1977’de Yankı’nın İngilizce bir özetini çıkarmak için yabancı bir eleman ararken, iş başvurusunda bulunan Amerikalı arkeolog Holly Hartquist ile tanışıp evlenen Hıncal Uluç, o yılların meşhur ‘yokluk’ yılları olması dolayısıyla varlar ülkesi Amerika’da her şeye kolayca ulaşabilen eşiyile mutluluğu yakalayamaz: “Amerika’ya gidelim dedi. Ben de orada mutlu olamam dedim.” 1983’te boşanurlar: “Özal zamanında evlenmiş olsa idik garanti ayrılmazdık!” (Meşhur kahkahasını atıyor.) Çocuk sahibi olmayan Uluç, sırf evlenmek için de evlenmez bir daha. Arabesk hariç her türlü müziği dinleyen, sinema ve ti-

yatroya büyük merakı olan, başkanlık kontenjanından Alp Yalman ve Ali Uras tarafından ‘tarihini bilmediği bir zamanda’ Galatasaray’a üye yapılan, Mülkiyeliler Birliği, Türkiye Spor Yazarları Derneği ve İstanbul Gazeteciler Cemiyeti üyesi olan Hıncal Uluç, ‘Kutsal İttifak’ sözünün de sahibidir: “Bana aittir ve Fenerbahçe medyasını kastetmektedir.” Uluç’a göre bütün TV ve gazetelerin müdürleri özel olarak Fenerbahçeli seçilmektedir. Sebebi Fenerbahçe’nin tiraj ve reyting kazandırmasıdır: “Buna itirazım yok.” Hıncal Uluç’un itirazı “Fenerbahçe Kulübü Başkanı bütün Fenerli müdürleri toplayıp Galatasaray’ın yolunu kesin” demesinedir.

ÖZELLİKLERİ, TABULARI, TAKINTILARI

Çok fazla takip edemiyoruz ama dünya üzerinde bu kadar çok çeşitli, çok farklı, hemen her konuda kalem oynatan, düşünce üreten başka bir yazar herhalde yoktur. Sanat, ekonomi, spor, hukuk, siyaset, sosyal hayat, müzik ve eğlence hayatı... Sadece insanı değil, bütün canlı ve cansızları ilgilendiren yaşamın içinde ne varsa, ne oluyorsa, ne yaşıyorsa ne yaşanmıyorsa, ne yaşanmışsa ve ne yaşanamıyorsa onun yazı konusudur.

Bir gün baledir konusu. Size bir baleden uzman bir eleştirmen gözü, bilgisi, deneyimi ile sayfalarca yazı çıkarabilir ve siz hayatınızda hiç bale seyretnememiş hatta adını bile duymamış olabilirsiniz, fark etmez. Üstadın yazısını sonuna kadar ilgi ve merakla okursunuz. Bitirdiğinizde bale hakkında çok şey öğrenmiş olacağınız kesindir. (Kişisel bir anekdot: Bir gün üstadın yazdığı bir bale eleştirisinden sonra Türk balesinin çok önemli baletlerinden birine doğru mu bu eleştiriler dedim, verdiği cevap çok enteresan ve manidardı. Doğru olup olmaması hiç önemli değil, yetmiş milyonluk bir ülkede yüzlerce yazarın içinde baleden bahseden tek insan. Ve bu insan Türkiye'nin en çok okunan yazarı, eleştirisi hakkında tek bir söz edersem büyük nankörlük etmiş olurum, üstelik çok bilinçli, çok kaliteli bir eleştiri diye cevapladı.)

Baleden bahsedip diğerlerine haksızlık etmeye-
lim. Opera da onun ilgi alanındadır, resim de, heykel de, cam sanatı da ve diğer bütün sanat dalları da. Sinema ve tiyatroyu en sona bıraktık çünkü bu iki sanat dalı kendini bildi bileli takip ettiği, araştırdığı, yazdığı başlı başına uzmanlık alanıdır. Müzik de bu kategoridedir. Türü fark etmez ister klasik, ister pop, ister Türk sanat müziği veya diğerleri. Farkı bu alanda organizatör, menajer hatta yapımcı olarak profesyonelce uğraşmasıdır. İlgi alanı bu kadarla da sınırlı kalmamıştır üstadımızın. Hemen her çorbada tuzu vardır. Televizyonda programlarda yapımcı sunucu olmuştur, dergi çıkarmıştır, filmlerde oynamıştır, spora ayrı bir önem vermiştir; "özellikle atletizm ve de özellikle olimpiyatlar, tenis, futbol, basketbol, voleybol. Size günlerce bahsedebilir, yazabilir. Bazı spor dallarında şimdiye kadar yazmadığı için uzmanlık derecesini bilmiyoruz örneğin polo, curling, çim hokeyi... Galatasaray çok önemli ve özeldir onun için. Bir zamanlar adeta yaşamının bir numaralı öğesiydi. Tanıyanlar, içindeki en büyük ukdenin Galatasaray'da idari menajer ya da genel kaptan olamamasıdır derler.

Her insan gibi takıntıları da vardır, sevmedikleri de, hatta nefret ettikleri de. Onun da yanıldıkları olur. Farklı düşündükleri de, düşüncelerinin değiştiği de. Bu düşüncelerini iyi bir okuru, takipçisi iseniz hemen fark edersiniz. Örnek mi?

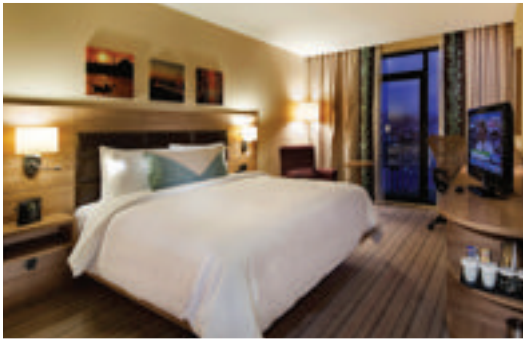
İşte ilk aklımıza gelenler

- Bir zamanlar Fatih Terim ayakkabısının topuklarına basan bir Adana bıçkınıydı onun için, bu gün bir imparator, bir İtalyan asilzadesi.
- Dünyaca ünlü müzik yapımcısı rahmetli Ahmet Erteğün'ü hiç sevmez.
- Ali Şen'den nefret eder.
- Dün Tarkan'ı dinlemem, konserine gitmem demişti, bu gün tam sayfa 'mega star'.
- TRT Eski Genel Müdürü Şenol Demiröz'e kefil olmuştu, zat-ı muhterem TRT'den resmen kovuldu.
- Daum kokainmandır, değil Türkiye'de dünyada bile çalışması yasaklanmalıdır, aynı suçtan yargılanan Tarkan idol, örnek sanatçıdır.
- Trafik... Takıntılarının başında gelir, özellikle emniyet şeridi ve kavşaklar. Hakkını verelim üstadımızın yaza, yaza bazı şeyler düzeldi.
- Galatasaray Adası yani Suada çok haklı olduğu konulardan biridir, yaza yaza adayı tekrar Galatasaray'a verme aşamasına getirmişti.
- Basketbol federasyonu ve Turgay Demirel... Ömrü bitti, kaleminde mürekkep kalmadı hala 28,5 trilyondan haber yok.
- Bir zamanlar içtikleri su ayrı gitmeyen Sezen Aksu'ya dargındır, kırgındır.
- En kızdığı insanların başında Şapka Ertekin gelir. Nedeni Ortaköy'ün girişindeki dükkanın iştiğal konusunu devamlı değiştirdiği için.
- Lucescu'yu hiç sevmez, hiç beğenmez.
- Ahte vefa, insana vefa en değer verdiği konulardan biridir. Bu aralar tanıdıklarının, dostlarının içinde ölenler arttı ve o bunları sağken gidip görmediği buluşmadığı için arkalarından çok üzülüyor. Aile, dostluk, arkadaşlık tabularıdır. Çok yakın arkadaşlarından meydana gelen HU tarikatının lideridir.
- Ünlü piyanistimiz Fazıl Say üstadımız 'dünyanın en iyi piyanistlerinden biridir belki de birincisidir', buna yürekten inanır ve kabul eder, sizin de inanmanızı bekler. Kabul etmez ve inanmazsanız çok sinirlenir.
- Gazetesine yeni gelen yeni başlayan bir yazar olduğunda çok mutlu olur. Sütunlarında çok içten çok dostça merhaba, hoş geldin der ve ne gariptir ki yeni gelenin ilk vurduğu odur.
- Çalıştığı bütün gazetelerden (aşağı yukarı) kovulmuştur. Bunu da hiç gocunmadan yazar.
- Kendi sütunları olmayan, yazı alanı bulamayan yazar arkadaşlarına kendi sayfasını severek açar.
- Yetiştirdiği emek verdiği insan sayısını kendi de bilmez. (Onlar kadir kıymet bilir mi orası şüpheli)

Geldik sözün özü, sözün közüne, sözün bittiği yere. Üstadın öyle bir tabusu vardır ki, sözünün üstüne söz istemez, edene de çok kızar. Hem de öyle bir kızar ki, öyle bir parlar ki, öyle bir patlar ki evrenin bütün yanardağları aynı anda faaliyete geçse yanında kibrit alevi gibi kalır, öfkesi yakar kül eder. Gereken cevabı en ağır şekilde verir. Nedir bu tabusu? "GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK, CUMHURİYET VE DEMOKRASİ." Ömrünü müzik, eğlence ve uzun bir aradan sonra yazıma adanmış bir insan olarak şunu söyleyebiliriz: İyi ki varsın HINCAL ULUÇ. Kabul etmeniz de, etmeseniz de o bir ÜSTAD-I AZAM. ■

cetin.kamil@mynet.com

Hilton Garden Inn İstanbul Golden Horn'u keşfedin!

Hilton Garden Inn, Türkiye'de açtığı ve gelecekte açacağı birçok oteliyle, seyahatlerinizin tüm dünyada olduğu gibi başarılı ve keyifli geçmesi için hizmetinizde.

- ÜCRETSİZ İNTERNET ERIŞİMİ
- ÜCRETSİZ 7/24 BUSINESS CENTER
- ÜCRETSİZ FITNESS CENTER
- RESTAURANT & BAR
- İSTEĞİNİZE GÖRE KAHVALTI
- GARDEN SLEEP SYSTEM™ AYARLANAN YATAK

OTELLER:

Konya • Kütahya • Şanlıurfa • İstanbul Golden Horn • Mardin

hilton.com.tr

Şimdi Türkçe on-line rezervasyon kolaylığı ile

Sütlüce Mah. İmrahor Cad. Dutluk Sok.
Tel: 0 212 314 50 00 Faks: 0 212 314 50 50

©2011 Hilton Worldwide

**Hilton
Garden Inn™**

BİZİMLE BAŞARIRSINIZ.™

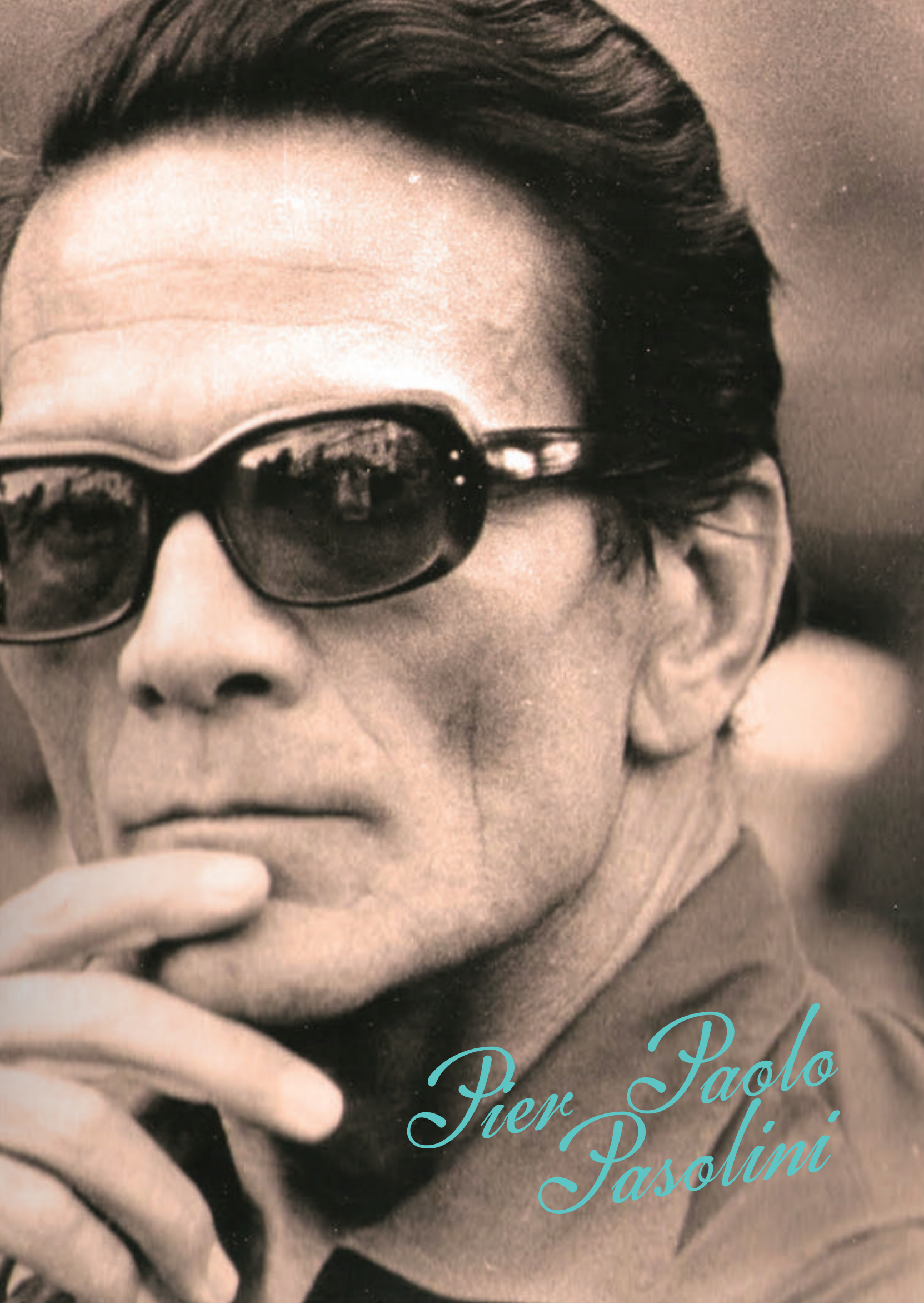
İTALYAN SİNEMASI - 6

Genç kuşağın en yetenekli şairi ve romancısı olarak birçok ödül kazanan Pier Paolo Pasolini, yaşı 40'a merdiven dayadığında edebiyatın, kendisini ifade etmekte yetersiz kaldığını fark ederek sinemanın, idealindeki anlatım aracı olduğuna karar verdi. Parlak bir yönetmen olduğu kadar önemli bir film teorisyeni de olan Pasolini, mecazları, efsaneleri ve anlatım biçimiyle materyalist ideolojiye hizmet eden başarılı bir aydın sineması yarattı.

2 Kasım 1975. Ostia'da eşcinsellerin sık sık gittiği, cinsel kimliğini paylaşanlarla tanışmak ya da cinselliği satın almak için gidilen türden bir bar. İçeri giren 50'lerinde ama daha genç gösteren yakışıklı adam, ortamın yabancıları değil. Kısa zamanda gencecik bir çocukla sıkı fıkı oluyor, beraber çıkıyorlar...

Adamın parçalanmış, başı otomobilinin tekerleği ile ezilmiş cesedi ertesi gün yakınlardaki bir çöplükte bulunacak, 17 yaşındaki çocuk (sanki adamla bardan çıktığında farklı bir beklentisi olabilmemiş gibi) "bana cinsel ilişki teklif etti, ben de onu öldürdüm" diyecek, tüm tutarsızlıklara rağmen, İtalyan adaletiyle kurulu düzenin temsilcileri cinayetin anlatıldığı şekilde işlendiğini alelacele kabul edeceklerdir. Üzerlerinden büyük bir yük kalkmıştır; düzenin tüm kurumlarına son derece etkileyici şekilde saldıran bir anarşistten -en azından görünürde- ellerini kana bulamadan kurtulmuşlardır. Sinemanın gerçek ozanı Pier Paolo Pasolini işte böyle katledilmiştir. İnsan ırkını bir "Domuz Ahır" olarak gören bir insanın zamansız ve zorbaca ölümünün filmlerine lâıyk bir efsaneyi andırması kuşkusuz zalimce bir ironidir.

1922'de Bologna'da doğan, genç kuşağın en yetenekli şairi ve romancısı olarak birçok ödül kazanan Pier Paolo Pasolini, yaşı 40'a merdiven dayadığında edebiyatın, kendisini ifade etmekte yetersiz kaldığını fark ederek 1950'lerden beri senarist olarak katkıda bulunduğu sinemanın, idealindeki anlatım aracı olduğuna karar vermiştir. Edebi çalışmaları ve filmleri arasındaki benzerlik sık sık gözlenen Pasolini, "Bütün bu filmleri bir ozan olarak yönettim" demiştir. Filmin şiirin bir türü olduğu fikri etrafında gelişen sanat anlayışı, yaşamı boyunca kendi içinde çelişkili, gelişme içinde ve devamlı eleştirdiği siyasete koparılamayacak derecede bağımlı kalmıştır. Parlak bir yönetmen olduğu kadar önemli bir film teorisyeni de olan Pasolini, mecazları, efsaneleri ve anlatım biçimiyle materyalist ideolojiye hizmet eden başarılı bir aydın sineması yaratmıştır.

*Pier Paolo
Pasolini*

'Mamma Roma'

'Accattone'

'Theorema'

'Commizi D'Amore' / Aşk Toplantıları

KOMÜNİST VE KATOLİK...

Çağcıl İtalyan kültürünü etkisi altında tutan iki karşıt ve hükmedici ideolojinin, Katolikliğin ve Komünizmin arasındaki çelişkili ikilemi anlamadan, *Pasolini* sinemasını ya da İtalyan Sineması'nı değil, İtalyan toplumunu, giderek İtalyan olmayı algılamak mümkün değildir. Bir yandan 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar değil kürtaşı, boşanmayı bile kanunen yasaklayacak kadar bağnaz, diğer yandan Avrupa'nın en saygın ve en köklü Komünist partisini kurarak, oylarıyla defalarca iktidara ortak edecek kadar da ilerici. Eski kuşaktan *Rossellini*, *De Sica*, *Pasolini*, *Visconti* ya da yeni kuşaktan *Gianni Amelio*, *Nanni Moretti* gibi yönetmenleri izlerken bu ikilemi her an belleğimizde tutmamız gerek.

Pasolini'nin ilk yönetmenlik denemesi "*Accattone*" (1961), senarist olarak çalışmaya başlamadan önceki yıllarda Roma'daki yaşamının ve proleter Roma'nın en alt katmanlarını anlattığı kitabı "*Ragazzi di Vita*"nın bir yansımasıdır. Zalim varoşların anlatımındaki Yeni-Gerçekçi etki, fondaki *J.S.Bach* müziğiyle ironik bir şekilde kırılan, küçük hırsızları, kadın tellallarını ve fahişeleri yansıtan konusuna ters düşecek bir gizem ve şiirsellik içeren film, geçerli normlardan farklı yapıyla tam olarak anlaşılamamıştır. Dolambaçlı ve sinir bozucu temposunun, serinkanlı vahşetiyle yumuşak lirizminin ötesinde, *Franco Citti*'nin, yaşamı her an işkence ve zevk olarak algılayan "*Accattone*"'yi kusursuz bir şekilde perdeye yansıtması olağanüstüdür. *Pasolini*, profesyonel oyunculara hiç

yer vermediği ilk filminin tersine, ikinci filmi "*Mamma Roma*"da büyük oyuncu *Anna Magnani*'yi oynatır. Film, kendisini pazarlayan dostundan ayrılarak kendini yenilemek ve böylece garsonluk yapan oğlunu işini bırakmaya ikna ederek ona "saygın" bir burjuva muhit sağlamak isteyen geçkin bir fahişenin öyküsüdür. İnsanlığın sürekli daha iyiye ulaşma çabasını gösterirken, gerçekte olduğumuzdan daha iyi olduğumuza inanmamıza asla izin vermeyen *Pasolini*'nin kendine özgü karamsarlığı, öyküyü sonunda başlangıç noktasına döndürecektir. İlkinden daha ustaca kotarılmış, bir öncekinde olmayan bir akıcılık, olaylarla oyunculuk arasında bir iç denge sağlanmış olan ikinci filmde *Pasolini*, sonraları "*Teorema*"da daha kapsamlı olarak açığa çıkacak ana temalarından

birini, çağdaş burjuva ve küçük burjuva dünyalarının kabul edilemez yüzünü de ortaya koymaktadır.

Pasolini, 1963'de İtalya'da geçici bir süre için yasaklanan "Rogopag" filminin 36 dakikalık bölümü "La Ricotta" yüzünden, "kiliseye dil uzattığı" gerekçesiyle yargılanır ve "kamuya iftira" suçundan (daha sonra ertelenen) 4 aylık hapis cezasına çarptırılır.

BELGESEL TUTKUSU

1963 ve 1964'de cinsellik ve günlük yaşamımızdaki rolü üzerinde "cinéma-vérité" anlayışıyla gerçekleştirilmiş bir belgesel çeker: "Comizi D'Amore / Aşk Toplantıları". Belgesel tutkusu Pasolini'nin peşini hiç bırakmayacak, yaşamının sonuna dek, şiir, resim, eleştiri, öykü ve roman gibi başlıca uğraşlarından biri olarak kalacaktır. "Aziz Matyas'a göre İncil filmi için Filistin'de Mekân Ararken" (1964) filmde kullanacağı yöre ve insanların belgelediği bir ön çalışmadır. "Hindistan üstüne bir film için notlar" (1967-1968), açlıktan ölmek üzere olan Hintliler hakkında bir belgesel, "Afrikalı bir Oresteia için notlar" (1969-1970) Afrika'nın son 100 yıllık tarihinin bir sentezi, "Sina'nın duvarları" (1970-1971) Yemen'deki tarihi kalıntıların ve kültür hazinelerinin korunması için UNESCO'ya bir çağrıdır.

Marksist bir İtalyan yönetmen, Aziz Matyas İncil'i ni filme alırsa, sonucun Hristiyanlığın acı bir eleştirisi, batıl inançlara ve "kilise"nin gücünü kötüye kullanımına saldırmaya yarayacak bir araç, ya da Bunuel tarzı bir taşlama beklenebilir. Oysa Pasolini, "Il vangelo secondo Matteo / Aziz Matyas'a Göre İncil" (1964)'de metnin ruhuna sıkı sıkıya bağlı kalarak, yarı-belgesel bir biçimde Hristiyanlığın ilk günlerini yeniden canlandırır. Konuya kimseyi yargılamaksızın bir belgesel tazeliği ve tarafsızlığıyla yaklaşırken, Marksist diyalektik ve Hristiyan mitosu arasındaki ilişkiyi inceler, zenci ilâhilerinin ritmik akışı, ekmeğin ve şarabın takdis ayininin Afrika'da yer alması gibi aykırılıklarla İsa'nın öyküsünün geçtiği devirle çağımız arasındaki kuvvetli benzerlikleri vurgular. Güney İtalya'da, profesyonel olmayan oyuncularla, sinema-gerçek tarzında çekilen ve çorak topraklar üzerin-

'Il vangelo secondo Matteo / Aziz Matyas'a Göre İncil'

'Medea'

'Uccellacci e Uccellini / Şahinler ve Serçeler'

'Ediyo Re / Kral Oidipus'

de gelişen öyküde, yabancılaştırma, farklı dönemlerden ve kültürlerden alınma kutsal müzik parçaları, resim, heykel ve sinemanın kutsal ve dindışı örnekleriyle desteklenir. "Matyas'a Göre İncil", İsa'nın öyküsünün şimdiye kadar gerçekleştirilmiş en dinamik sinema uyarlamasıdır.

Pasolini'nin, şarkılı jeneriğinde şöhretini tehlikeye attığını neşeyle itiraf et-

tiği "Uccellacci e Uccellini / Şahinler ve Serçeler" (1966), o güne kadar yapılmış hiçbir filme benzemeyen, tam anlamıyla kişisel bir filmidir. Yönetmenin kendi deyişiyle, İtalyan Marksizm'inin gidişatıyla ilgili bu "mizahi-ideolojik mesel"de Toto ve oğlu, uzun bir yolda yürürken (Pasolini açıkça bunun yaşam yolu olduğunu söyler) yaşam ve ölüm hakkında konuşmaktadırlar.

'İl Porsile / Domuz Ahır'

'İl Decameron'

Derken, akıllı, aydın ve konuşkan bir kargaya rastlarlar. Karga onlara, Aziz Francis'in önerisiyle, önce kötü kuş/şahinlerle sonra da iyi kuş/serçelerle konuşmayı öğrenen ve onlara sevgi dinini öğütleyen iki rahibin meselini anlatır. Şahinlerle serçeler dine dönerler ama aralarındaki kavga devam eder ve şahinler kendilerine verilen Hristiyanlık öğretilerini serçeleri yiyerek kutlarlar! Günümüze döndüğümüzde film, karganın cırtlak sesiyle sürekli vaaz vermesinden sıkılan Toto ve oğlunun, Chaplin'in "Şarlo"su gibi günbatımına yönelmeden önce kargayı pişirip yemeleriyle son bulur. Bu şen, entelektüel kışkırtıcı ve son derece İtalyan "mesel"i bir arada tutan, Pasolini'nin Marksizm'le Katolik Kilisesi arasında çözümlenemeyen diyaloga getirdiği kişisel yaklaşımdır. 1960'ların sonlarında, Pasolini sık sık alegori ve mitosa başvurarak "Kral Oidipus", "Teorema", "Domuz Ahır" ve "Medea" ile daha mitik bir evrenin yaradılışına yönelirken, bir yandan da, dönemin modası olan, bölümleri farklı yönetmenlerin çektiği birkaç filmde, "Uccellacci e Ucellini"deki eğlenceli ve nükteli yaklaşımını sürdürür: "La Terra Vista Della Luna / Aydan Görünen Dünya" (1966), "Che Cosa Sono le Nuvole? / Nedir Bulutlar?" (1967/1968), "La Sequenza Del Fiore di Carta / Kağıt Çiçek Sekansı" (1968/1969), sırasıyla "Le streghe", "Capriccio all'italiana" ve "Amore e Rabbia" filmlerinin birer bölümünü oluşturur.

Pasolini'nin "Edipo Re / Kral Oidipus"u (1967), "psikolojiyi mitosa yansıtmak"

gayesi güden Freud'cü birer önsöz ve son sözün çerçevesinde gelişir. Olaylar, tarihsel açıdan belirli eski Yunan'da değil, zaman dışı, tarih öncesi Kuzey Afrika'da, Oidipus'un belirsizlikler içinde yetiştiği, bir bakıma bilinçaltını andıran, bir ilkel tutkular ve dürtüler dünyasında geçer. Öykü özellikle yabancı ve uzak bir gözle anlatıldığından, bir başkasının gördüğü bir düş gibi izleyiciye katılım ve özdeşleşme şansı tanınmaz. Ahlak öncesi bir dünyada yaşayan Oidipus, kendi temel dürtülerine boyun eğerken sonunda bilgiye ulaşip hareketlerinin önemini ve kimi tutkularının tabu olduğunu anladığında çok geçtir ve günahının cezası kaçınılmazdır.

DİNSELLİĞİ CİNSELLİKLE EŞ TUTAN BİR ALEGORİ

"Teorema / Teorem"de (1968) bir İtalyan sanayiciyi ziyaret eden, İsa benzeri, dünya dışı genç bir adam, gizemli cinsel çekiciliğinin baskısıyla babanın, annenin, kızın, oğlun ve hizmetçinin arzularını uyandırır. Hepsile ilişkiye girdikten sonra da çekip gider. Ailenin bireyleri teker teker burjuva toplumundaki rollerinden sıyrılarak deliliğe doğru kayar ve mahvolurlar. Değişime uğrayan tek kişi, orta sınıfın çoktan yitirdiği yaşam niteliğiyle hala uyum içinde olan halk insanı köylü hizmetçidir.

Pasolini'yi entelektüel açıdan üne kavuşturan "Teorema", burjuvazi çerçevesinde gelişen ve dinselliği cinsel-

likle eş tutan bir alegoridir. Pasolini bu kötümser teoremi soğukkanlı bir güzellikle incelerken, büyük bir zarafetle düzenlenmiş sahnelerini esip geçen soluk toz bulutlarıyla vurgular. "Burjuvazi'ye karşı nefretim aslında küçük burjuva kabalığıma, iki yüzlü görgü kurallarının adiliğine duyduğum fiziksel bir iğrenme duygusu. Belki de bunun nedeni kültürel zalimliklerini dayanılmaz buluşum. Fakat özellikle nefret toplama-yan, insanlarda biraz anlayış uyandıran, burjuvaziye uygun kişiler seçtim. Yine de burjuvazinin en kötü türüne ait değildi bu insanlar. Karakterimi Terence Stamp'ın fiziksel ve psikolojik kişiliğine uyarladım. Aslında ziyaretçinin bir bereket tanrısı olmasını düşünmüştüm; sanayi öncesi dininin tipik tanrısı, güneş tanrısı, İncil'deki tanrı, Tanrı Baba. Gerçeklerle yüz yüze gelince başlangıçtaki fikrimden vazgeçtim ve ona bu dünyanın dışından gelen metafizik bir görünüm verdim: O şeytan olabilirdi, ya da Tanrı'yla şeytan'ın karışımı. Önemli olan özgün ve durdurulamaz olmasıydı."

Film beklenebileceği gibi büyük tartışmalara yol açar, İtalyan "adaleti" "Teorema"ı yasaklayıp yönetmeni -sanatsal nedenlerle beraat edeceği müstahcenlik suçuyla yargılarken, film Uluslararası Katolik Sinema Bürosu'nun özel ödülünü kazanır.

KİŞİSEL İTİRAFLARA İLK KEZ YER VERİYOR

Burjuva kültürüyle kapitalizmin dinsel ve politik iki yüzlülüklerine saldırmada daha da ileri giden metafizik

şiddet senfonisi "Domuz Ahır"nda, iki vahşi ve tiksindirici mesel iç içe gelişir: Tanımlanmamış antik bir çağda geçen birinci öyküde, volkanik bir çölde yalnız başına yaşayan, açlıktan ölmek üzere olan bir genç adam, zamanla etrafında oradan geçenleri avlayarak yiyen küçük bir grup oluşturur. Çağcıl öyküde ise, zengin bir burjuva ailesi Bonn'da rahat bir yaşam sürmektedir. Sanayici baba savaş suçlusu rakibiyle politik bir birleşme yapmanın planlarını kurarken, oğul Berlin'deki öğrenci başkaldırılarına katılmaktan söz etmekte ve güzel sevgilisine rağmen, domuz ağılındaki dişi domuzlardan birine gizli bir tutku beslemektedir: "İl Porcile / Domuz Ahır" (1969)

Aslında öykü aynıdır, diğer insanlardan farklı, toplumca suçlanmış ve hatta bir anlamda hayatına son verilmiş bir adam hakkındadır. Pasolini, "İl Porcile"de ilk kez kişisel itiraflara yer vermektedir. İlk öykünün sonunda filmin kahramanı çevresine eşcinsel olduğunu açıklar. İkinci öyküde genç adam, kız arkadaşına sırrını ilk öyküdeki kahramanın sözlerinin hemen aynısını kullanarak açıklar: "Çok korkunç bir sır saklıyorum ve bu beni çok rahatsız ediyor, acı çekmeme ve sürünmeme neden oluyor. Ama bütün bunlara rağmen bana garip bir sarhoşluk veriyor." İlk öyküdeki "zevkten titriyorum"un neredeyse aynısı...

"Domuz Ahır", "Teorem"de olduğu gibi, konunun getirdiği çirkinliği, sürekli metaforlara başvurarak aşmayı başarabilen çok güzel bir filmidir. Almanya'da geçen bölümdeki laf kalabalığı ve yavanlığa karşın, çölde geçen öykü son derece lirik yapıdadır. Yamyamlık ve canavarlığı anlatmaktan kesinlikle uzak durarak tüketime ve bilincine odaklanan Porcile'de, Pasolini'nin ana temaları, masumiyet, suç, ceza, kişinin yalnızlığı, toplumsal kararlılıkla insan azmi arasındaki ilişkiler bir kez daha karşımıza çıkar.

KÜLTÜRLER ARASI ÇATIŞMA

Pasolini, tamamı Türkiye'de çekilen "Medea"da, Euripides'i yorumlarken seçtiği efsanelere toplumsal bir boyut eklemeyi sürdürmektedir. Bu kez söz konusu olan, kutsal/bayağı, tarımsal/burjuva, epik/dinsel, batılı/pragmatik kültürler arasındaki çatışmadır. Stil ve tema açısından yapay devamlılık-

lardan kaçan, hatta bunu reddeden Pasolini, yapısal düzeyde özellikle "Edipo Re"de göze çarpan biçimi daha büyük bir ustalıklarla geliştirmektedir. Bir yandan "Teorema" ve "Porcile"nin alegorik karmaşıklıklarından, diğer yandan da ileride gerçekleştireceği "Yaşam Üçlemesi"nin sadeliğinden uzak duran "Medea", yönetmenin iki bakış açısı arasında bir denge kurarak "felsefi bir düşünce ile bir aşk entrikasının karışımı"nı oluşturmuştur.

YAŞAM ÜÇLEMESİ

Pasolini, "Medea"dan sonra, "amaçlı" filmlerinin kördüğümünden uzaklaşıp geçmişin kısmen tarih, kısmen anı, kısmen efsane görüntülerini bugünün eleştirisi olarak kullanacağı Ortaçağın masal döngülerinden esinlenen, "Yaşam Üçlemesi"ni çeker. Adı üstünde "Yaşam Üçlemesi", acısını ve tatlısını çıkara çıkara yaşamaya adanmıştır. Amacı, öyküleri tüm ideoloji ve dogmalardan uzakta, ham halleriyle anlatıp temel insan tutkularına odaklanmak, sanayi öncesi toplumu, araya kendi yorum ve çözümlemelerini katmadan, bütün enerjisi ve doğallığı ile kutlamaktır. Pasolini, Boccaccio'nun Decameron, Chaucer'in Canterbury Tales ve Binbir Gece Masalları'ndan uyarladığı üçlemesinde, ideolojik boyutu bilinçli olarak ilk ve son kez terk ederek, filmlere son derece çekici bir saflık ve tazelik aşılamıştır.

Üçlemenin ilk filmi "İl Decameron"

(1971)'da masumiyetin hâla mümkün olduğu, gizemli bir geçmişe duyulan özlem yansıtılmaktadır. Yönetmen, Decameron'dan uyarladığı sekiz öyküde, "Teorema" ve "Porcile"nin alegorik karmaşasından uzaklaşıp "dünyevi, şen, kalabalık ve ışıkla dolu düşsel bir dünya"ya yönelerek, yüzyılımızla ortaçağ arasında, önemli toplumsal değişimlerin gerçekleştiği dönemler olarak paralellik kurmaktadır. Seçtiği renkli öyküler, farklı türlerde olsalar da, iki ana çatışmayla özetlenebilirler: birey ile toplumsal veya dinsel dogma, ya da fırsatçı kişi ile saf kurbanı arasındaki çatışmalar.

Pasolini, Ortaçağı, insanlığın bütün sınıflarında aynı zevklerle aynı ikiyüzlülüğün geliştiği şen bir fırsatçılık ve serbest cinsellik dönemi olarak gören yaygın yarı-doğruları onaylasa da, öyküler arasında bir sonraki öyküyü anlatacak yüzü pazar yerinde arayan Giotto'yu canlandırarak "İl Decameron"un tarihsel gerçekleri yendi den yaratma çabasının kişisel bir düşünce olduğunu doğrular.

Chaucer'in Canterbury Tales'inden uyarlanan ve İngiltere'de çekilen "I Racconti di Canterbury"de (1972), Canterbury'ye giden bir grup hacı yoldaki zamanı, bir dizi macerayla, ya da birbirlerine öyküler anlatarak geçirmektedirler. Hacılar öykülerini anlattıkça/yaşadıkça, ozan Chaucer (Pasolini) bunları gelecek nesiller için kaleme almaktadır.

'I Racconti di Canterbury'

'Salo o le 120 Giornate di Sodoma'

Rabelais tarzı bir mizahla, apaçık cinsel sahnelerle, öyküleri insanlığın açgözlülüğünü anlatmak için kullanan Pasolini, yumuşak ve kibar sayılabileceklerle değinmezken, iğrenç osuruklarla dört başı mamur "Değirmencinin Öyküsü"yle müstehcen "Reeve'in Öyküsü"ne filmde iki pis şaka gibi yer vermektedir. Bu müstehcen mizah anlayışının ardında Pasolini, dehşeti dev bir şeytanın yüzlerce insanı dışkıyla boşalttığı cehennemden dehşetine eşdeğer "Affeden Kişinin Masalı"yla, temelde kötümser bakışına bağlı kalmaktadır. "Tüccarın Öyküsü"nde, kör ve yaşlı kocanın ateşli kızını Josephine Chaplin'e yorumlatarak Charlie Chaplin'e de selâm çakmaktadır.

Üçlemenin ana unsurları din, cinsellik ve sihir ise, her üç filmin de sırasıyla bu temalardan birine ışık tuttuğu söylenebilir. Sihir, "Il Fiore Delle Mille e Una Notte"de tam gerçek anlamını bulur.

"1001 Gece Masalları"nın bağlayıcı tema'sı olarak köle kız Zumurrud'la tecrübesiz sevgilisi Nureddin'in aşk

öyküsünün kullanıldığı "Il Fiore Delle Mille e Una Notte"(1974), üçlemenin en güzel halkasıdır. Masum cinselliğe, çıplaklığa, cinsel arzulara adanmış bu şükran türküsü, heteroseksüel erkeğin görünüşünün ağır basmadığı ve erkekle kadının güzel yanlarının ve arzularının benzeri görülmemiş bir eşitlik içinde işlendiği bir yapımdır.

VAHŞETE GERİ DÖNÜŞ

1944'de İtalya Müttefiklerin eline geçmiş, faşist iktidarın kalıntıları kuzeydeki küçük Salo Cumhuriyeti'nde yoğunlaşmıştır. Yörenin dört ileri geleni, Dük/Asalet, Piskopos/Din, Baş Yargıç/Adalet ve Belediye Başkanı/Yönetim-İktidar, aralarındaki ilişkileri sağlamlaştırmak için birbirlerinin kızlarıyla evlenirler. Köylerdeki genç kızlarla delikanlıları topluca tutuklatarak aralarından en çekici on sekizini seçerler (bu sayı iki erken ölümle on altıya inecektir). Tenha ve uzak bir köyedeki villaya korumalar, hizmetçiler ve cinsel organlarının büyüklüğüne göre seçilen damızlık erkekler

alınır. Topluma önderlik eden bu dört insan, özel olarak seçilen genç kız ve oğlanları sistematik bir biçimde aşağılayarak onlara tecavüz ve işkence ederler. Geçmiş çağın giysileri içindeki ürkünç bir kadınlar üçlüsü tarafından anlatılan bir dizi müstehcen öykü ile başlayan bu sefahat dolu işkence âlemleri giderek bir tür dinsel tören havasına girer.

Pasolini, son derece kötümser ve bunalımlı "Salo o le 120 Giornate di Sodoma" (1975) ile faşizmin etkisindeki 20. yüzyılın vahşetine geri dönmüştür. Çektiği son film olan bu faşizm karşıtı zehir zemberek başyapıt, Pasolini'nin bir tür kasvetli vasiyetidir. Marquis de Sade'nin 18. yüzyılda yazdığı pornografik destan "Les 120 Journées de Sodome"dan (Sodom'un 120 Günü) alınan öyküleri, Mussolini'nin 1943'de kurduğu kısa ömürlü Faşist Cumhuriyet Salo'ya uyarlarken yönetmen, cinselliğin özgürlüğe giden bir yol olmayıp, bir zulüm aracına dönüştüğünü kanıtlamak için dozu gitgide artan âlemlere ve işkencelere başvurur.

Sabit kamera çekimleriyle, insan sapkınlıklarının en uç biçimlerini durağan ve iç karartıcı bir tonda inceleyerek, öykünün yapısını Dante'den esinlenen üç döngünün etrafında geliştirerek bir ayinsel düzen havası oluşturur. Filmin sado-mazoşist gelişimi eşcinsellikten sadizme, işkenceden katliama her türlü sapkınlığa amansızca uzanır. Pasolini'ye göre, kurbanların üzerinde kurulan cinsel hâkimiyetle simgelenen faşizm, çoğunluğun azınlığa bağlı olduğu tüm iktidar sistemlerinde açıkça görülmesine bile, kaçınılmazın nihai açığa çıkışıdır.

İtalyan mahkemeleri tarafından "müstehcen, kutsal değerlere küfredici ve düzen yıkıcı" ilân edilen filmde, ölüm korkusunun yanı sıra, çöküş ve umutsuzluk sancıları içinde kıvranan insanlığa soyutlanmış son bir ağıt yatar. İzlenmesi çok zor, neredeyse olanak dışı olan "Salo", filme alınmış en korkunç ama en güzel düşlerden biridir.

Pasolini'nin filmin tamamlanmasından kısa bir süre sonra "Salo" dakini aratmayacak bir şekilde öldürülmüş olmasıysa, mesajı tamamlayan bir kehanet olmuştur... ■

Bİ' TORBA DOLUSU MİS KOKU

Koroplast çöp torbaları; çilekli, limonlu ve vanilyalı çeşitleriyle mis gibi kokuyor. Banyonuzun ve mutfağınızın kokusunu değiştiriyor.

KOROPLAST
Hayatı Kolaylaştırır

10 parmağında 10 müzikal beceri...

ROMAN GRINBERG

Piyanist Roman Grinberg Kasım ayında, iki ayrı grupla önce Aşkenaz Sinagogu'nda, ardından Avusturya Kültür Ofisi'nin Yeniköy'deki mekânında Yidiş tınıları, klezmer ve klezmer-caz türlerinde iki farklı dinleti ile sahne alacak. Yahudi Müziği'nin farklı türleri olan Yidiş, Sefarad, İsrail, Koro, Hasidik Sinagog müziğinin yanı sıra caz müziğinde de uzman olan Viyanalı sanatçı Roman Grinberg ile Türkiye konserleri öncesinde söyleştik

Sanırım bu İstanbul'daki ilk performansınız olacak. Bu etkinlik kimin tarafından oluşturuldu ve gerçeğe dönüştürüldü?

İstanbul'da ilk performansım değil. Birkaç yıl önce bir caz kulübünde yerel müzisyenlerle birlikte bir konser verme onurunu edinmiştim. Ancak Viyana'nın en iyi dünya müziği, caz ve Klezmer müziği icra eden sanatçılarından oluşan Klezmood adlı grubumla birlikte ilk performansım olacak.

Bildiğim kadarı ile çok çeşitli müzik türlerini icra eden bir müzisyensiniz. Solo performansınızın yanı sıra Viyana Yahudi Korosunu ve bir Klezmer grubunu yönetiyor, Rus folklorik müziği ile İsrail müziği yapabiliyorsunuz. Önce hangi müzik türü ile başladınız ve ilk ter-

cih ettiğiniz müzik türü hangisi?

Tabii ki müziğe ilk önce klasik piyano dersleri almakla başladım, oradan klasik şarkılara, oradan caza ve daha sonra Klezmer ve dünya müziğine geçiş yaptım. Günümüzde çoğu Yahudi Müziği'nin farklı türleri olan Yidiş, Sefarad, İsrail, Koro, Hasidik Sinagog müziği gibi çok çeşitli müzik projeleri yürütüyorum. Böylelikle bilgimi favorim olan müzik türlerinde karıştırmaya ve karşılaştırmaya çalışıyorum. En iyi sonucu alabilmeleri için insanların tüm eğitimlerini ve deneyimlerini işlerine vermeleri gerektiğine inanıyorum.

İstanbul programınızın odağında ne olacak? Sanırım iki farklı mekânda, farklı türde iki konser vereceksiniz.

İki ayrı mekânda farklı müzisyenlerle vereceğim konserlerde iki ayrı programım olacak ve aynı zamanda yeni bestelerimden de örnekler sunacağım. Aşkenaz Sinagogu'nda gerçekleşecek ilk programım Yidiş folklorik şarkıları ile Klezmer nağmelerine, Avusturya Kültür Merkezi'ndeki programım da Yidiş ile Caz karışımı üzerine odaklanacak. Bu nedenle bazı müzisyenler birinci konser sonrasında Viyana'ya dönerken, diğer bir müzisyen grubu ikinci konser için bana katılacak.

Eski Sovyetler Birliğinde doğdunuz. Siz henüz bir çocukken aileniz İsrail'e göç etti. Üçüncü ikametiniz olarak Viyana'yı seçtiniz. Tüm bu duraklar konusunda bizleri biraz bilgilendirir misiniz?

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler

Klezmer müziği

Birliği ile ilgili anılarım oldukça karışık. Orası çocukluğumu, gerçekten çok sevdiğim ilk müzik derslerimi, aynı zamanda antisemitizmi ilk deneyimlediğim yerd. Günümüzde Yahudi Kültürüne ilişkin gerçekleştiren festival ve konserler, hatta büyük gösteriler sayesinde eski Sovyetlerdeki gelişmeyi açıkça görabiliyorum. Oraya dönüp Yidiş şarkılarını orada söylemekten her zaman zevk alıyorum.

İsrail oldukça düzenli ve normal bir ülke... Buna rağmen diğer ülkelerden farkı, oradaki herkesin dünyayı nasıl yöneteceğini biliyor izlenimini yaratmasıdır. İsrail'de yaşayan Avusturya Yahudi'si bir bestecinin bir şarkısı var. İsrail'in devlet başkanının milyonlarca başkana başkanlık yaptığını iddia eder. Okey, şaka yapmayı kesiyorum. İsrail'e gitmeyi seviyorum, orada bulunmaktan zevk alıyorum çünkü orada kocaman bir ailem var. Sanırım oradaki insanların sorunlarını hepimiz biliyoruz. Onlara özenmiyorum.

En nihayet Viyana... Orası yaşadığım, çalıştığım, çocuklarımın doğduğu, çok kültürlü bir yaşam tarzını bulabildiğim, bana ilham veren ve aynı zamanda şarkılarımı bestelemem için gerekli sükûneti bulduğum yer. Her ne kadar ben bir dünya vatan-daşı olarak hissetsem de, Viyana'da kendimi evimde hissettiğimi açıkça söyleyebilirim. Sınırları sevmiyorum, insanların istedikleri zaman istedikleri yere seyahat özgürlüğüne sahip oldukları ahenkli bir dünyada yaşamayı tercih ederim. Fakat dünyamız sahip olduğumuz tek dünya. O halde elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışalım. Ben kendi açımdan, müzik yapmaktayım. İnsanlar birlikte şarkı söyleyip dans edebildikleri sürece, tartışmayacaklar ve birlikte barış içinde yaşayacaklardır.

Bildiğim kadarı ile Avrupa'daki Klezmer gruplarında (ABD'dekilerden farklı olarak) Yahudi'den fazla Hristiyan elemanlar var, hatta bu grupların bazıları sadece Hristiyan müzisyenlerden oluşmakta. Viyana Yahudi Korosundaki elemanların kimler tarafından oluşturduğu sorusunu korkarak soracağım.

Doğrudur, Klezmer müziği yapan çok fazla Yahudi yok. Ne olmuş yani? Caz çalan birçok Avrupalı olduğu gibi,

19. yüzyılda Doğu Avrupa ve Rusya'da doğmuş olan *Klezmer Müziği*, temelini o yörelerde oturan Aşkenaz Yahudilerinin halk ve dans ezgilerinde bulur. "Akademik" veya "Salon Müziği" olmaktan oldukça uzaktır ve nota okumasını basit insanların tınlarından gelişmiştir - o kadar ki, "klezmerim" (klezmer çalgıları) sıfatı, o dönemlerde aşağılayıcı unsurlar dahi taşımaktaydı ("çingene" = "bohème" gibi) ! Öte yandan, o yılların tüm bayram, tören ve özellikle düğünleri bu çalgıcılar olmadan düşünülemezdi. Bu nedenle her zevke uygun geniş bir müzik dağarı bulunan klezmerim, dans ezgilerinin (*hora*) yanı sıra, halk şarkıları, neşeli tınlar (*freylakh*), baladlar (*doyne*), marşlar ve hatta hafif klasik yapıtlar da çalmaktaydılar. Etkileşimleri ise Batı Avrupa müziğinin yanında Bulgar, Romen, Grek ve Türk ezgilerinden oluşmuştu ve bu müziğin yaygınlığı Urallar'dan Almanya'ya, güneyde ise Türkiye'ye kadar ulaşmaktaydı.

"Klezmer" sözcüğünün anlamı İbranice "kli" = alet ve "zemer" = ezgi'den türetilmiştir; dolaylı anlamı ise "keley-zemer" = "sesin iletimi"dir. Doğu Avrupa kökenli bu Yahudi müziğinde önemli bir yer tutan keman ve klarinet, geniş oktav aralıkları ile gerek sevinci gerekse üzüntüyü en iyi anlatabilen, insan sesine en yakın müzik aletleri olarak bilinir. Öte yandan, kimi müzik antropologlarına göre bu aletler taşınması kolay ve hafif olduğundan, Yahudi karşıtı saldırganlardan kurtulmak veya göç etmek zorunluluğunda bırakılanlarca, kolaylıkla yanlarında götürülebiliyordu...

Rusya ve Ukranya'da çoğunlukla bir çeşit "aile işletmeleri" biçiminde çalışan klezmerim, babalar / oğullar / amcalar / yeğenlerden oluşan toplulukları ile neredeyse boğaz tokluğuna, çoğu kez köy-köy, kasaba-kasaba dolaşarak, öncelikle düğünlerde çalarlardı. Yirminci yüzyılın başında ise, Yahudi halkının uğramış olduğu kıyımlar nedeniyle Rusya ve Doğu Avrupa'dan Amerika'ya göç etme zorunluluğunda bırakılan yüzlerce klezmerim aracılığıyla bu müzik özellikle ABD'nin doğu kentlerinde büyük ilgi yandırmış, Yiddiş tiyatro ve show'larında yer almış, ayrıca radyo yayınlarında ülkeye yayılmış ve o dönemin taş plaklarında ölümsüzleştirilmişti.

1930'ların ekonomik bunalımı ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında ise özgün klezmer müziği unutulmaya başlanmış, ancak bu arada Atlantik kıyılarındaki büyük kentlerinde George Gershwin gibi bestecileri, Benny Goodman gibi cazcılar etkilemişti ("Rhapsody in Blue"nın hemen başındaki klarinet haykırışında veya "And The Angles Sing" gibi o dönemin popüler ezgilerinde klezmer etkisi gözden kaçmıyordu). İlk kuşak klezmerim ise artık unutulmuş ve ömürlerini tamamlamak üzereydiler... Ancak yetmişli yılların ortalarında bir avuç dolusu genç Amerikalı Yahudi müzik etnoloğu ve müzisyen, bu eski cevherleri yeniden keşfetmeye özenir. Eski taş plaklarda gördükleri isimleri telefon rehberlerinden bulup, bu efsanevi müzisyenlere (örneğin, Ukranya'da *David Tarraschuk* olarak doğup, ABD'nde 1920'lerde *Dave Tarras* olarak ünlenen klarinetçiye) konserler verdirmeye başlar, onlarla birlikte çalıp eski parçaların yeni uyarlamalarını gerçekleştirir - ve böylece *Zev Feldman*, *Andy Statman*, *Henry Sapoznik* gibi müzisyenlerden doğan onlarca yeni klezmer grubu, büyük yankılar uyandıran bir "klezmer revival" (yeniden doğuş) başlatır!

Bu tür çalışmaların ardından *Klezmer Conservatory Band*, *Klezmatiks*, *Kapelye* ve *Brave Old World* gibi topluluklar, aralarına kemancı *Itzak Perlman*'ı da alarak arşiv çalışmaları ve yeni, bazen caz ve rock müziği uyarlamalarını da içerebilen "fusion" türü yorumları ile klezmer müziğini yaşatmaya devam edip yaygınlaşmasına vesile oldular. Günümüzde ABD'nin birçok kentinde sürekli olarak çağdaş klezmer müziği çalan kulüpler bulunduğu gibi, Batı ve Doğu Avrupa'nın birçok ülkesinde bu müziğe büyük ilgi duyulmakta, zaman zaman Yahudi olmayan müzisyenler dahi klezmerim'liğe soyunmaktadır.

Batı Avrupa Klasik Müziği yapan çok sayıda Afrika kökenli Amerikalılar ve Asyalılar var. Benim açımdan en önemlisi parçanın otantik olarak çalınıp çalınmadığı konusudur.

Geleneksel folklorik müzik çalabilmesi için müzisyenin ait olduğu ulusun kökenlerini ve tarihini derinlemesine öğrenmesi, sonra geleneklerin (sadece müzik alanında değil) gelişim sürecini anlamaya çalışması gerektiği ve nihayet o müzisyen seçtiği müzik tarzını çocukluğunda tanınamıyorsa, belirli bir dönem bu müziğin beşiği olan ülkeye gidip orada yaşamasının kaçınılmaz olduğu kanısını taşıyorum.

Oradaki insanlarla konuşmaya, onlarla birlikte çalmaya ve onların düşünce tarzlarını anlamaya ve o kişileri duyumsamaya gereksinimin vardır. Aksi halde ürettiğin sadece bir kopyalama çabası veya taklit olur. Her ne kadar daha az etkin ancak yine de kabul

edilebilir bir yöntem olsa da, spesifik bir müzik stilini öğrenmenin diğer bir yolu da o müziğin kaynağında doğup yetişmiş bir kişiden öğrenmektir.

Avusturya'daki günlük yaşamınızda veya özellikle konserleriniz sırasında antisemitizm ile karşılaşır musunuz? Yahudi olmayanlara Yahudi Müziği çalmaktan vazgeçme aşamasına hiç geldiniz mi?

Bu konuda en kötü deneyimimi 25 yıl önce yaşadım. Oldukça genç bir müzisyendim ve o dönemde Yahudi Müziği fazla popüler değildi Avusturya'da. Klezmer'in canlanması ilk olarak ABD'de başladı. Konserlerimden birinde seyirciler arasından bir adam: "Kes şunu! Elektriği tüketmekten vazgeç!" diye bağırdı. Tabii ki o anda şok geçirdim. Fakat hiçbir zaman Yahudi Müziği çalmaktan vazgeçmeyi düşünmedim. Günümüzde konserlerime yüzlerce seyirci geliyor, çoğunluğu da Yahudi değil. Bu tür müzikten hoşlanıyorlar.

Sefarad Müziğine ilginiz var mı? Bu müzik türünün örneklerinden birini hiç çalmayı denediniz mi? Sefarad Müziği yapan müzisyenlerle ortak projelere girmek ilginizi çeker mi?

Sefarad Müziğini çok

severim. Koromdaki repertuarımızda bazı Sefarad şarkılarına yer veriyoruz. Bu şarkıları korodaki seslere göre adapte ediyorum, çok güzel ve özel bir sonuç veriyor. "Avre Tu", "A La Una Yo Nasi", "Luz de Israel", "Ocho Kandelikas" bunlara sadece birkaç örnek. Fakat ben kişisel olarak bir Yidiş Müziği uzmanıyım ve performansımı yüksek standartlarda tutmaktayım. Daha önce de belirttiğim gibi yakınlık duyduğum bir folklorik müziği öğrenebilmem için çok çalışmam ve Türkiye, Sırbistan, Bulgaristan, Fransa, İspanya, Portekiz, Fas gibi ülkelere gidip bu müziği derinlemesine öğrenmem gerekir. Bu nedenle bir Sefarad şarkısını çalmak konusunda kendimi tatmin edecek kadar başarılı olamayacağım endişesini taşıyorum.

Türkiye seyahatiniz öncesinde, bu ülke konusunda düşünceleriniz nelerdir ve beklentilerinizi nasıl tanımlarsınız?

Birkaç kez Türkiye'ye geldim. İstanbul özellikle orada bulunmaktan zevk aldığım kentlerden biri. Paris, Kudüs ve New York'un yanı sıra İstanbul, sokaklarındaki yaşam kargaşasından ve kültürel çeşitliliğin etkinliğinden ilham aldığım dünyadaki az sayıdaki kentlerden biri. Orada şarkı söylemeyi heyecanla bekliyorum. ■

Teşekkürler

Birçok girişimde olduğu gibi, kültürel etkinliklerin oluşmasında da iki önemli etmenden söz edebiliriz ki, bunlar "hayalgücü" ve "maddi destek"dir - ancak onları bir araya getiren "iyi niyet" çatısını da göz ardı etmemeliyiz! İşte nasıl ki İstanbul Sefarad Kültürü Araştırma Merkezi ile Cervantes Enstitüsü zaman zaman işbirliğinde bulunuyorsa, Aşkenaz Cemaati de kentimizdeki Alman ve Avusturya kültür kurumları ile birlikte yıllardır ortak etkinlikler düzenliyor... Bunların ilki 2002 yılında Goethe Enstitüsü ile Schneidertempel ve NŞKM'de Berlin'den konuk ettiğimiz "Aufwind" grubunun iki klezmer konseri, ayrıca gene Schneidertempel'de Avusturya Kültür Ofisi ile birlikte düzenlediğimiz "Viyana Yahudileri" ve 2004'de Goethe Enstitüsü'yle CENTROPA kurumunun "Yeniden Oluşan Bir Dünya - Orta ve Doğu Avrupa'daki Yahudi Yaşamı" sergileriydi. Bundan iki yıl önce İstanbul Avusturya Kültür Ofisi Müdürlüğü görevine atanmış bulunan değerli dostum Mag. Doris Danler ile ilk tanışmamızda, Türkiye Musevileri ile çeşitli kültürel alanlarda birlikte çalışma arzusunu belirtmişti kendisi - ve bunun ilk uygulamasını hemen 2012 yılı başlarında Schneidertempel'de düzenlediğimiz Avusturyalı Roman sanatçı Ceija Stojka'nın bizzat tanık olduğu "Nazi ölüm kampları çizimleri" sergisiyle yapabildik...

Ne yazık ki, gene Avusturyalı dostlarımızla aynı yıl için tasarlanmış olduğumuz büyük bir Holokost sergi ve dinletisini, salt bizlerden kaynaklanan nedenlerden dolayı gerçekleştiremedik...

2013 ise katmerli bir "klezmer yılı" olacağına benzer! Mart ayında, bu kez Goethe Enstitüsü Müdüresi sevgili Claudia Hahn-Raabe'nin desteği ile Almanya ve ABD'den konuk ettiğimiz progresif klezmer topluluğu "Daniel Kahn & The Painted Bird", Yüksekaldırım Aşkenaz Sinagogu'nun görkemli kubbesinin altında iki yüzü aşkın coşkun dinleyicinin doymak bilmediği olağanüstü bir konser sundu. Bu ay içinde ise, şimdi de Viyana'dan gelecek iki ayrı grubu iki ayrı yerde dinleyebileceğiz: Nelly arkaşımın kendisiyle yapmış olduğu söyleşide ayrıntılarını bulabileceğiniz gibi, on parmağında on "müzikal marifet" bulunan piyanist Roman Grinberg bize iki ayrı topluluğuyla önce Aşkenaz Sinagogu'nda, ardından ise Avusturya Kültür Ofisi'nin "Palais Yeniköy"ünde Yiddiş tınıları, klezmer ve klez-jazz türlerinde vereceği iki apayrı dinleti hazırlıyor! Bu olağanüstü etkinlikleri maddi imkânlarıyla mümkün kılan Avusturya Kültür Ofisi Müdürü Sayın Doris Danler ve Aşkenaz Cemaati Yönetim Kurulu üyelerine şimdiden pek çok teşekkürler...

...ve darısı, kentimizdeki diğer yabancı kültür kurumlarının başına..!

R. Schild

*Mucize ışıqlarınız
evinizi
aydınlatsın...*

Hanukiya çeşitleri
Gözlem'de

T: 212 - 231 92 82

www.gozlemkitap.com • kitabevi@salom.com.tr

Sarkılarla deniz
kokulu bir sığınak

CHAMBAO

ENDÜLÜS MÜZİKLERİYLE
ELEKTRONİK MÜZİĞİ
BULUŞTURAN VE
ŞARKILARINDA
FLAMENKO'DAN,
TANGO'YA BİRBİRİNDEN
FARKLI TÜRLERİ
KENDİLERİNE ÖZGÜ BİR
TARZLA HARMANLAYAN
CHAMBAO, 2002
YILINDA YAYINLADIKLARI
"FLAMENCO CHILL" İSİMLİ
İLK ALBÜMLERİNDEN BERİ
DÜNYA MÜZİĞİNİN EN
BAŞARILI GRUPLARINDAN
BİRİ OLMAYI SÜRDÜRÜYOR.
CHAMBAO'NUN SESİ VE
ŞARKI YAZARI LA MARİ
İLE KONSER ÖNCESİ
SÖYLEŞTİK.

Kariyerlerinde 10 yılı geride bırakan Chambao, Akdeniz müziklerini farklı tarzlarla buluşturmakla kalmıyor, dünyaca ünlü yıldızlarla yaptıkları kayıtlarla da büyük ilgi görüyor. İsmi İspanya'nın güneyinde, Malaga'da, çatısı palmye yapraklarından ya da bambulardan yapılan ve ahşap sopalarla desteklenen kumsal barakalarından alan Chambao'nun müzikleri de sanki hayatın tüm yoruculuğundan koruyan deniz kokulu bir sığınak gibi... Chambao'nun şarkılarına yeniden hayat verdiği ve Sony Music etiketiyle yayınlanan albümleri "10 Anos Around The World", 2 CD olarak bizde de vitrinlerde. Albümde grubun şarkılarına ünlü dj'lerle remixler ve ayrıca Cesaria Evora'dan, Lila Downs'a, Ricky Martin'den, Estrella Morente'ye kadar birbirinden ünlü yıldızlarla düetler yer alıyor. Chambao'nun sesi ve şarkı yazarı La Mari ile müziklerini, geride bıraktıkları 10 yılı, yeni albümlerini ve 12 Kasım konseri öncesi İstanbul'u konuştuk.

Müziklerinizde Flamenko'yu farklı yollarla sunmaya çalıştığınızı söylüyorsunuz; peki Flamenko'nun en çok hangi özelliklerini koruyorsunuz?

Aslında Chambao olarak özünde Flamenko'dan çok Endülüs müzikleri yapıyoruz diyebilirim. Birçokları gibi ben de Flamenko hayranıyım ama kesinlikle yaptığımız müzikler Akdeniz'de, Endülüs'te, Malaga'da hergün soluğunu aldığımız toprakların köklerini alıyor...

Şarkı sözlerinizde fazlasıyla sosyal meselelere de değiniyorsunuz ama gerçekten şarkıların dünyayı değiştirebileceğine inanıyor musunuz?

Bir iddiada bulunmaya niyet ederek değil, sadece düşündüklerimi yazarak söylüyorum, her zaman içimde ne varsa ifade ediyorum. Kimi zaman Cebelitarık Boğazı gerçeğini (yıllardır olup bitenleri), ve kimi zaman hislerimi, aşkı, düşlerimi anlatıyorum... Ya da kimi zaman isteyen herkesin dilediği gibi hissedip, dilediği yere çekebileceği sözleri.

2009 sonlarında iklim değişimi konusunda bilinçliliği artırabilmek için Patagonya'da Perito Moreno buzullarına seyahat ettiniz; peki verdiğiniz seyircisiz konser size neler hissettirdi?

Plak şirketinin fikriydi ve doğaya, yeryüzüne ve bazen tehlikeli olabilen insanlığa sembolik olarak şarkı söylemekten ibaretti. Karşı konulmaz ve gerçekten uçsuz bucaksız eşsiz bir doğal güzelliğin içinde ufaklık hissetmek harika bir deneyimdi.

Müzik kariyerinizde 10 yılı geride bıraktınız; sizce yıllar içinde kendinizi bir sanatçı olarak ifade edişinizde neler değişti?

Chambao 2009 sonlarında bir ara verip 2012 ortasında yeniden dönmüş oldu, belki çok uzun bir ara olmadı, müzik dinleyerek, konserlere giderek, hayat hakkında biraz daha fazla öğrenerek zaman geçirdim.

Sanırım bu sürecin sözler ve müzikler

Cenk Erdem ve La Mari, 2010

mü Chambao dinleyenlere bir teşekkür olarak hazırladık.

Bir önceki stüdyo albümünüzün misafirlerinden biri de efsanevi Kübalı piyanist Chucho Valdes olmuştu; sırada başka sürpriz isimlerle de projeleriniz var mı?

belki bana yine başka sanatçılarla da işbirliği şansı verebilir, ama genelde şu aralar pek üstünde durmuyorum.

Müzikleriniz şehir yaşantısının kargaşasından kaçış gibi de hissettiriyor; peki siz günlük hayatın stresinden uzaklaşabilmek için neler dinliyorsunuz?

Tarifiniz için çok teşekkürler! Ben de çoğunlukla günlük hayatın stresinden kaçmak için kırsal yerlere, deniz kenarına kaçıyorum, Toumani Diabaté'den

Mercan Dede'ye ve Nitin Sawhney'e kadar elime geçen müzikler ve keyif için seyahat ediyorum, kimi zaman da seyahatlerde elime geçen, çok hoşuma giden ve hiç bilmediğim müzikler keşfediyorum.

İstanbul'a ilk kez 5 yıl önce gelmişsiniz, bu kez 12 Kasım'da yepyeni şarkılarınızla sahnede olacaksınız; ilk ziyaretinizden İstanbul'la ilgili aklınızda en çok neler kaldı?

Çevremdeki herkesin sevgi dolu ve ne kadar sempatik olduğunu hatırlıyorum, bayıldığım yemeklerinizi de hatırlıyorum. İstanbul bana Endülüs'ü de çağırıyor ayrıca semazenleri de biliyorum... Çok sevdiğim iki tane Mercan Dede albümü de aklıma geliyor! Ülkenizle ilgili çok güzel anılarım da var ve müziklerimizi paylaşmak üzere davet edildiğimiz için şükran duyuyorum. ■

“Yaptığımız müzikler Akdeniz’de, Endülüs’te, Malaga’da hergün soluğunu aldığımız toprakların köklerini alıyor...”

üzerinde de etkisi oldu, aslında öyle çok düşünmeden kendiliğinden gelişti. Chambao'nun özü kendi müzikleri daha fazlası değil.

Müzikteki 10.yılınızı kutlarken çıkardığınız son albümünüzü bize nasıl tarif edersiniz?

10 yılın Chambao hitleriyle 2 cd'den oluşan “10 years Around The World” albümü yayınladık. Birinci cd için Nneka, Lila Downs, Javier Ruibal gibi konuk sanatçıların katkılarıyla şarkılarımızı yeniden kaydettik ve ikinci cd için de ünlü isimlerle ve onların müzikleriyle yaptığımız düetleri koyduk. Yeni versiyonlar yeni bir formda yeniden hayat buldular, her bir sanatçının kendi tarzıyla ve keyif alarak şarkılara verdiği farklı havayı görmek çok heyecanlıydı. Sonuçtan çok memnunum ve umarım benim hoşuma gittiği kadar dinleyenlerin de hoşuna gider, bu albü-

Chucho Valdes, Joemi Carmona ve Carles Benavent ile birlikte konuk olmuştu. Benim için birlikte çalışmak harika bir deneyimdi ve şarkıyı daha da güzelleştirerek verdikleri hava büyük bir keyif oldu, bence albümün cevheriydi. Beraber çalışmakla çok iyi hissedebileceğim başka isimlerle de biraraya gelmek isterim, ama bilemezsiniz...

Şimdiye kadar Latin süperstar Ricky Martin'den, dünya müziği efsanesi Cesaria Evora'ya kadar birçok ünlü isimle çalışmış oldunuz ama dünyaca ünlü bir pop yıldızıyla da çalışmayı seçseydiniz kim olsun isterdiniz?

Gerçek şu ki, kimle çalışmak isterdim şu ara söyleyemem çünkü bahsettiğim “10 years Around The World” projesi üzerinde son 1 yıldır çalışırken zaten birlikte çalıştığım birçok isim oldu ve hepsinden çok keyif de aldım. Zaman

ANDRÉ RIEU İSTANBUL'DA

Müzik otoritelerince bu yüzyılın en önemli müzisyenlerinden biri kabul edilen André Rieu'nun, dünyanın en ünlü orkestralarından Johann Strauss Orkestrası'yla birlikte İstanbul'da vereceği konserin biletleri tükenmek üzere...Olimpiyat statlarında konser veren tek klasik müzik sanatçısı olan André Rieu'nun vereceği konser şimdiden yılın en önemli müzik olayı sayılıyor. Bugüne kadar dünya müzik listelerinde 30 kez liste birinciliğini elinde tutan André Rieu, yine Pollstar'da 2012 yılının en çok kazanan müzisyenler listesinde 12. sırada yer alıyor.

29 Kasım Cuma / Sinan Erdem Spor Salonu

RIFF COHEN 'A PARIS'

Riff Cohen 8 yaşından beri durmadan şarkı söyleyen, üstelik kendi yazıp bestelediği şarkıları seslendiren 28 yaşında genç bir sanatçı... Yeteneği, doğallığı, sahnedeki enerjisi ve samimiyetiyle fark yaratmayı başaran Riff Cohen, hit şarkıları 'J'aime', 'A Paris' ve albümünde yer alan birbirinden güzel şarkıları ile izleyenleri kendisine hayran bırakacak. Sahnedeki duruşu, akıl almaz enerjisi ve samimiyetiyle dinleyicilerini büyülemeyi başaran Riff Cohen, albümüyle aynı ismi

taşıyan ilk single'ı 'A Paris' için çekilen video klibi ile bir milyonun üzerinde izlenme rakamına ulaştı! Tel Aviv doğumlu Riff Cohen, eğitimini Tel Aviv Üniversitesi Müzikoloji Bölümü'nde tamamladı. 14 şarkıya ver verdiği ve prodüktörlüğünü üstlendiği ilk albümü "A Paris"de 4 şarkıyı İbranice, 1 şarkıyı Nubiya (Mısır'ın güneyinde konuşulan bir lisan) dilinde ve geri kalan şarkıları Fransızca seslendiriyor.

4 Aralık Çarşamba / Zorlu Center PSM

ŞOSTAKOVİÇ GÜNLERİ

MARTINA
LOPEZ

DAVID
BOLDRINI

Dimitri Şostakoviç anısına düzenlenen Şostakoviç Günleri kapsamında Martina Lopez ve David Boldrini bir müzik ziyafeti verecek. Viyolonselde Ramon Jaffe'yi dinleme olanağını bulacağız.

Program: Viyolonsel ve Piyo için Parça Op.9 Viyolonsel için "Moderato"

Viyolonsel ve piyano için Sonat Re minör Op.4

19 Kasım Salı / CRR Konser Salonu

KLASİK MÜZİĞİN
İKİ DEV İSMİ

MARTHA ARGERICH VE GIDON KREMER İSTANBUL'DA İLK KEZ BİRLİKTE

Doğal yetenekleri, duyarlılıkları, teknik ve yorum zekâları birleşince eleştirmenler tarafından “ateşli lirizm”, “rüya gibi ve şairane” kelimeleriyle tanımlanan ve “birlikte çalarken adeta tutuşuyorlar” cümlesinde belki de en yalın haliyle resmedilen Martha Argerich ile Gideon Kremer’in düeti, iki dev solisti ilk kez birlikte dinleme fırsatına kavuşacak İstanbullu müzikseverleri de derinden etkileyecek.

26 Kasım Salı / Lütfi Kırdar Auditorium

Program

Mieczysław Weinberg
Keman ve Piyano için Sonat No. 5, op.53

Ludwig van Beethoven
Keman Sonatı No.8 Sol Majör, op.30

Mieczysław Weinberg
Solo Keman için Sonat No.3, op.126

Ludwig van Beethoven
Keman Sonatı No.10 Sol Majör, op.96

LILA DOWNS İLE MEKSİKA ESİNTİSİ

Bu sezon İş Sanat'ın dünya müziği kuşağı bir Meksika esintisiyle açılacak. Geleneksel Meksika müziğine getirdiği son derece çarpıcı ve eşsiz yeniliklerle on yıldan uzun bir süredir dünya müziği sahnesinde yer alan yorumcu ve söz yazarı Lila Downs aynı zamanda blues, caz, soul ve Afrika köklerini harmanladığı sıcak müziğiyle dinleyicilerine renkli bir yelpaze sunuyor. Müzik endüstrisinin uzun bir süredir tanıdığı Meksika asıllı Amerikalı sanatçı 1999 çıkışlı La Sandunga'nın ardından 2001 yılında çıkardığı ikinci albümü Border ile 2000'li yılların başlarında Meksika ve Güney Amerika müzik sahnesinde uluslararası bir başarı yakaladı. Sadece yerel değil, uluslararası tınların da heyecan verici bir buluşması olan müzikal yolculuğu her zaman büyüleyici, ihtişamlı ve zarif olan Lila Downs 2004 çıkışlı Una Sangre ile Latin Grammy'ye, 2008 çıkışlı Shake Away ile de Grammy adaylığına layık görülmüştü.

20 Kasım Çarşamba / İş Sanat Kültür Merkezi

KREMERATA BALTICA & GABOR BOLDOCZKI

Müzikal yolculuğuna 1997 yılında başlayan Kremerata Baltica, ünlü kemancı Gidon Kremer'in kendine verdiği bir 50. yaş hediyesi. Topluluk, gelecek vadeden Letonya, Litvanya ve Estonyalı 23 müzisyenden oluşan genç kadrosuyla enerji ve coşku dolu performanslara imza atmakta. Orkestra, henüz 14 yaşındayken Macaristan Ulusal Trompet Yarışması'nı kazanan Gabor Boldoczki'nin solistliği ve yönetimin-

de sahne alacak. Parlak icrasıyla kendi neslinin olağanüstü trompetçilerinden biri olarak gösterilen Boldoczki, uluslararası basında kendinden muhteşem bir trompet virtüözü diye bahsettirirken aynı zamanda aralarında 2003 Echo Klassik'in de bulunduğu pek çok ödüle de layık görüldü. Orkestranın programı Gioacchino Rossini, Giuseppe Torelli, Antonio Vivaldi, Giuseppe Verdi ve Gaetano Donizetti'nin eserlerinden oluşacak.

**27 Kasım Çarşamba /
İş Sanat Kültür Merkezi**

Gabor Boldoczki

Fındıkkıran Balesi, resmi adı Devlet Akademik Klasik Bale Tiyatrosu olan Moskova Klasik Balesi olarak bilinen dünyaca ünlü bale topluluğu tarafından sahnelenecek. Birçok tiyatronun koreografisine, opera metinlerine ve sahne yönetimine ilham kaynağı olan bale topluluğu, çeşitli stil ve trendlerde toplam 20'nin üstünde klasik ve modern bale eserlerini sergilemekte ve dünya çapında turnelere çıkmaktadır. Köklü geçmişi ve etkileyici performanslarıyla tanınan Amerikalı ünlü şef Robert Cole'un yöneteceği, canlı orkestra ile Türkiye'de ilk kez sahne alacak Fındıkkıran Balesi Türk seyircisi ile buluşuyor.

7 Aralık Cumartesi / Zorlu Center PSM

FINDIKKIRAN BALESİ ZORLU CENTER ANA TİYATRO SAHNESİ'NDE

Akıllı çözümlerle kontrol sizde olsun...

ADR Bilişim olarak, kullanıma sunduğumuz çözümleri aynı zamanda lokal ihtiyaçlara göre özelleştirip uyarlamakta, tüm ürün ve çözümlerini de bu ihtiyaçlar doğrultusunda sizler için özel olarak hazırlamaktayız.

Deneyimli ve uzman isimlerden oluşan ekibimiz ile, her geçen gün değişen ve gelişen teknolojileri yakın mercek altında tutarak, müşterilerimizi daima yeniliklerden faydalandırmakta ve hep bir adım önde kalmasını sağlamaktayız.

- WİRELESS SİSTEMLERİ
- KAMERA SİSTEMLERİ
- AKILLI EV VE OTEL SİSTEMLERİ
- NETWORK UYGULAMALARI
- BİLİŞİM ÜRÜNLERİ SATIŞ VE DESTEK
- BİLİŞİM ÇÖZÜMLERİ VE DANIŞMANLIĞI

0216 511 58 59

www.adrbilisim.com.tr

www.savekey.com.tr

5 büyükten

11 FARKLI YATIRIM FONU

Sadece Odeabank'ta

AKPortföy

FINANSPORTFÖY

İŞPORTFÖY YÖNETİMİ

TEBPORTFÖY YÖNETİMİ

YapıKredi
Portföy Yönetimi

Odeabank ile Türkiye’de ilk kez, Ak Portföy, Finansportföy, İş Portföy, TEB Portföy ve Yapı Kredi Portföy’ün yönettiği 11 ayrı yatırım fonu bir arada!

Odeabank’ın yeni yatırım fonu hizmeti ile 5 büyük kurumun uzmanlığına tek bir kanaldan ulaşarak piyasa şartlarını en verimli şekilde değerlendirirsiniz. Bir fondan diğerine kolayca geçer, yatırım seçeneğinizi artırırsınız.

Siz de Odeabank’a gelin, birikimlerinizi en verimli ve en kolay şekilde değerlendirin.

Detaylı bilgi 444 8 444 Odeabank İletişim Merkezi’nde ve size en yakın Odeabank şubesinde.

odeabank

Herkesin değil, sizin bankanız.

444 8 444 | odeabank.com.tr

[f](#) - [t](#) - [in](#) /Odeabank